

**UCHWAŁA NR XXV/283/2021
RADY MIEJSKIEJ W SIEWIERZU**

z dnia 30 sierpnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii rozwoju Miasta i Gminy Siewierz na lata 2021 – 2027”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1372), art. 3 pkt 3 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1057),

**Rada Miejska w Siewierzu
uchwala:**

- § 1. Przyjąć „Strategię rozwoju Miasta i Gminy Siewierz na lata 2021 – 2027” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Siewierz.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Siewierzu

mgr Barbara Bochenek

Załącznik do uchwały Nr XXV/283/2021
Rady Miejskiej w Siewierzu
z dnia 30 sierpnia 2021 r.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY SIEWIERZ NA LATA 2021 - 2027

Siewierz, sierpień 2021 r.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY SIEWIERZ

na lata 2021 – 2027

I. WSTĘP

II. STAN GMINY SIEWIERZ I NAJWAŻNIEJSZE WYZWANIA DLA JEJ ROZWOJU

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej
2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej
3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej
4. Ocena jakości życia w gminie na podstawie badań ankietowych
  - 4.1. Ocena sytuacji gminy
  - 4.2. Pożądane priorytety rozwojowe
5. Analiza SWOT.

III. STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY SIEWIERZ

1. Wizja rozwoju Gminy Siewierz.
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, społecznym i gospodarczym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Siewierz.
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.
5. Spójność kierunków rozwoju gminy Siewierz z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa śląskiego.
6. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa i zakres planowanych działań.
7. System realizacji strategii i wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.
8. Ramy finansowe i źródła finansowania.

IV. DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ W GMINIE SIEWIERZ

1. Diagnoza sytuacji przestrzennej.
2. Diagnoza sytuacji społecznej.
3. Diagnoza sytuacji gospodarczej.

I. WSTĘP

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz na lata 2021 – 2027 jest podstawowym dokumentem samorządu terytorialnego, określającym obszary, cele i kierunki rozwoju wspólnoty samorządowej, w celu efektywnego wykorzystania posiadanych zasobów do zaspokajania potrzeb mieszkańców.

Będąc dokumentem programowym, strategia wyznacza jedynie kierunki rozwoju gminy i przedstawia cele do osiągnięcia oraz wskazuje kluczowe obszary interwencji. Natomiast szczegółowe zadania do realizacji, z uwzględnieniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie oraz źródła finansowania, będą formułowane w odpowiednich dokumentach wykonawczych.

Zarządzanie strategiczne polega na kierowaniu rozwojem w długim czasie, przy wykorzystaniu rzetelnej wiedzy do analizy i oceny bieżącej oraz przyszłej sytuacji jednostki samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem przewidywanych zmian w otoczeniu.

Dlatego też konieczne jest posiadanie przez władze samorządowe odpowiedniego narzędzia do realizowania kolejnych etapów takiego zarządzania, w postaci strategii rozwoju - dokumentu, który uwzględnia potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty gminnej, definiuje cele oraz kierunki interwencji, służące podnoszeniu konkurencyjności gminy oraz przełamywaniu problemów gospodarczych i społecznych.

Realizacja wyzwań związanych z zarządzaniem gminą i dbaniem o jej zrównoważony rozwój często wiąże się z podejmowaniem współpracy z samorządami innych szczebli, instytucjami państwowymi, partnerami społecznymi i innymi jednostkami. W związku z tym strategia nie obejmuje wyłącznie zadań będących w kompetencjach samorządu gminnego, ale wskazuje również na szerszy kontekst i rozwiązania niezbędne dla ciągłego, efektywnego rozwoju wspólnoty – Miasta i Gminy Siewierz.

Horyzont czasowy strategii sięga roku 2027, czego bezpośrednim uzasadnieniem jest przyjęcie okresu obejmującego w całości kolejną perspektywę finansową – do roku 2027. Należy zaznaczyć, że dokument powstawał w złożonych uwarunkowaniach zewnętrznych, na które władze gminy nie miały wpływu – podczas epidemii wywołanej zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Czas epidemii i licznych zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania gminy stwarza wiele trudnych sytuacji i stawia przed władzami samorządowymi nowe wyzwania, bowiem analizy obecnej sytuacji pokazują, że bezpieczeństwo i samodzielność finansowa samorządów mogą być zagrożone, na czym ucierpią lokalne inwestycje i usługi publiczne.

Z powodu zmniejszonych wpływów do gminnego budżetu istnieje realne zagrożenie, że w porównaniu do lat poprzednich potencjał inwestycyjny samorządu będzie ograniczony, a przed władzami gminy staną kolejne wyzwania związane z koniecznością zapewnienia kluczowych usług publicznych, sprawnego funkcjonowania gminy w trudnych warunkach ekonomicznych oraz jej dalszego rozwoju.

II. STAN GMINY SIEWIERZ I NAJWAŻNIEJSZE WYZWANIA DLA JEJ ROZWOJU

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.

Gmina Siewierz leży w północno-wschodniej części Wyżyny Śląskiej - na skraju Jury Krakowsko-Częstochowskiej, w północnej części województwa śląskiego. Sam Siewierz jest usytuowany w dolinie Czarnej Przemszy, na wysokości 290 m n. p. m.

Cały obszar gminy objęty jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Siewierz”, które będąc nadrzędnym dokumentem planistycznym, wyznacza kierunki zagospodarowania w odniesieniu do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium zostało przyjęte Uchwałą Nr XX/158/2000 Rady Miejskiej w Siewierzu z dnia 25 kwietnia 2000 roku i na bieżąco jest aktualizowane poprzez wprowadzanie zmian dla poszczególnych obszarów.

Na terenie gminy aktualnie obowiązują 32 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które wyznaczają obowiązujące standardy i sposoby zagospodarowania terenów gminy.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują swoimi zapisami 22,18 % powierzchni Gminy Siewierz.

W przypadku obowiązywania na danym terenie planu zagospodarowania przestrzennego, pozwolenia na budowę uzyskuje się na podstawie obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego.

Na terenach nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydaje się decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Od kilku lat liczba wydawanych decyzji utrzymuje się na wysokim poziomie, co jest wykładnikiem dużego zainteresowania inwestowaniem w zakresie budownictwa, głównie mieszkaniowego.

Cechą charakterystyczną gminy jest jej położenie na skrzyżowaniu ważnych węzłów drogowych łączących Katowice z Warszawą, Bytom z Kielcami, Kraków z Częstochową, co zabezpiecza dostępność komunikacyjną gminy. Przez Siewierz przebiega również linia kolejowa relacji Zawiercie – Tarnowskie Góry, wykorzystywana w ruchu towarowym. Obecnie trwają prace nad przebudową i modernizacją linii, dla której przewiduje się również wykorzystanie do przewozów pasażerskich, co z pewnością wpłynie pozytywnie na lokalną gospodarkę.

Ponadto w niedalekiej odległości od Siewierza działa stale rozwijający się Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice – Pyrzowice, obsługujący połączenia krajowe i międzynarodowe. Tak lokalizacja portu lotniczego w sąsiedniej gminie jak i planowany rozwój przewozów pasażerskich i towarowych wskutek modernizacji linii kolejowej, to kolejne szanse dla gminy Siewierz na rozwój usług związanych z realizacją tych zadań.

Z kolei droga krajowa Nr 91 przebiegająca przez miasto generuje szereg problemów dla mieszkańców i władz samorządowych gminy, bowiem wpływa na zwiększony poziom hałasu wzdłuż ruchliwej drogi, duże natężenie ruchu drogowego, a co za tym idzie, zanieczyszczenie powietrza spalinami. Dodatkowo, DK 91 dzieli miasto Siewierz

na dwie części, powodując problemy z ich skomunikowaniem i sprawnym funkcjonowaniem miasta jako całości.

Najstarsza część Siewierza wraz z jej układem urbanistycznym jest wpisana do rejestru zabytków, co jest nie tylko jej niewątpliwym atutem, ale generuje też szereg ograniczeń i wymagań w stosunku do wszelkich prac prowadzonych bądź planowanych w strefie objętej nadzorem konserwatorskim. Ograniczenia te obejmują m. in. konieczność ochrony istniejącej zabudowy przed rozbiórką, zakaz zmiany formy zewnętrznej obiektów zabytkowych, jak również obowiązek uzgadniania ze służbami konserwatorskimi wszelkich działań inwestycyjnych i remontowo-budowlanych.

Coraz dokuczliwszym problemem staje się również zbyt mała liczba miejsc parkingowych, głównie w centrum miasta.

Problemy w wielu dziedzinach powoduje kształt przestrzenny gminy i jej rozległy teren, szczególnie na linii północ-południe. Duże odległości pomiędzy najbardziej oddalonymi od Siewierza sołectwami, jak np. Leśniaki, Żeliszawice czy Wojkowice Kościelne powodują m. in. trudności ze skomunikowaniem tych miejscowości, problemy z objęciem ich kanalizacją sanitarną i inne, skutkujące wysokim stopniem trudności przy planowaniu i realizowaniu zadań służących rozwojowi całej gminy.

Istotnym elementem struktury przestrzennej gminy są rozległe kompleksy leśne oraz wody powierzchniowe. Grunty leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione w gminie zajmują powierzchnię 3.666 ha, co stanowi 32,2 % ogólnej powierzchni geodezyjnej gminy. Jest to ogromny potencjał, który należy umiejętnie wykorzystać m. in. w sferze relaksu, odpoczynku i aktywnego spędzania czasu wolnego. Za taką rekomendacją przemawia również fakt, że ziemia siewierska może poszczycić się bogatym dziedzictwem kulturowym, wieloma ciekawymi zabytkami, co w połączeniu z terenami zielonymi daje możliwość rozwoju turystyki.

Bogate są również zasoby wód powierzchniowych, które zajmują powierzchnię ok. 430 ha, co stanowi 3,8 % ogólnej powierzchni geodezyjnej gminy. Wody o wysokiej klasie czystości i funkcjonowanie kilku akwenów wodnych, jak np. Zalew Przeczycko-Siewierski na granicy z Gminą Mierzęcice czy zbiornik „Kuznica Warężyńska” mogą być równie ważnym elementem ukształtowania przestrzennego do wykorzystania przez gminę w kierunku rozwoju turystyki oraz rekreacji i odpoczynku na świeżym powietrzu.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej.

Analizując wyniki diagnozy społecznej w gminie daje się zauważyć stale rosnącą liczbę mieszkańców, co może być jednym z czynników wpływających pozytywnie na rozwój gminy, ale też pociągających za sobą konieczność rozwijania usług w sferze społecznej, a w tym w zakresie oświaty i wychowania oraz kultury i sportu, opieki nad osobami starszymi, usług komunalnych i wielu innych.

Liczba mieszkańców ma tendencję wzrostową, która będzie się nadal utrzymywać, bowiem na obrzeżach Siewierza powstała nowa dzielnica pn. „Miasteczko Siewierz - Jeziorna”, która systematycznie rozbudowuje się, przyciąga inwestorów, w konsekwencji czego przybywa nowych mieszkańców.

W trosce o zapewnienie wysokiej jakości usług w sferze społecznej, władze gminy podejmują szereg działań na rzecz podniesienia poziomu usług w wielu dziedzinach życia, ze szczególnym uwzględnieniem najmłodszych członków wspólnoty samorządowej. Gmina prowadzi dla dzieci w wieku od lat 3 do lat 6 sieć publicznych przedszkoli oraz oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych. W roku szkolnym 2020/2021 w gminie funkcjonowały 3 publiczne przedszkola prowadzone przez gminę oraz 2 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, prowadzonych przez gminę, które zapewniały opiekę i edukację dla 451 dzieci

W gminie funkcjonowały również niepubliczne placówki – żłobki i przedszkola, które zapewniały opiekę dla dzieci do lat 3 oraz dla dzieci w wieku 3-6 lat, tj: Przedszkole Niepubliczne „Akademia Przedszkolaka”, Niepubliczny Żłobek i Przedszkole „Świat Dziecka” oraz Niepubliczny Żłobek i Przedszkole „Jezioraczek”.

Z uwagi na rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńczo-wychowawcze oraz wychowanie przedszkolne, gmina podjęła się realizacji budowy nowoczesnego przedszkola z oddziałami integracyjnymi i żłobkiem. Zrealizowana inwestycja, którą planuje się oddać do użytku w 2021 roku, pozwoli zaspokoić potrzeby mieszkańców gminy w omawianym zakresie.

Edukacja na poziomie szkoły podstawowej jest realizowana w 5. gminnych szkołach. Funkcjonują 3 jednostki o jednorodnej strukturze organizacyjnej, tj.:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Księżstwa Siewierskiego w Siewierzu,
  - Szkoła Podstawowa Nr 2 w Siewierzu,
  - Szkoła Podstawowa w Brudzowicach
- oraz 2 jednostki o rozbudowanej strukturze, zorganizowanej w zespoły, tj.:
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wojkowicach Kościelnych,
  - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Żeliszawicach.

Warunki pracy i nauczania w gminnych placówkach oświatowych są korzystne dla procesu dydaktyczno-wychowawczego. Placówki posiadają dobre warunki pracy w niezbyt licznych oddziałach. Szkoły proponują – ze środków gminy oraz środków unijnych – rozbudowaną ofertę zajęć pozalekcyjnych, zwłaszcza sportowo-rekreacyjnych. Znaczny jest też udział etatów wsparcia wzmacniających proces dydaktyczny, m. in. pedagogów, psychologów i innych specjalistów.

Infrastruktura sportowa i baza dydaktyczna szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Siewierz, jest stale modernizowana.

Katalog zajęć pozalekcyjnych organizowanych w szkołach podstawowych jest stale poszerzany i ma na celu rozwijanie i pobudzanie zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz propagowanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu, a w szczególności:

- kształtowanie postaw twórczych, dążenie do rozwijania własnej osobowości;
- rozwijanie zdolności recytatorskich, aktorskich i muzycznych;
- umożliwienie zdolnym uczniom poszerzania wiedzy, przygotowanie ich do udziału w konkursach, przeglądach i olimpiadach;

- wdrażanie do łatwiejszego nawiązywania kontaktów międzyludzkich, odnajdywania swego miejsca w grupie;
- kształtowanie postaw proekologicznych, pobudzanie wrażliwości na piękno przyrody;
- rozwijanie zainteresowań krajoznawczych i turystycznych, kształtowanie umiejętności i nawyków uprawiania turystyki i wypoczynku, poznawania najbliższego środowiska, rodzinnego miasta, województwa, ciekawych regionów kraju;
- podnoszenie sprawności fizycznej, umożliwienie uprawiania wybranych dyscyplin sportowych, kształtowanie nawyków dbałości o własne zdrowie i sprawność fizyczną poprzez zabawę i ruch.

W gminie jest również możliwość kontynuowania nauki w szkole średniej, bowiem w Siewierzu funkcjonuje liceum Ogólnokształcące, do którego uczęszcza 110 uczniów oraz Technikum o profilu logistycznym, do którego uczęszcza również 110 uczniów.

Władze gminy przywiązują dużą wagę do podnoszenia jakości życia wszystkich mieszkańców, dlatego też daje się zauważyć szereg działań skierowanych do całej społeczności, a związanych z kulturą, sportem i rekreacją. Realizację bogatego katalogu zajęć koordynuje Miejsko-Gminne Centrum Kultury Sportu i Turystyki w Siewierzu wraz z filiami zamiejscowymi, tj.

- Izbą Tradycji i Kultury Dawnej w Siewierzu, która gromadzi eksponaty z zakresu zabytków archeologicznych, rzemiosła dawnego i rękodzieła artystycznego,
- Centrum Kształcenia w Żeliszawicach, które prowadzi zajęcia i kursy edukacyjno-informatyczne oraz zajęcia wolnoczasowe dla dzieci i młodzieży,
- Świetlicą wiejską i kafejką internetową w remizie OSP w Leśniakach, prowadzącymi zajęcia i kursy edukacyjno-informatyczne oraz zajęcia wolnoczasowe dla dzieci i młodzieży,
- Centrum Kulturalno – Edukacyjnym w Brudzowicach, które prowadzi zajęcia i kursy edukacyjno-informatyczne oraz zajęcia wolnoczasowe dla dzieci i młodzieży.

Mieszkańcy z różnych grup wiekowych mogą korzystać z bogatej oferty kulturalnej i rekreacyjnej oferowanej przez Miejsko-Gminne Centrum Kultury Sportu i Turystyki. W Siewierzu - w bezpośrednim sąsiedztwie zamku biskupów krakowskich, funkcjonuje kompleks sportowy „Orlik” z kortem tenisowym, skateparkiem, bieżnią i placem zabaw dla dzieci. W kilku sołectwach funkcjonują stale modernizowane boiska sportowe, natomiast we wszystkich sołectwach wybudowano siłownie terenowe i place zabaw dla najmłodszych. W gminie działa kilka klubów sportowych, a zawodnicy osiągają sukcesy na różnych poziomach sportowej rywalizacji.

Każdego roku gmina uczestniczy w Sportowym Turnieju Miast i Gmin, odnosząc sukcesy i plasując się w ścisłej czołówce na tle województwa i kraju.

Ze szczególną troską są traktowane w gminie osoby i rodziny, będące w trudnych sytuacjach życiowych. Wspieranie mieszkańców odbywa się poprzez m. in. realizację świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu

alimentacyjnego. Zadania z tego zakresu realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Siewierzu. Dysponując bogatą ofertą usług asystenckich, opiekuńczych, psychologicznych, pedagogicznych, profilaktycznych, wspiera mieszkańców w pokonywaniu różnych dysfunkcji i patologii, udzielając pomocy w formach dostosowanych do konkretnych potrzeb.

Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej jest ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz alkoholizm.

Narzędzia, którymi dysponuje OPS i środki finansowe przeznaczane w budżecie gminy na pomoc pozwalają zabezpieczać potrzeby osób i rodzin, które nie są w stanie samodzielnie podołać trudnym sytuacjom życiowym. Podejmowane są również działania w kierunku poszerzania wachlarza usług.

Z myślą o osobach w podeszłym wieku, schorowanych, Gmina zamierza przeznaczyć na dom pomocy społecznej nieruchomości wraz z budynkiem, pozyskane w drodze darowizny od Powiatu Będzińskiego. Obiekt pozwoli zaspokoić lokalne potrzeby na tego typu placówkę, co ma ogromne znaczenie w sytuacji starzejącego się społeczeństwa i zwiększającej się liczby osób w wieku senioralnym, nie mogących liczyć na opiekę ze strony najbliższych.

Władze gminy przywiązują dużą wagę do podnoszenia standardu życia wszystkich grup społecznych. Wiele działań jest podejmowanych w ramach współpracy z prężnie działającymi w gminie organizacjami pozarządowymi. Dzięki dofinansowaniu z gminnego budżetu, organizacje społeczne i stowarzyszenia podejmują wiele ciekawych i pożytecznych dla lokalnego środowiska działań. Jak wynika z analizy wydatków na ten cel należy stwierdzić, że pula środków wykorzystywanych przez organizacje pozarządowe na realizację zadań systematycznie wzrasta. Podejmowane aktywności dotyczą zadań z następującego zakresu:

- organizacja życia kulturalnego i artystycznego społeczności ludzi starszych oraz niepełnosprawnych mieszkańców gminy, służąca aktywizacji społecznej i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu,
- integracja społeczna oraz organizacja życia kulturalnego i artystycznego niepełnosprawnych dzieci i młodzieży,
- działania profilaktyczne i promujące zdrowie, skierowane na utrzymanie i poprawę zdrowia oraz jakości życia mieszkańców,
- promowanie i wspieranie działań z zakresu nauki, edukacji oraz oświaty i wychowania wśród mieszkańców gminy,
- wspieranie działań mających na celu upowszechnianie kultury fizycznej, sztuki i kultury, integrację lokalnych społeczności oraz propagowanie wiedzy o regionie,
- edukacja ekologiczna oraz propagowanie działań proekologicznych wśród mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Obserwując udział organizacji pozarządowych w życiu gminy daje się zauważyć zwiększające się zainteresowanie organizacji i stowarzyszeń realizowaniem zadań

na rzecz społeczności lokalnej. Zauważalne jest również ożywienie środowiska senioralnego, które ma warunki do podejmowania różnych aktywności przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu, podnoszących umiejętności i pozwalających aktywnie spędzać czas wolny.

W zakresie opieki zdrowotnej mieszkańcy gminy Siewierz korzystają z usług świadczonych przez trzy niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej: NZOZ Polmed s.c. w Siewierzu, NZOZ „Przychodnia przy Rynku” Błach sp. jawna w Siewierzu oraz Centrum Medyczne „Primus” sp. z o. o. w Brudzowicach. Ponadto w Siewierzu funkcjonuje Szpital Chorób Płuc sp. z o. o. - placówka ochrony zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego. W szpitalu działa m. in. laboratorium analityczne, oddział gruźlicy i chorób płuc, poradnia domowego leczenia tlenem, pracownie: RTG, bronchoskopia i spirometrii oraz poradnia przyszpitalna.

Obok niepublicznych placówek służby zdrowia na terenie gminy działają również prywatne gabinety specjalistyczne, udzielające porad z wielu dziedzin medycyny.

W gminie funkcjonuje pięć aptek, cztery z nich znajdują się na terenie miasta, jedna jest zlokalizowana na terenie sołectwa Brudzowice.

Diagnostując sytuację społeczną w gminie można wysnuć wniosek, że czynnikami poprawiającymi jakość życia mieszkańców w przyszłości będzie m.in. rozwój oferty edukacyjnej i innych usług społecznych. Ponadto istotne jest reagowanie na zmieniające się potrzeby społeczne w sferze usług społecznych, dlatego też potrzebna jest rozbudowa infrastruktury i usług społecznych, które będą odpowiadać na potrzeby różnych grup społecznych we wspólnocie samorządowej.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.

W rozwoju społeczno-ekonomicznym gminy bardzo ważną rolę odgrywa poziom lokalnej gospodarki i aktywności ekonomicznej mieszkańców. Gmina Siewierz wykazuje ponadprzeciętny wskaźnik przedsiębiorczości zarówno w skali województwa śląskiego jak i powiatu będzińskiego - wskaźnik liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców sukcesywnie ulega zwiększeniu i na koniec 2019 roku wynosił 1172. (za 2020 rok brak danych). Na tle powiatu będzińskiego gmina osiąga dobry poziom pod względem aktywności gospodarczej. Równie dobrze sytuacja wygląda w przypadku nowo zarejestrowanych jednostek prowadzących działalność gospodarczą. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2020 roku w Gminie Siewierz funkcjonowało 1.499 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, w tym: 97,73 % ogółu podmiotów, tj. 1.465 jednostki należały do sektora prywatnego. W latach 2015-2020 zanotowano tendencję rosnącą w tym zakresie. Pośród zarejestrowanych w rejestrze REGON podmiotów gospodarczych w Gminie Siewierz w 2020 roku, najliczniejszą grupę stanowiły mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób, tj. 95,86 % ogółu podmiotów. Liczba ta w porównaniu z rokiem 2015 wzrosła o 11,57%. W latach 2015 - 2020 liczba małych przedsiębiorstw wahała się od 50 do 54,

a średnich przedsiębiorstw od 11 do 12 firm. Sektor jest bardzo elastyczny, łatwo dopasowuje się do aktualnych potrzeb rynku, stąd też w znacznym stopniu przyczynia się do rozwoju lokalnej gospodarki.

Potwierdzeniem na wysoką aktywność gospodarczą mieszkańców gminy jest m. in. malejąca liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne. W 2015 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy było zarejestrowanych 446 osób. Liczba ta w kolejnych latach malała, by w 2019 r. osiągnąć poziom 200 osób, w tym 88 kobiet i 112 mężczyzn.

Do największych podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy zarówno pod względem liczby osób zatrudnionych, zajmowanej powierzchni jak i dochodów do budżetu należą m.in.: Górnicze Zakłady Dolomitowe S.A., Elektrolux Poland Sp. z o.o., Tribag Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Promag Sp. z o.o., Air Products Sp. z o. o., Unimot Express Sp. z o. o., Mechanic System Sp. z o. o., Paks'd Sp. z o. o., TOPCON Polska Sp. z o. o., Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Siewierz.

Diagnostując sytuację gospodarczą gminy i wyciągając wnioski na najbliższe lata należy wskazać, iż jednym z podstawowych priorytetów rozwoju gminy powinno być wykorzystanie lokalnego potencjału przedsiębiorczości, tworzenie optymalnych warunków rozwoju lokalnych firm oraz zachęcanie nowych przedsiębiorców do inwestowania w gminie.

Rozwój gospodarczy gminy Siewierz powinien opierać się na zasadach zrównoważonego rozwoju, który polega m. in. na dążeniu do równowagi pomiędzy potrzebami gospodarczymi i wymaganiami ochrony środowiska – zapewnienie takiej skali działalności gospodarczej, która nie będzie powodować negatywnych konsekwencji ujawniających się w środowisku. Obydwa elementy, tj. rozwój gospodarczy i poprawa stanu środowiska stanowiąc będą źródło systematycznego podnoszenia jakości życia mieszkańców.

Należy przy tym zauważyć, że wyniki osiągnięte przez gminę w niezależnych rankingach i konkursach pokazują, że dotychczas podejmowane działania rozwojowe i zarządzanie gminą przynoszą efekty w postaci wielokierunkowego rozwoju gminy.

4. Ocena jakości życia w gminie na podstawie wyników badań ankietowych.

Sprawą kluczową w planowaniu strategicznym jest udział w nim szerokiego grona osób i włączenie społeczności lokalnej w prace nad dokumentem, co pozwala na głębsze poznanie opinii na temat funkcjonowania gminy i pożądanego kierunku jej rozwoju.

Dlatego też w ramach prac nad dokumentem strategicznym Zespół zadaniowy ds. przygotowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz do 2027 roku opracował kwestionariusz ankiety, umożliwiający pozyskanie danych na temat oczekiwanych kierunków rozwoju Gminy Siewierz, oceny jakości i warunków życia oraz problemów i barier w rozwoju gminy. Przy tworzeniu zagadnień wykorzystano elementy kwestionariusza z poprzednio realizowanego badania z 2016 roku, co stworzyło możliwość porównania danych na przestrzeni lat.

Papierowy kwestionariusz ankiety został dołączony do lokalnego miesięcznika Kurier Siewierski (w nakładzie 2400 egzemplarzy) oraz został wyłożony w Urzędzie Miasta i Gminy Siewierz. Ponadto formularz ankiety zamieszczono na stronie internetowej gminy w formie edytowalnego PDF. Kampania informacyjna zachęcająca do wzięcia udziału w badaniu ankietowym była prowadzona za pośrednictwem Kuriera Siewierskiego, oficjalnej strony internetowej www.siewierz.pl oraz mediów społecznościowych, poprzez wpisy publikowane na stronie gminy w serwisie Facebook.

Kwestionariusz został wypełniony przez 178 respondentów, z których największą część stanowiły kobiety – 68%. Pod względem wieku mieszkańców, najwięcej z nich – 44% było w przedziale 36-50 lat, 24% to przedstawiciele grupy wiekowej 51-65 lat, 21% to ankietowani w wieku 18-35 lat, a 11% to osoby powyżej 66 lat. 51% wszystkich respondentów było osobami pracującymi w sektorze publicznym, ponadto 59% wszystkich respondentów zadeklarowało, że pracuje bądź prowadzi działalność gospodarczą na obszarze Gminy Siewierz. Wśród ankietowanych 45% zadeklarowało się jako mieszkańcy miasta Siewierza.

Respondenci odpowiadali na 8 pytań dotyczących jakości życia w gminie w odniesieniu do poszczególnych jego sfer, takich jak: życie społeczne, gospodarka, ład przestrzenny, środowisko, infrastruktura techniczna, turystyka, rekreacja, edukacja i kultura. Ankietowani ocenili poszczególne dziedziny życia w gminie oraz wskazali największe problemy występujące na jej obszarze, jak również wymienili czynniki istotne dla dalszego rozwoju. Szczegółowe podsumowanie wyników badania przedstawiono w podrozdziałach: 4.1. Ocena sytuacji gminy i 4.2. pożądane priorytety rozwojowe.

4.1. Ocena sytuacji gminy

4.1.1. Jakość i warunki życia

W ramach badania dokonano oceny jakości, warunków życia i działalności w Mieście i Gminie Siewierz przy zastosowaniu skali ocen od bardzo dobrej (1) do bardzo złej (5). Wyniki zostały przedstawione jako średnia ze wszystkich uzyskanych ocen dla każdej z dziedzin podlegających ocenie.

Pozytywnie – bardzo dobrze lub dobrze, wg średniej ocen poniżej 2,0 (gdzie 1 to ocena bardzo wysoka a 5 bardzo niska), oceniono przede wszystkim: dostęp do infrastruktury sportu i rekreacji oraz form spędzania wolnego czasu, walory krajobrazowe, zagospodarowanie przestrzeni publicznych (w tym: park, rynek, miejsca spotkań), dostęp do infrastruktury komunalnej (wodociąg), dostępność i jakość szkolnictwa na poziomie podstawowym, dostępność i jakość edukacji przedszkolnej.

Najniżej – średnia ocen między 2,4 a 2,7 – oceniono następujące dziedziny: stan i jakość dróg, dostępność transportu publicznego, rynek pracy (możliwość zatrudnienia), dostępność do opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobki), dostępność i jakość świadczonych usług turystycznych, dostępność do bazy gastronomicznej, dostępność do bazy noclegowej, dostępność terenów przeznaczonych pod inwestycje.

4.1.2. Problemy i bariery w rozwoju Gminy Siewierz

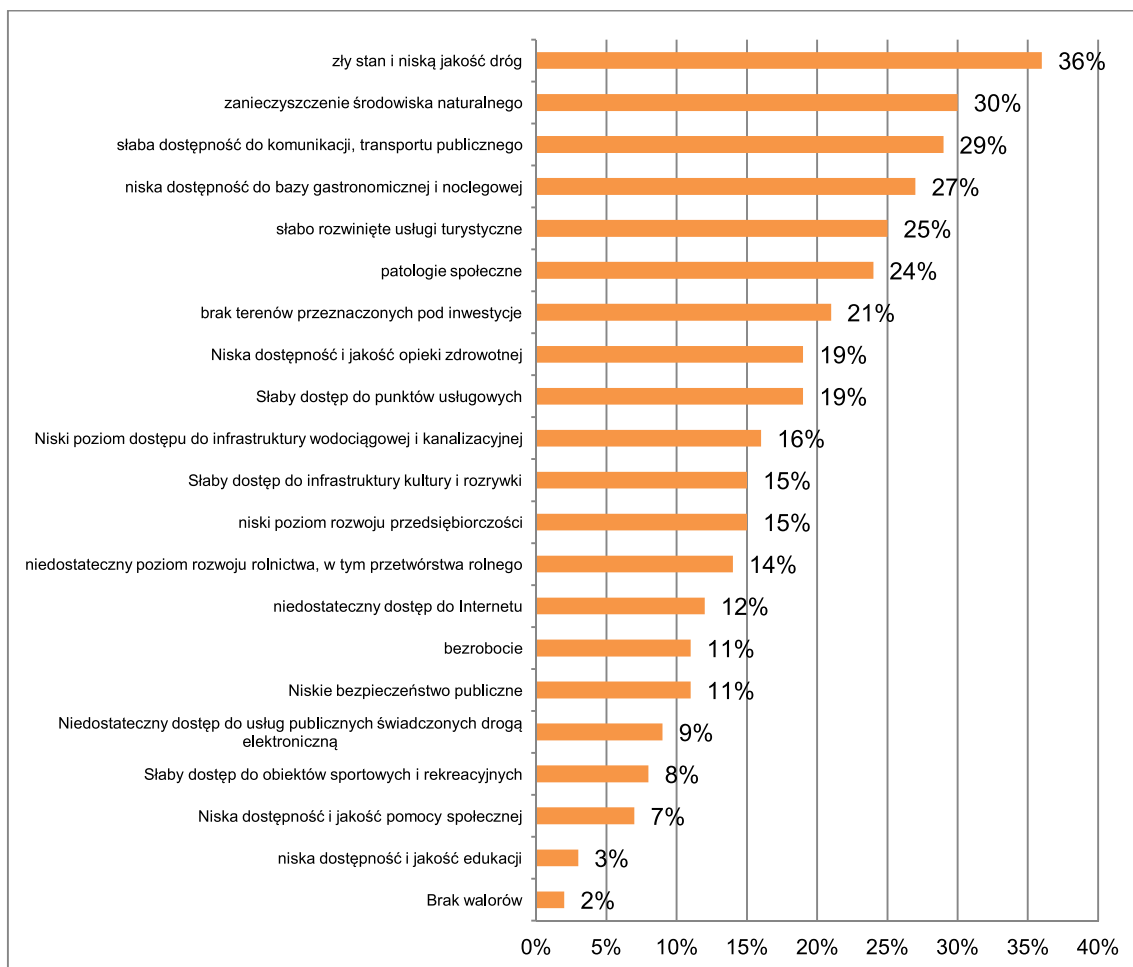
Do najważniejszych problemów i barier w rozwoju gminy, mieszkańcy zaliczyli:

- zły stan i niską jakość dróg: 36% odpowiedzi (50% wskazań w 2015 r.),
- zanieczyszczenie środowiska naturalnego: 30% wskazań (29% w 2015 r.),
- słaba dostępność do komunikacji, transportu publicznego: 29% (bez zmian),
- niska dostępność do bazy gastronomicznej i noclegowej: 27% (bez zmian),
- słabo rozwinięte usługi turystyczne: 25% (28% w 2015 r.),
- patologie społeczne: 24% (15% w 2015 r.),
- brak terenów przeznaczonych pod inwestycje: 21% (28% w 2015 r.).

Wśród czynników, które również wskazywane były wśród największych problemów w poprzednim badaniu, a które zostały ograniczone w ciągu 5 lat znalazło się:

- bezrobocie: 11% (względem 45% w 2015 r.),
- niski poziom rozwoju przedsiębiorczości: 15% (względem 28% w 2015 r.),
- niedostateczny poziom rozwoju rolnictwa, w tym przetwórstwa rolnego: 14% (względem 24% w 2015 r.),
- niedostateczny dostęp do Internetu: 12% (względem 22% w 2015 r.).

Wykres 1. Rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące największych problemów i barier dla rozwoju gminy.

4.1.3. Ocena stwierdzeń dotyczących Gminy Siewierz

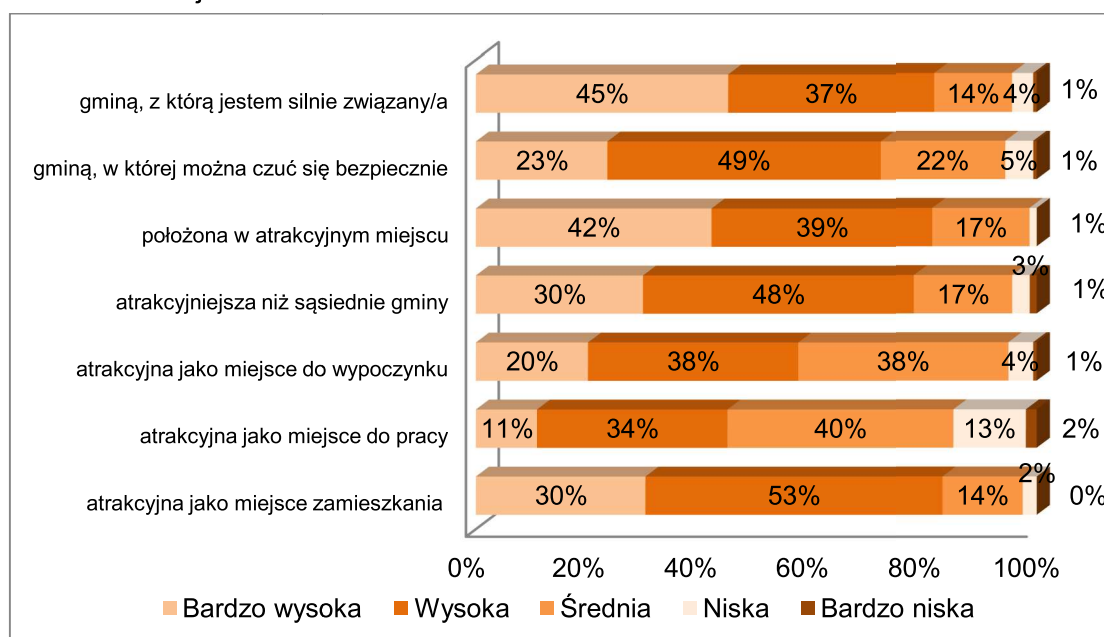
Mieszkańcy gminy deklarują silne przywiązanie do swojego miejsca zamieszkania – 82% respondentów uznało je za wysokie, bądź bardzo wysokie. Mieszkańcy najlepiej ocenili swoją gminę jako atrakcyjne miejsce zamieszkania – łącznie 83% pozytywnych odpowiedzi. Opinia ta pokrywa się z równie wysoką oceną atrakcyjności położenia gminy – 81% pozytywnych odpowiedzi oraz z porównaniem z sąsiednimi gminami, gdzie 78% respondentów uznaje gminę Siewierz za atrakcyjniejszą. Stosunkowo dobrze oceniana jest gmina jako miejsce wypoczynku, ponieważ ponad połowa mieszkańców przydzieliła wysoką lub bardzo wysoką ocenę, a 38% średnią. Ponadto Gmina Siewierz jest postrzegana jako bezpieczne miejsce do życia, co deklaruje 72% ankietowanych, przy jedynie 6% respondentów deklarujących niskie poczucie bezpieczeństwa w gminie.

Najniższe oceny dotyczyły atrakcyjności gminy jako miejsca do pracy, ponieważ 15% osób oceniło, że ta jest niska bądź bardzo niska, a 40% uznało ją jako średnią.

Wykres 2. Rozkład odpowiedzi na pytanie:

Proszę ocenić poniższe stwierdzenia dotyczące Gminy Siewierz.

Gmina Siewierz jest:

W porównaniu z badaniem zrealizowanym w 2015 roku, liczba osób deklarujących swoje silne związki z gminą wzrosła o 19%. Ponadto daje się zaobserwować znaczący wzrost pozytywnych odpowiedzi (wysoka lub bardzo wysoka ocena) we wszystkich kategoriach, czyli: bezpieczeństwo (72% w roku 2020 względem 40% w 2015 r.), atrakcyjne położenie (81% względem 68% w 2015 r.), atrakcyjność względem sąsiednich gmin (78% względem 63% w 2015 r.), miejsce wypoczynku (58% względem 48% w 2015 r.), miejsce pracy (45% względem 14% w 2015 r.) oraz miejsce zamieszkania (83% względem 55% w 2015 r.).

4.1.4. Atuty Gminy Siewierz

W ankiecie, poprzez pytanie otwarte, respondenci zostali poproszeni o wskazanie, z czego Gmina Siewierz może być dumna. Zgłosić mogli maksymalnie trzy propozycje. Najczęściej pojawiające się odpowiedzi dotyczyły w uogólnieniu następujących dziedzin:

- Zamek siewierski, historia i zabytki (68 wskazań)
- Park miejski (42 wskazania)
- Szkolnictwo i placówki oświatowe (37 wskazań)
- Obiekty sportowe (30 wskazań)
- Walory turystyczne (19 wskazań)
- Rynek (15 wskazań)
- Dzielnica pn. „Miasteczko Siewierz Jeziorna” (13 wskazań)
- Modernizacja dróg i obwodnica miasta (12 wskazań)
- Pozyskiwanie środków unijnych i ich umiejętne wykorzystywanie (11 wskazań)

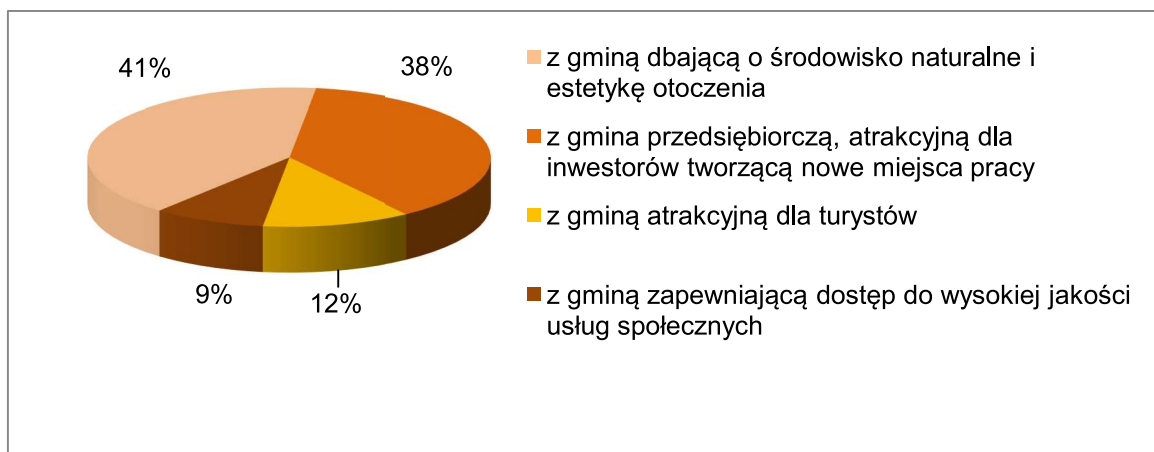
Pozostałe pojawiające się odpowiedzi dotyczyły: ochrony środowiska (8), budowy przedszkola i żłobka (8), zadowolenia z pracy samorządu (7), organizacji imprez środowiskowych i zaangażowania społeczności (4), dbałości o organizacje pożytku publicznego i OSP (3), wysokiej jakości usług społecznych (3).

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

4.2.1. Priorytety rozwoju wizerunku Gminy Siewierz

Na pytanie – Z czym chcesz, aby utożsamiano gminę w roku 2027? – najwięcej, bo 41% ankietowanych wyraziło opinię, iż chciałoby, aby w 2027 roku Siewierz utożsamiany był z gminą ekologiczną, dbającą o środowisko naturalne i estetykę otoczenia. Równie często (38% odpowiedzi) mieszkańcy chcieliby, aby gmina była postrzegana jako przedsiębiorcza, atrakcyjna dla inwestorów i tworzyła nowe miejsca pracy. Na gminę atrakcyjną dla turystów oraz zapewniającą dostęp do wysokiej jakości usług społecznych wskazało odpowiednio 12% i 9% ankietowanych.

Pytanie: Z czym chciał(a)by Pani/Pan, aby utożsamiano gminę w roku 2027?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

W porównaniu z wynikami badania zrealizowanego w 2015 roku można zauważyć, że znacząco wzrosła świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska. W 2020 roku mieszkańcy Gminy najczęściej (41%) wskazywali, że chcą, aby ich gmina utożsamiana była jako dbająca o środowisko i estetykę otoczenia. W stosunku do 2015 roku jest to dwukrotny przyrost, bowiem w poprzednim badaniu wskazał na te elementy co piąty ankietowany (21%).

W 2015 roku aż 60% mieszkańców wskazało, że gmina powinna być atrakcyjna dla inwestorów i tworzyć nowe miejsca pracy. W 2020 roku przedsiębiorczość była uznawana za drugi najważniejszy wyróżnik Gminy Siewierz, na co wskazało 38% respondentów. Z pewnością wpływ na takie wyniki ma sytuacja gospodarcza w kraju. W 2015 roku Polska wychodziła z kryzysu gospodarczego i przez ostatnie lata poziom bezrobocia utrzymywał się na rekordowo niskim poziomie.

Zarówno atrakcyjność dla turystów jak i zapewnianie wysokiej jakości usług społecznych pozostały na niezmiennym poziomie i nie okazały się w badaniu tak istotne, jak dwa wcześniejsze czynniki.

4.2.2. Zadania do zrealizowania w najbliższym czasie

W ankiecie mieszkańcy wskazali także zadania, które powinny być realizowane w najbliższym czasie w gminie (ankietowani mieli możliwość wskazania maksymalnie 3 zadań). Do najważniejszych inwestycji i przedsięwzięć, które powinny być realizowane w pierwszej kolejności na terenie gminy, zdaniem respondentów, należą:

- modernizacja dróg i chodników oraz realizacja budowy ciągów ścieżek rowerowych
- rozwój transportu publicznego wraz z komunikacją miejską. Kierunki: Katowice, Częstochowa, Zawiercie, Czeladź, Sosnowiec, Tarnowskie Góry
- budowa basenu
- modernizacja lub budowa domu kultury
- rozwój infrastruktury komunalnej – budowa kanalizacji (Piwoń, Żeliszewice, Gołuchowice, Brudzowice, Wojkowice Kościelne)
- zagospodarowanie terenów rekreacji (zalew przeczyczo-siewierski, pomost, ławeczki, plaża, kąpieliska, ścieżka rowerowa wokół zalewu).

4.2.3. Czynniki mające największy wpływ na rozwój gminy

Do najważniejszych czynników mających największy wpływ na rozwój gminy oraz rozwiązanie istniejących problemów i barier rozwoju, mieszkańcy biorący udział w badaniu, mając możliwość wyboru maksymalnie 5 odpowiedzi, zaliczyli przede wszystkim:

- budowa nowych i modernizacja istniejących dróg oraz ciągów pieszo-rowerowych: 51% (spadek względem roku 2015, na co wskazało wtedy 62% ankietowanych);
- promocja i wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii: 37% (wzrost o 4% - 33% wskazań w 2015 roku);
- budowa i modernizacja obiektów kultury i rozrywki: 30% (wzrost o 21% względem 9% wskazań w 2015 roku)

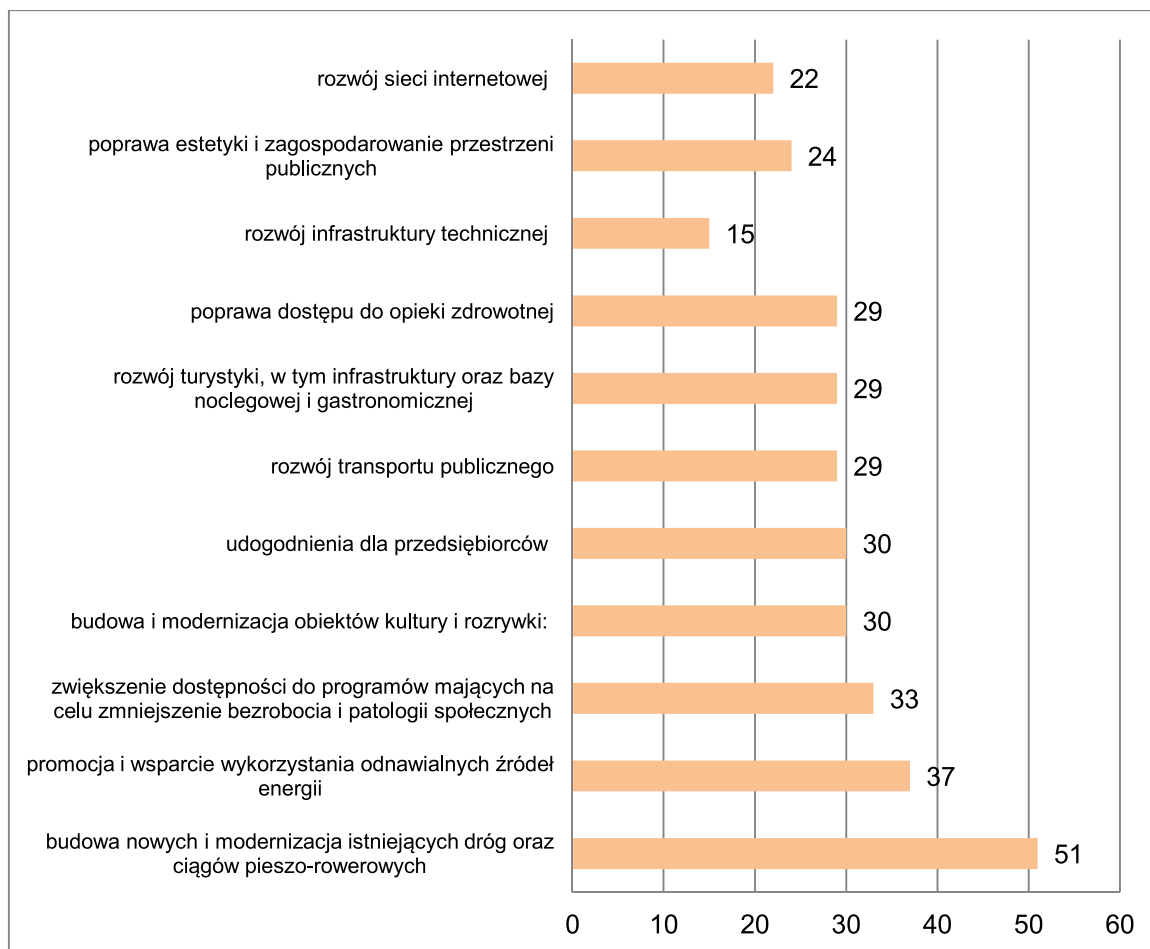

- udogodnienia dla przedsiębiorców (w tym: ulgi, przygotowane tereny pod inwestycje): 30% (spadek o 21% względem 51% w 2015 roku)
- rozwój transportu publicznego: 29% (czynnik pozostał na niezmiennym poziomie)
- rozwój turystyki, w tym infrastruktury oraz bazy noclegowej i gastronomicznej: 29% (spadek o 3% względem 32% w 2015 roku).

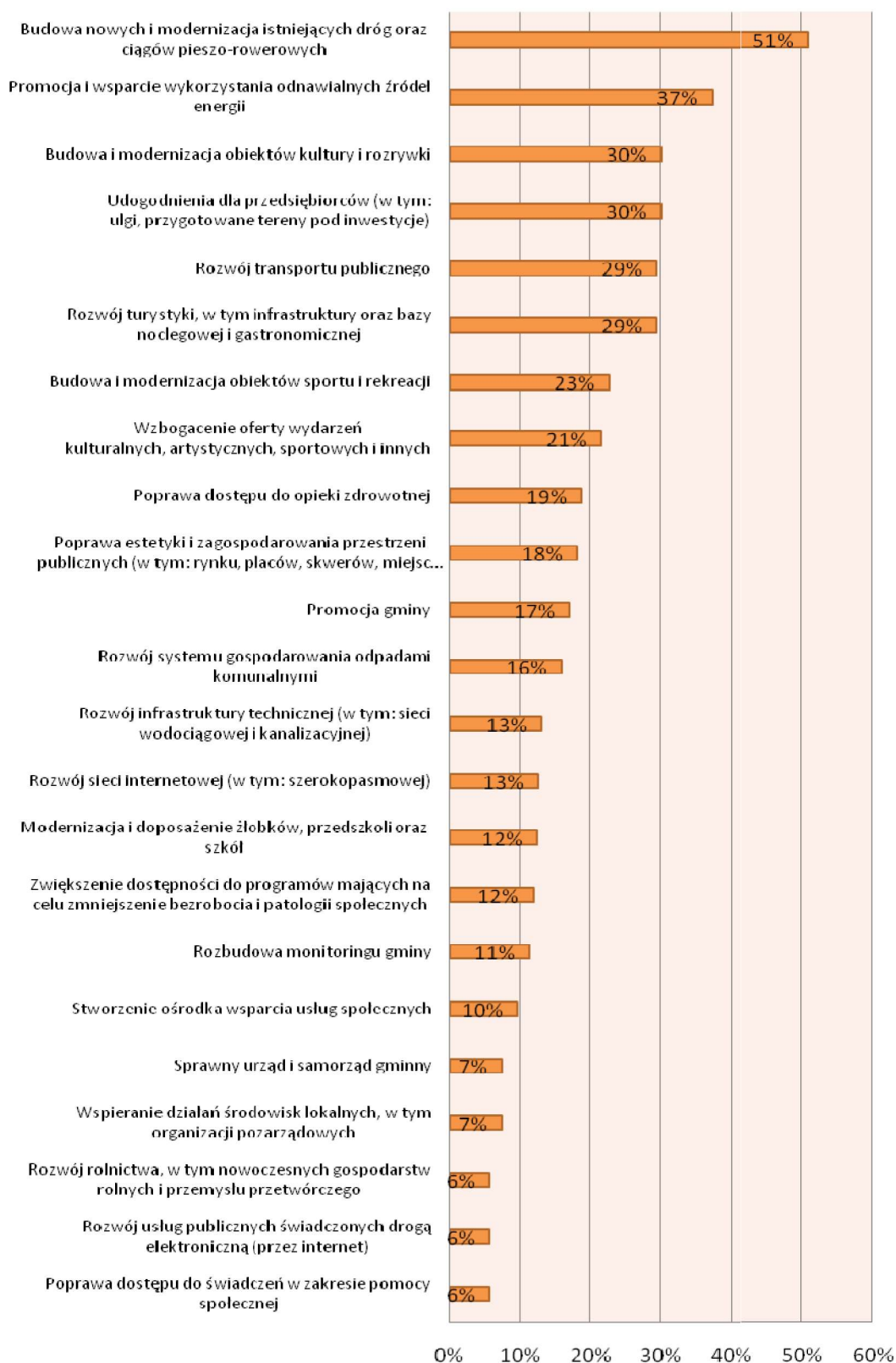
Wśród czynników, które w 2015 roku traktowane były priorytetowo, a w 2020 roku straciły na znaczeniu, znalazły się:

- zwiększenie dostępności do programów mających na celu zmniejszenie bezrobocia i patologii społecznych: 33% (spadek o 11% względem 44% w 2015 r.)
- poprawa dostępu do opieki zdrowotnej: 29% (spadek o 10% - 19% w 2020 r.)
- rozwój infrastruktury technicznej (w tym: sieci wodociągowej i kanalizacyjnej): 28% (spadek o 15% - 13% w 2020 r.)
- poprawa estetyki i zagospodarowanie przestrzeni publicznych: 24% (spadek o 6% - 18% w 2020 r.)
- rozwój sieci internetowej (w tym: szerokopasmowej): 22% (spadek o 9% - 13% w 2020 r.).

Pytanie: Proszę zaznaczyć maksymalnie 5 priorytetów, które mają lub mogłyby mieć największy wpływ na rozwój gminy oraz rozwiązanie problemów i barier rozwoju.

Czynniki mające największy wpływ na rozwój gminy

5. Analiza SWOT.

Analiza SWOT stanowi podsumowanie diagnozy z wykorzystaniem wyników badań ankietowych, zrealizowanych wśród mieszkańców gminy.

Analiza obejmuje identyfikację zewnętrznych i wewnętrznych czynników, mogących mieć wpływ na rozwój gminy – największych problemów jako słabych stron gminy oraz atutów, będących mocnymi stronami wspólnoty samorządowej. Precyzuje również i określa szanse oraz zagrożenia, tkwiące w bliższym i dalszym otoczeniu gminy, mogące mieć wpływ na funkcjonowanie gminy.

Przeprowadzona analiza pozwoliła na określenie zasobów, które mogą, a nawet powinny być wykorzystane do wytyczenia a następnie realizacji pożądanych kierunków rozwoju gminy Siewierz.

Była też punktem wyjścia do określenia wizji rozwoju, która określa docelowe kierunki rozwoju gminy, wraz ze sprecyzowaniem nadrzędnych wartości, które będą przestrzegane.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Walory krajobrazowe i przyrodnicze, w tym duża lesistość • Liczne atrakcje turystyczne • Zróżnicowanie przyrodnicze i krajobrazowe, funkcjonowanie użytku ekologicznego • Wyznaczone szlaki turystyczne oraz ścieżki pieszo-rowerowe do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej • Programy w zakresie ochrony środowiska naturalnego, w tym ograniczania niskiej emisji • Bliska odległość od Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach • Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych • Rozwój budownictwa mieszkaniowego • Poziom przedsiębiorczości na terenie gminy, w tym obecność firm z kapitałem zagranicznym • Wielowiekowa tradycja gminy • Bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne, zachowany średniowieczny układ urbanistyczny centrum Siewierza • Organizacja oświaty • Aktywność władz gminnych w zakresie	<ul style="list-style-type: none"> • Stan infrastruktury drogowej (w części) • Niska dostępność gminnych terenów inwestycyjnych • Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura techniczna (w tym sieć kanalizacji sanitarnej) • Zanieczyszczenie środowiska naturalnego, w tym w wyniku „niskiej emisji” i pojawiania się dzikich wysypisk, • Niski poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii • Ujemny przyrost naturalny • Brak placówek opieki dziennej i całodobowej dla osób starszych i niepełnosprawnych • Brak mieszkań chronionych • Niedostateczna ilość mieszkań komunalnych i socjalnych • Niewystarczająco rozwinięty system dróg rowerowych • Brak wystarczającej liczby miejsc parkingowych, szczególnie w centrum miasta

<p>stymulowania rozwoju, w tym poprawy jakości infrastruktury technicznej i wykorzystania rozwiązań proekologicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywnie działające stowarzyszenia i organizacje społeczne • Przynależność do Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii • Tereny z przeznaczeniem w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod inwestycje • Rozpoznawalność gminy • Budowa i modernizacja sieci dróg lokalnych • Infrastruktura techniczna, w tym sieć kanalizacji sanitarnej • Dodatnie saldo migracji • Wzrost liczby ludności na obszarze gminy • Wszechstronne, interdyscyplinarne wsparcie dla osób i rodzin przeżywających trudności w codziennym funkcjonowaniu • Realizacja programów i działań na rzecz mieszkańców w zakresie wspierania dziecka i rodziny, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami • Pozyskiwanie i wykorzystywanie środków z funduszy krajowych i UE na rozwój gminy 	
<p style="text-align: center;">SZANSE ROZWOJU</p>	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA ROZWOJU</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Dogodna lokalizacja w układzie komunikacyjnym (S1, DK91, DK78, DK86) • Bliskość aglomeracji górnośląskiej • Rozwój dzielnicy pn. „Miasteczko Siewierz – Jeziorna” • Rozwój przedsiębiorczości, w tym firm wykorzystujących nowoczesne technologie i innowacje oraz tworzących atrakcyjne miejsca pracy • Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez m.in. wykorzystanie odnawialnych źródeł energii 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostatecznie rozwinięta baza turystyczna, w tym baza gastronomiczna i noclegowa • Coraz częstszy rozpad więzi rodzinnych, osłabienie modelu rodziny wielopokoleniowej, postępująca samotność osób starszych • Regres demograficzny • Problemy społeczne na tle ekonomicznym i polaryzacja społeczeństwa • Postępujący wzrost liczby osób w wieku

<ul style="list-style-type: none"> • Popularyzowanie trendów promujących zdrowych tryb życia, wymagających ruchu i odpowiedniej diety • Wzrost popularności aktywnych form wypoczynku i rekreacji • Dostępność technologii informatyczno-komunikacyjnych i rozwój usług świadczonych drogą elektroniczną (światłowod, internet szerokopasmowy) • Dostępność środków z funduszy krajowych i UE • Nowy wzorzec relacji społecznych – e-komunikacja • Linia kolejowa nr 182 relacji Zawiercie – Tarnowskie Góry 	<ul style="list-style-type: none"> poprodukcyjnym – starzenie się społeczeństwa • Osłabienie więzi międzyludzkich związane z komunikacją elektroniczną i zmieniającym się modelem życia • Wzrost liczby samochodów skutkujący zatłoczeniem, hałasem i emisją zanieczyszczeń • Zmiany klimatyczne (wzrost liczby gwałtownych zjawisk pogodowych) • Częste zmiany w prawodawstwie - brak stabilności przepisów prawa • Narzucanie rozwiązań prawnych przez rząd, między innymi w zakresie zagospodarowania odpadów, systemu finansowania oświaty • Problem wandalizmu • Wysokie koszty pracy • Atrakcyjność i dostępność rynku pracy w UE powodująca migrację zarobkową mieszkańców • Pandemia koronawirusa.
--	--

III. STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY SIEWIERZ

1. Wizja rozwoju gminy Siewierz.

W wyniku diagnozy i analizy stanu istniejącego w gminie, analizy dokumentów planistycznych oraz badania wyników ankiety zrealizowanej wśród mieszkańców gminy, sformułowano wizję rozwoju gminy.

Wizja rozwoju Miasta i Gminy Siewierz przedstawia wartości, których uzyskanie w przyszłości jest ważne dla społeczności lokalnej. Stanowi zarys pożądanego kierunku jej rozwoju oraz stan, do jakiego należy dążyć, w celu osiągnięcia zamierzonych celów, przy zaangażowaniu dostępnych zasobów.

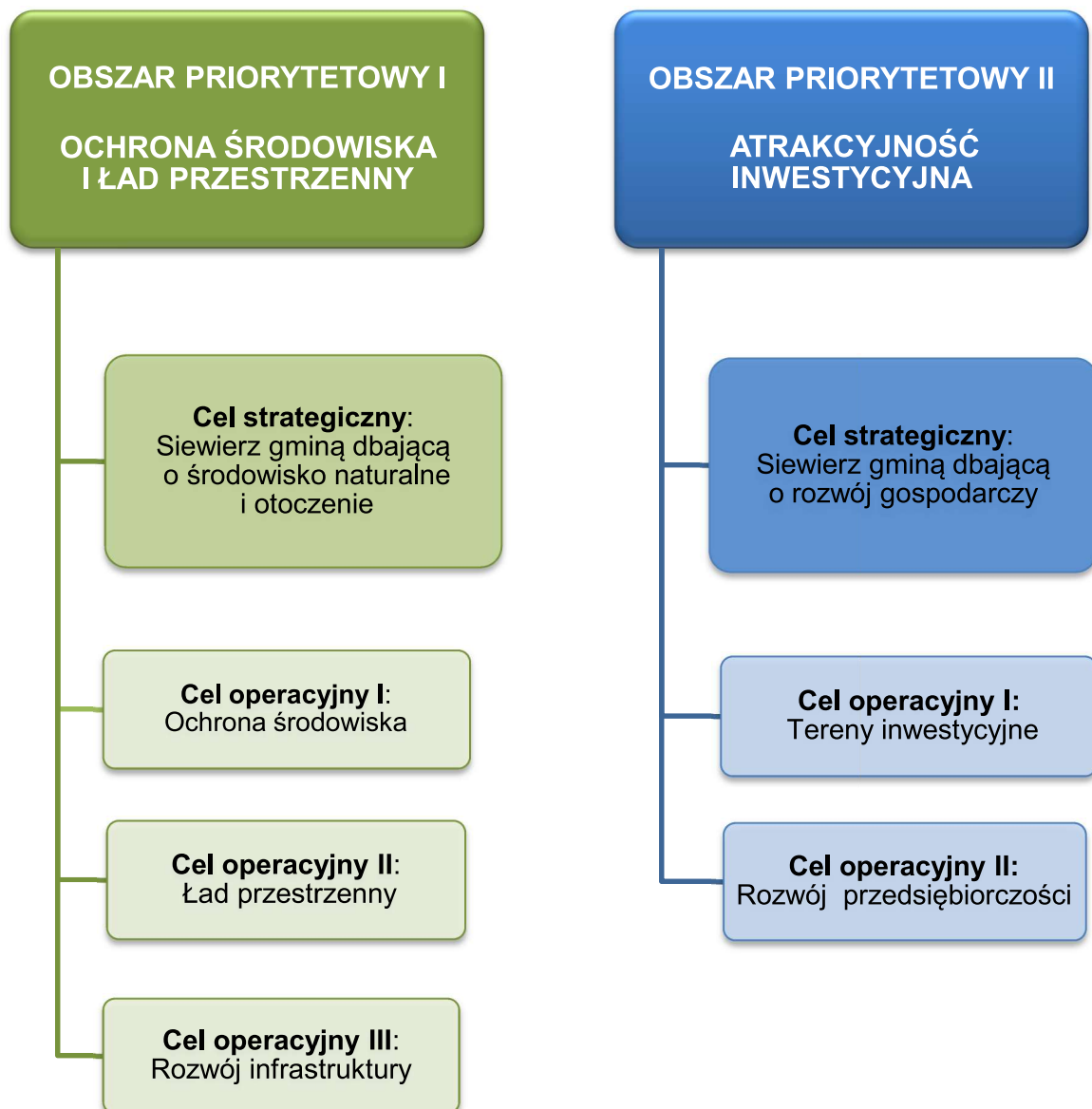
Zostały w niej zapisane cechy gminy w najistotniejszych obszarach rozwoju, kluczowych dla przyszłych funkcji i pozycji gminy w otoczeniu oraz wskazane najważniejsze atuty dla jej rozwoju.

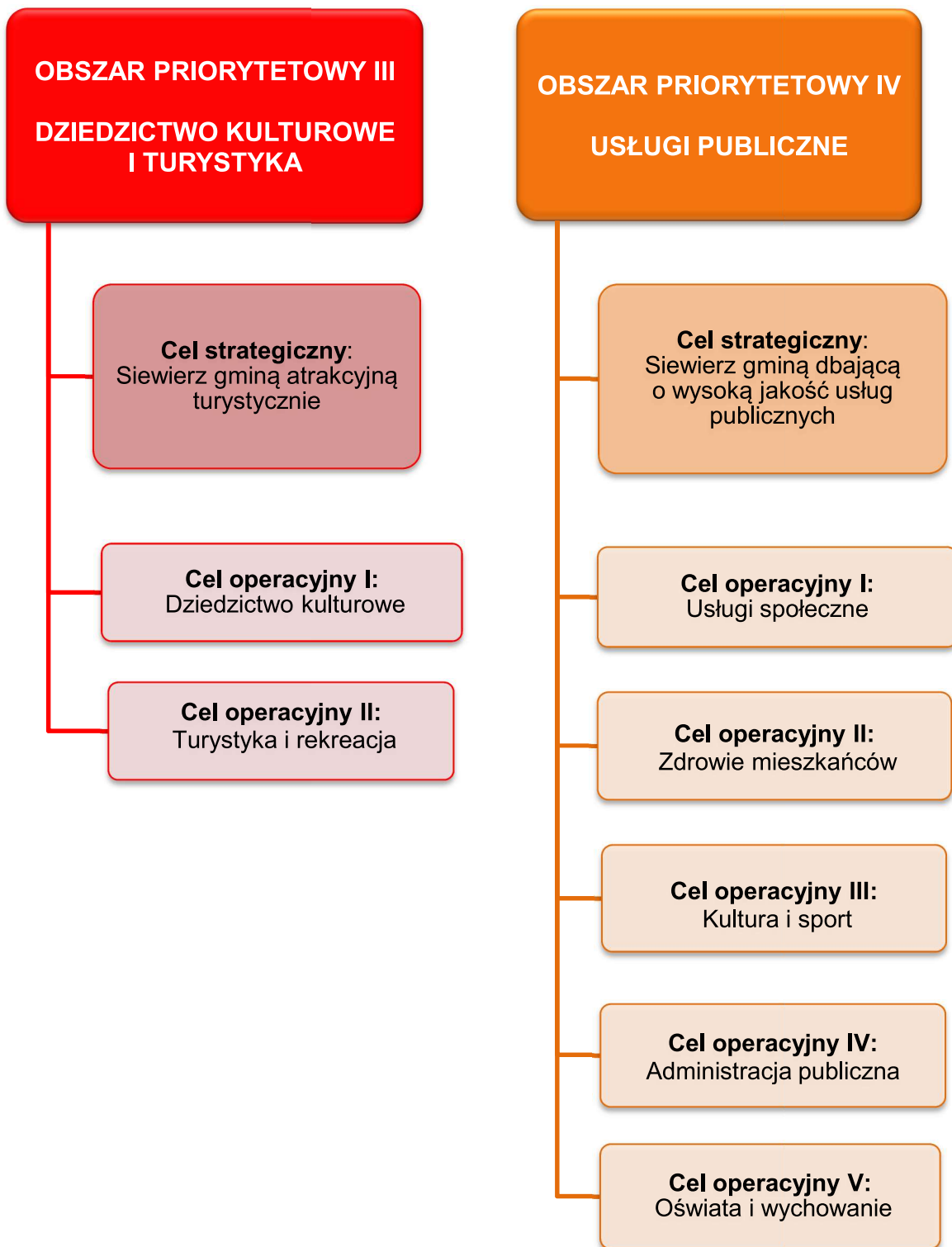
***SIEWIERZ TO GMINA DBAJĄCA O ŚRODOWISKO NATURALNE,
 ATRAKCYJNA DLA MIESZKAŃCÓW, INWESTORÓW I TURYSTÓW,
 CHARAKTERYZUJĄCA SIĘ WYSOKĄ JAKOŚCIĄ USŁUG
 PUBLICZNYCH***

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, społecznym i gospodarczym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Na podstawie analizy wyników badań ankietowych oraz posiadanej wiedzy w zakresie możliwości rozwojowych gminy, określono cztery obszary priorytetowe dla dalszego postępu. Określenie priorytetów było punktem wyjścia do wytyczenia celów strategicznych, a następnie do wskazania celów operacyjnych oraz kierunków rozwoju.

Rysunek 1. Obszary priorytetowe, cele strategiczne i cele operacyjne.

OBSZAR PRIORYTETOWY I OCHRONA ŚRODOWISKA I ŁĄD PRZESTRZENNY
Cel strategiczny: Siewierz gminą dbającą o środowisko naturalne i otoczenie

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
Ochrona Środowiska	➤ Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, rozbudowa systemu kanalizacji oraz racjonalne zużycie wody, ochrona przed powodzią i suszą	<ul style="list-style-type: none"> eliminacja potencjalnych zagrożeń w postaci zrzutu nieoczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych do wód rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej 	<ul style="list-style-type: none"> liczba mieszkańców przyłączonych do sieci kanalizacyjnej (os.) powierzchnia zlewni deszczowej (ha)
	➤ Kontynuowanie działań w kierunku ograniczania emisji substancji szkodliwych do atmosfery	<ul style="list-style-type: none"> ograniczenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery z tradycyjnych źródeł ciepła zwiększenie liczby ekologicznych źródeł ciepła w gospodarstwach domowych 	<ul style="list-style-type: none"> liczba dni z przekroczeniem poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM 10 w powietrzu (dni) kwota udzielonych dotacji na wymianę pieców (zł),
	➤ Zmniejszenie zużycia zasobów środowiska i energii (w tym do ogrzewania i oświetlenia) w przedsiębiorstwach, gospodarstwach domowych, obiektach przestrzeni i infrastruktury publicznej	<ul style="list-style-type: none"> poprawa efektywności energetycznej budynków 	<ul style="list-style-type: none"> liczba budynków z przeprowadzoną termomodernizacją (szt.) ilość zużytej energii elektrycznej (%)
	➤ Wsparcie rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie zużycia energii ze źródeł odnawialnych 	<ul style="list-style-type: none"> wielkość pomocy finansowej dla przedsięwzięć z zakresu odnawialnych źródeł energii (zł)
	➤ Osiągnięcie obowiązujących standardów w gospodarce odpadami	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie stopnia selektywnego zbierania odpadów komunalnych 	<ul style="list-style-type: none"> wskaźnik poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (%)
	➤ Zachowanie i odtwarzanie bogactwa różnorodności biologicznej	<ul style="list-style-type: none"> ochrona istniejących zasobów przyrody zapobieganie degradacji naturalnych siedlisk 	<ul style="list-style-type: none"> liczba ustanowionych form ochrony przyrody (szt.) powierzchnia urządzonej zieleni (ha)
	➤ Realizacja trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	<ul style="list-style-type: none"> utrzymanie żywotności i potencjału produkcyjnego lasów, zachowanie ich bioróżności oraz wszystkich pełnionych przez lasy funkcji 	<ul style="list-style-type: none"> powierzchnia lasów objęta działaniami z zakresu gospodarki leśnej (ha)
	➤ Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> liczba przeprowadzonych wydarzeń proekologicznych w ciągu roku (szt.) liczba rozdysponowanych ulotek informacyjnych dotyczących ochrony środowiska (szt.)

	➤ Zapobieganie zagrożeniom poprzez monitoring podmiotów korzystających ze środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • opracowywanie programów ochrony środowiska, • wzmocnienie działań monitoringowych 	– liczba podjętych działań w zakresie likwidacji zagrożeń (szt.)
	➤ Dostosowanie działań do wymogów zmian klimatycznych.	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie odporności na zmiany klimatyczne 	– liczba zrealizowanych inwestycji z uwzględnieniem zmian i przygotowania do tych zmian
Ład przestrzenny	➤ Rewitalizacja obszarów gminy dla zmniejszenia problemów społecznych oraz powstania nowych form aktywności gospodarczej.	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych m. in. na cele społeczne i gospodarcze • wspieranie przez samorząd działań realizowanych przez organizacje społeczne • poprawa estetyki miejskiej i wizerunku gminy • poprawa walorów krajobrazowych terenów zrewitalizowanych • stworzenie nowych przestrzeni publicznych • unowocześnienie i zwiększenie dostępności obiektów infrastrukturalnych • zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej terenów zrewitalizowanych • zwiększenie powierzchni zagospodarowanych terenów przyrodniczych • poprawa bezpieczeństwa publicznego i stanu środowiska naturalnego 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba podjętych działań rewitalizacyjnych – powierzchnia nowej przestrzeni publicznej powstałej wskutek rewitalizacji terenów – liczba obiektów infrastrukturalnych zmodernizowanych w ramach rewitalizacji terenu
	➤ Rewitalizacja oraz przywracanie pozycji lub nadawanie nowych funkcji obiektom zabytkowym, dziedzictwa kulturowego oraz obiektom symbolicznym w życiu społeczności lokalnej.	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie dostępności obiektów zabytkowych dla turystów • wprowadzenie nowych funkcji do istniejących obiektów 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba turystów odwiedzających gminne obiekty zabytkowe – liczba działań inwestycyjnych związanych ze zwiększeniem dostępności obiektów
	➤ Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, w tym zagospodarowanie terenów w centrach miejscowości.	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój zabudowy mieszkaniowej z zachowaniem ładu przestrzennego • zwiększenie funkcjonalności przestrzeni poprzez możliwość załatwiania wszystkich 	<ul style="list-style-type: none"> – stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego powierzchni gminy (%). – liczba podjętych działań w ramach rewitalizacji

		<p>podstawowych potrzeb życiowych w najbliższym otoczeniu i sprzyjanie budowie relacji międzyludzkich.</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa i rozbudowa infrastruktury, w tym : sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej, kanałów technologicznych, dróg • zapobieganie fragmentacji środowiska przyrodniczego, ochrona krajobrazu i właściwe wykorzystanie zasobów środowiska . • pełne wykorzystanie dostępnych miejsc będących własnością gminy w celu zagospodarowania i stworzenia przestrzeni publicznej dla mieszkańców gminy. • stworzenie alternatywnych możliwości spędzania wolnego czasu w przestrzeni publicznej • podniesienie jakości życia mieszkańców w związku ze zwiększeniem możliwości spędzania wolnego czasu w przestrzeniach publicznych w mieście i gminie 	<p>centrum miasta (szt)</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba przedsięwzięć zrealizowanych we współpracy z partnerami zewnętrznymi – powierzchnia przestrzeni publicznych dostępnych dla mieszkańców (ha). – powierzchnia i dostępność terenów zieleni urządzonej (ha). – liczba podjętych działań w ramach utrzymania i modernizacji obiektów w przestrzeni publicznej
	➤ Ochrona i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego i budownictwa tradycyjnego oraz krajobrazu.	<ul style="list-style-type: none"> • przeciwdziałanie degradacji obiektów dziedzictwa kulturowego 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wykonanych inwestycji związanych z ochroną i zabezpieczeniem obiektów dziedzictwa kulturowego
	➤ Rozwój mieszkalnictwa, w tym socjalnego, wspomagane i chronionego.	<ul style="list-style-type: none"> • budowa nowych mieszkań komunalnych i socjalnych • remont istniejących budynków z lokalami socjalnymi i komunalnymi 	<ul style="list-style-type: none"> – ilość mieszkań socjalnych (szt.) – ilość mieszkań komunalnych (szt.) – ilość mieszkań chronionych (szt.)
Rozwój infrastruktury	➤ Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa sieci drogowej na terenie gminy • poprawa stanu jakości dróg na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> – długość zmodernizowanych dróg (km) – długość wybudowanych chodników (km) – długość wybudowanych dróg (km)
	➤ Rozbudowa i utrzymanie szlaków i infrastruktury rowerowej	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie natężenia ruchu drogowego poprzez zastąpienie komunikacji samochodowej komunikacją rowerową • zwiększenie stopnia rowerowego 	<ul style="list-style-type: none"> – długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km) – liczba stojaków rowerowych (szt.) – liczba dostępnych rowerów miejskich (szt.)

		skomunikowania gminy	
	➤ Rozwój infrastruktury transportu publicznego	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie emisji spalin i innych szkodliwych związków do powietrza • poszerzenie możliwości wykorzystania z ekologicznych - publicznych środków transportu 	<ul style="list-style-type: none"> – długość linii autobusowych (km) – liczba przystanków autobusowych na terenie gminy (szt.) – średnia liczba kursów autobusowych w ciągu dnia (szt.) – liczba obiektów związanych z obsługą transportu kolejowego
	➤ Rozwój zintegrowanych punktów przesiadkowych	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie powszechności środków transportu zbiorowego 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zintegrowanych punktów przesiadkowych (szt.)
	➤ Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa oferty sportowej i rekreacyjnej gminy 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba nowych i zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych (szt.)

OBSZAR PRIORYTETOWY II ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA

Cel strategiczny: Siewierz gminą dbającą o rozwój gospodarczy

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
Tereny inwestycyjne	➤ Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów inwestycyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> • aktywizacja terenów objętych planem zagospodarowania przestrzennego • zwiększenie wartości terenu 	– ilość przyjętych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.)
	➤ Pozyskiwanie terenów inwestycyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy • zwiększenie powierzchni terenów inwestycyjnych dostępnych dla inwestorów 	– powierzchnia pozyskanych terenów inwestycyjnych (ha) – powierzchnia terenów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod inwestycje (ha)
	➤ Uzbrojenie terenów inwestycyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie oferty terenów inwestycyjnych uzbrojonych w niezbędną infrastrukturę techniczną 	– powierzchnia uzbrojonych terenów (ha) – długość wybudowanej infrastruktury w celu uzbrojenia terenów (km)
	➤ Pozyskiwanie inwestorów.	<ul style="list-style-type: none"> • pozyskanie nowych inwestorów 	– stopa bezrobocia – liczba powstałych firm na terenach inwestycyjnych
Rozwój przedsiębiorczości	➤ Prowadzenie działań wspomagających rozwój podmiotów prowadzących działalność gospodarczą	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa dostępności informacji w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej • poprawa jakości usług świadczonych przez przedsiębiorców 	– liczba podjętych działań w ramach wspierania i doradztwa prowadzonego dla przedsiębiorców – liczba pobrań ze strony www.siewierz.pl zamieszczonych informacji
	➤ Promowanie przedsiębiorczych postaw oraz samozatrudnienia wśród mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie gminy • spadek bezrobocia wśród mieszkańców • zwiększenie wiedzy i umiejętności mieszkańców w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej 	– liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych – liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych – liczba materiałów informacyjnych nt prowadzenia działalności gospodarczej przekazana do wiadomości mieszkańcom

OBSZAR PRIORYTETOWY III DZIEDZICTWO KULTUROWE I TURYSTYKA
Cel strategiczny: Siewierz gminą atrakcyjną turystycznie

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
Dziedzictwo kulturowe	➤ Dbłość o zabytki i inne obiekty o wartości historyczno-kulturowej	<ul style="list-style-type: none"> ochrona i renowacja zabytków zwiększanie dostępności obiektów historycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba podjętych działań mających na celu ochronę i renowację zabytków – liczba osób odwiedzających zamek
	➤ Kulturowanie tradycji i kultury regionalnej	<ul style="list-style-type: none"> pielęgnowanie i upowszechnianie działalności regionalnej wiejskich zespołów śpiewaczych wpieranie działalności artystycznej, szczególnie w zakresie dorobku folklorystycznego popularyzacja twórczości i działalności regionalnej poszerzanie wiedzy i podnoszenie świadomości mieszkańców nt tradycji, obrzędów zwiększanie dostępności Izby Tradycji i Kultury Dawnej organizacja imprez mających na celu kultywowanie tradycji (np. dożynki) 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba podjętych działań mających na celu upowszechnianie twórczości regionalnej i artystycznej – liczba osób odwiedzających Izbę Tradycji i Kultury Dawnej – liczba zorganizowanych imprez
	➤ Promowanie miejsc i wydarzeń związanych z dziedzictwem kulturowym	<ul style="list-style-type: none"> zwiększanie zainteresowania ofertą turystyczną i rekreacyjną gminy wśród mieszkańców i turystów 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba turystów odwiedzających gminne obiekty zabytkowe – ilość zorganizowanych wydarzeń
	➤ Zachowanie i promocja produktów lokalnych i tradycyjnych	<ul style="list-style-type: none"> rozwijanie i promocja działalności lokalnych artystów promocja produktów lokalnych i tradycyjnych organizacja spotkań i imprez integrujących i aktywizujących mieszkańców, turystów (jarmarki, lokalne uroczystości) 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wydarzeń promujących wyroby lokalne – liczba wydarzeń w których uczestniczą lokalni twórcy i artyści – liczba publikacji promujących produkty lokalne
Turystyka i rekreacja	➤ Rozwój usług turystycznych i ich promocja.	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie zainteresowania ofertą turystyczno - rekreacyjną gminy wśród mieszkańców i turystów 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba miejsc noclegowych – liczba punktów gastronomicznych – liczba materiałów promocyjnych o gminie

		<ul style="list-style-type: none"> • podniesienie poziomu uczestnictwa mieszkańców gminy w wydarzeniach o różnym charakterze • zwiększenie świadomości walorów turystycznych i rekreacyjnych gminy wśród mieszkańców gminy i turystów • poszerzenie bazy noclegowej i gastronomicznej 	– liczba imprez lokalnych
	➤ Kreowanie pozytywnego wizerunku i potencjału turystycznego gminy.	<ul style="list-style-type: none"> • pozytywne postrzeganie atrakcji turystycznych gminy • poprawa konkurencyjności gminy na rynku turystycznym 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wydawnictw (mapy, broszury informacyjne) – liczba zorganizowanych wydarzeń – ilość kanałów komunikacji elektronicznej wykorzystywanych do promocji turystyki
	➤ Pobudzanie aktywności fizycznej mieszkańców z wykorzystaniem infrastruktury sportowo - rekreacyjnej.	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie udziałów mieszkańców w zajęciach tematycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba instruktorów sportowych – liczba przeprowadzonych imprez sportowych – Ilość osób biorących udział w zajęciach

OBSZAR PRIORYTETOWY IV USŁUGI PUBLICZNE
Cel strategiczny: Siewierz gminą dbającą o wysoką jakość usług publicznych

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
<p align="center">Usługi społeczne</p>	<p>➤ Prowadzenie działań wspierających rodziny oraz tworzenie warunków sprzyjających jej prawidłowemu funkcjonowaniu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin • objęcie rodzin niewydolnych wychowawczo wsparciem asystenta rodziny • objęcie rodzin, które wykazują trudności w codziennym funkcjonowaniu, pracą socjalną • systematyczne realizowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny • zapewnienie interdyscyplinarnej pomocy rodzinom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin objętych pomocą społeczną, w tym liczba rodzin, w których jedną z przesłanek do udzielenia pomocy jest ubóstwo – liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny – liczba rodzin objętych pracą socjalną – liczba uczniów, którzy otrzymali pomoc materialną (stypendium szkolne, zasiłek szkolny) – liczba rodzin, które zamieszkują w lokalach socjalnych – liczba rodzin objętych interdyscyplinarną pomocą, w tym: liczba rodzin, wobec których prowadzona była procedura „Niebieskiej Karty” – liczba zrealizowanych działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny – liczba zajęć/spotkań z rodzicami dot. edukacji i wspierania ich w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczej i wychowawczej, organizowana przez placówki oświatowe i Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny filia w Siewierzu
	<p>➤ Rozwój infrastruktury i działań zapewniających opiekę osobom starszym i niepełnosprawnym</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dopasowanie oferty usług do zmieniającej się struktury demograficznej • poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych poprzez nowe możliwości spędzania czasu wolnego • likwidacja barier architektonicznych • utworzenie na terenie gminy placówki zapewniającej opiekę osobom starszym i niepełnosprawnym 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych – liczba osób skierowanych do domu pomocy społecznej – liczba organizacji pozarządowych prowadzących działalność na rzecz zwiększenia aktywności osób starszych i niepełnosprawnych

			<ul style="list-style-type: none"> – ilość i rodzaj inwestycji podjętych w celu likwidacji barier architektonicznych – liczba utworzonych na terenie gminy placówek zapewniających opiekę osobom starszym i niepełnosprawnym
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych 	<ul style="list-style-type: none"> • poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego o charakterze kulturalnym dla mieszkańców gminy • rozwijanie pasji, zainteresowań u osób wykluczonych • integracja i aktywizacja mieszkańców z różnych grup wiekowych • promocja gminy oraz zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat dziedzictwa kulturowego gminy • zwiększenie wiedzy i umiejętności mieszkańców w zakresie poruszania się po rynku pracy oraz sporządzania dokumentów aplikacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zorganizowanych imprez kulturalnych na terenie gminy – liczba dostępnych na terenie gminy zajęć dodatkowych/kół zainteresowań dla dzieci i dorosłych – liczba podjętych działań promujących gminę – liczba osób objętych kontraktem socjalnym, mającym na celu zwiększenie aktywizacji zawodowej – liczba osób objętych pracą socjalną ukierunkowaną na zwiększenie aktywności zawodowej – liczba przeprowadzonych w szkołach zajęć z doradztwa zawodowego – liczba osób wykonujących prace społeczno - użyteczne
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prowadzenie wysokiej jakości działań profilaktycznych z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wykluczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększanie poziomu wiedzy mieszkańców z zakresu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie • zapewnianie mieszkańcom stałego i bezpłatnego dostępu do specjalistycznego wsparcia: psychoterapeuty ds. uzależnień, psychologa, asystenta rodziny, poradnictwa rodzinnego • objęcie monitoringiem i wsparciem środowisk dotkniętych problemem uzależnień oraz problemem przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzajów publikacji, materiałów promocyjnych w zakresie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny – liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny – liczba osób, które skorzystały z poradnictwa psychologicznego – liczba osób uzależnionych, które skorzystały z konsultacji z psychoterapeutą ds. uzależnień – liczba osób współuzależnionych, które skorzystały z konsultacji z psychoterapeutą ds. uzależnień – liczba rodzin, które zostały objęte

			<p>poradnictwem rodzinnym</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin dotkniętych problemem uzależnień, które odwiedzał pracownik socjalny – liczba rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie, które odwiedzał pracownik socjalny
Zdrowie mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Profilaktyka zdrowotna mieszkańców, w tym opracowanie i wdrażanie programów profilaktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu zdrowia mieszkańców • zmniejszenie liczby zachorowań dzięki wczesnej diagnostyce chorób w ramach badań profilaktycznych • zwiększenie świadomości prozdrowotnej mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zrealizowanych programów profilaktycznych – liczba osób biorących udział w programach profilaktycznych – liczba materiałów informacyjnych w zakresie edukacji prozdrowotnej przekazana do wiadomości mieszkańców
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wspieranie działań prozdrowotnych dedykowanych seniorom 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa sprawności psychofizycznej osób w wieku senioralnym • wydłużenie średniej życia mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba podjętych przez organizacje pozarządowe działań w zakresie poprawy sprawności psychofizycznej seniorów – liczba osób objętych działaniami prozdrowotnymi
Kultura i sport	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwój infrastruktury kultury i innych obiektów służących lokalnej społeczności 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa infrastruktury Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej i Miejsko-Gminnej Centrum Kultury Sportu i Turystyki 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zmodernizowanych placówek kultury
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzbogacanie oferty kulturalnej i sportowej, ukierunkowanej na różne grupy społeczne mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego • zwiększenie liczby czytelników poprzez podejmowanie akcji i kampanii promocyjnych • wzbogacenie oferty biblioteki o nowe formy pracy z książką • zwiększenie zainteresowania ofertą kulturalną i sportową 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowych – liczba uczestników akcji czytelniczych – ilość spektakli, seansów kinowych – liczba uczestników w wydarzeniach – liczba woluminów
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poszerzanie katalogu usług elektronicznych w instytucjach kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • podniesienie sprawności funkcjonowania instytucji kultury poprzez : <ul style="list-style-type: none"> ○ pozyskiwanie zasobów bibliotecznych w postaci elektronicznej 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wypożyczeń z wykorzystaniem e-usług – ilość wyświetleń wirtualnego zwiedzania zabytków – ilość pobranych aplikacji

		<ul style="list-style-type: none"> o wirtualne zwiedzanie zabytków o wdrożenie aplikacji informacyjnej w zakresie kultury i turystyki 	
	➤ Promowanie wydarzeń kulturalnych i sportowych	<ul style="list-style-type: none"> • integracja i aktywizacja mieszkańców z różnych grup wiekowych wokół akcji czytelniczych i wydarzeń sportowych • pozytywny wizerunek biblioteki jako instytucji przybliżającej różne formy aktywności kulturalnej • zwiększenie dostępności informacji o wydarzeniach sportowych i kulturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba uczestników w wydarzeniach kulturalnych i sportowych – liczba udostępnionych informacji
Administracja publiczna	➤ Rozwój e-usług w administracji publicznej	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie dostępności do e-usług dla mieszkańców • podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców nt technologii informacyjnych oraz możliwości korzystania z e-usług w administracji publicznej • upowszechnienie korzystania z e-usług w administracji publicznej 	<ul style="list-style-type: none"> – ilość udostępnianych e-usług – liczba materiałów informacyjnych nt technologii informacyjnych oraz możliwości korzystania z e – usług w administracji publicznej przekazana do wiadomości mieszkańców – liczba pism, które wpłynęły do urzędu oraz jednostek organizacyjnych gminy w wersji elektronicznej
	➤ Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie • zwiększenie poziomu wiedzy mieszkańców nt zagrożeń, na które są narażeni oraz wiedzy w zakresie możliwości reagowania • wsparcie działalności służb publicznych oraz organizacji pozarządowych ukierunkowanych na zapewnianie bezpieczeństwa mieszkańcom (np. PSP, OSP, policja, pogotowie ratunkowe) 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba materiałów informacyjnych nt różnych zagrożeń, na które mieszkańcy są narażeni oraz sposobów reagowania na zagrożenia – wielkość środków finansowych przeznaczonych na działalność służb publicznych oraz organizacji pozarządowych ukierunkowanych na zapewnianie bezpieczeństwa mieszkańcom – liczba punktów monitoringu miejskiego – liczba zdarzeń zarejestrowanych przez PSP, OSP, policję, pogotowie ratunkowe
	➤ Rozwój promocji gminy z wykorzystaniem różnorodnych instrumentów komunikacji	<ul style="list-style-type: none"> • regularne publikowanie treści w Internecie • kształtowanie pozytywnego wizerunku gminy poprzez <ul style="list-style-type: none"> o wydawanie materiałów ulotnych, 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba odwiedzin na stronie gminy – ilość wydawnictw i publikacji własnych – ilość opublikowanych materiałów audiowizualnych

		<ul style="list-style-type: none"> publikacji oraz prasy samorządowej o organizację i uczestnictwo w wydarzeniach promocyjnych o współpracę z mediami 	<ul style="list-style-type: none"> – ilość zorganizowanych wydarzeń promocyjnych – liczba środków masowego przekazu wykorzystywanych do publikacji materiałów o gminie – ilość materiałów informacyjnych publikowanych w Internecie – liczba reakcji internautów na komunikaty własne w mediach społecznościowych
	➤ Współpraca zagraniczna	<ul style="list-style-type: none"> • wymiana dobrych praktyk • rozpoznawalność gminy poza granicami kraju • kontakty społeczności lokalnych 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba spotkań z partnerami zagranicznymi – liczba innych wydarzeń z udziałem partnerów zagranicznych – liczba osób biorących udział w wymianie młodzieży
	➤ Podnoszenie sprawności działania jednostek samorządowych	<ul style="list-style-type: none"> • wyeliminowanie barier w dostępie do usług publicznych • podniesienie jakości świadczonych usług publicznych • zwiększenie dostępność e-usług dla mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba audytów i kontroli – liczba przeszkolonych pracowników – liczba spraw załatwianych drogą elektroniczną – ilość rankingów i konkursów w których uczestniczy gmina
Oświata i wychowanie	➤ Doskonalenie oferty edukacyjnej szkół i przedszkoli	<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie nowoczesnej placówki przedszkolnej dostosowanej do potrzeb kształcenia specjalnego • baza oświatowa dostosowana do potrzeb edukacyjnych • kadra pedagogiczna posiadająca wysokie kwalifikacje i umiejętności • poszerzenie oferty edukacyjnej w szkołach i przedszkolach z uwzględnieniem potrzeb specjalnych 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba inwestycji podejmowanych na rzecz poprawy infrastruktury placówek oświatowych – liczba zrealizowanych programów i projektów edukacyjnych – liczba uczniów i nauczycieli objętych realizowanymi programami i projektami – liczba zajęć adresowanych do dzieci i młodzieży, objętych kształceniem specjalnym – liczba dodatkowych zajęć dydaktycznych w szkołach i przedszkolach – liczba nauczycieli podejmujących działania doskonalące
	➤ Wykorzystanie technologii informatycznych i komunikacyjnych w edukacji	<ul style="list-style-type: none"> • wyposażenie placówek oświatowych w nowoczesne pomoce dydaktyczne, sprzęt i oprogramowanie. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zakupionych komputerów – liczba pomocy dydaktycznej opartych na nowych technologiach

		<ul style="list-style-type: none"> • włączenie do procesu dydaktycznego nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych • kształtowanie umiejętności posługiwania się nowoczesnymi technologiami komunikacyjno-informacyjnymi przez uczniów i nauczycieli 	
	➤ Świadczenie usług w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3	<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie gminnego żłobka, z uwzględnieniem potrzeb dzieci niepełnosprawnych • zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury i wyposażenia placówek 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką instytucjonalną – ilość miejsc w żłobkach gminnych

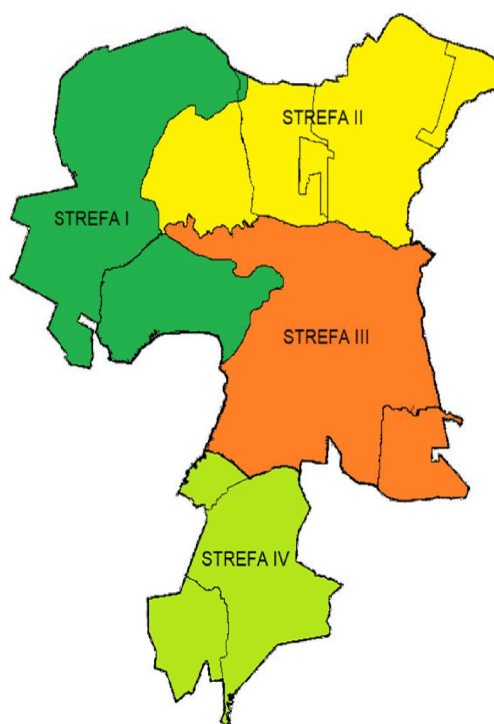
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Siewierz.

Gmina Siewierz jest gminą miejsko-wiejską, zlokalizowaną w północnej części powiatu będzińskiego. Głównym ośrodkiem administracyjno-usługowym i gospodarczym gminy, stanowiącym trzon osadniczy, jest miasto Siewierz, położone w centralnej części gminy. Od strony północnej i południowej znajdują się pozostałe jednostki osadnicze gminy. Teren gminy charakteryzuje się znacznym przemieszaniem funkcji, szczególnie mieszkaniowej z działalnością gospodarczą. Zauważalny jest problem rozlewania się zabudowy oraz wyludniania ścisłego centrum miasta.

Gmina przecięta jest trzema szlakami komunikacyjnymi o randze krajowej, co w istotny sposób wpływa na jej strukturę przestrzenną. Wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych kształtują się tereny o funkcjach przemysłowych, a także przeznaczonych pod działalność gospodarczą i usługową. Droga krajowa nr 91 z jednej strony umożliwiła ukształtowanie w/w funkcji, ale z drugiej strony stanowi barierę przestrzenną dzielącą miasto na dwie części – wschodnią, stanowiącą najstarszą część miasta, i zachodnią – Osiedle Zachód. Stwarza to utrudnienia komunikacyjne w przemieszczaniu się na osi wschód – zachód oraz uciążliwości z powodu nadmiernego hałasu komunikacyjnego oraz zanieczyszczenia powietrza.

Istotne znaczenie w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta ma fakt, iż jego najstarsza część objęta jest zabytkowym układem urbanistycznym wpisanym do rejestru zabytków, co pociąga ze sobą konsekwencje w postaci obowiązku przestrzegania zasad i ograniczeń w zakresie wyglądu i formy zewnętrznej budynków, rodzaju stosowanych materiałów budowlanych, zakazu rozbiórki obiektów oraz obowiązku zachowania historycznego układu urbanistycznego.

Obszar Gminy Siewierz można podzielić na cztery główne strefy.

Źródło: opracowanie własne

Strefa I, leżąca w zachodniej części gminy Siewierz, to prawie w całości obszar zalesiony, stanowiący część kompleksu Lasów Lublinieckich, które są największym kompleksem leśnym w województwie śląskim, rozciągającym się również na województwo opolskie. Znajdują się one w zarządzie Lasów Państwowych, które prowadzą na tych terenach zrównoważoną gospodarkę leśną obejmującą użytkowanie lasów (głównie produkcję drewna) oraz działania związane z utrzymaniem trwałości drzewostanu w warunkach ich eksploatacji: ochronę, utrzymanie i powiększanie zasobów leśnych, a także gospodarowanie zwierzyną leśną oraz pozyskiwanie płodów runa leśnego. Stanowią one również naturalny bufor od Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice – Pyrzowice. Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 25 sierpnia 2014 r. został utworzony obszar ograniczonego użytkowania od portu lotniczego, który obejmuje swoim zasięgiem znaczną część strefy I i część ul. Zbożowej w Siewierzu. Wszystkie te czynniki w dużym stopniu ograniczają możliwości zagospodarowania tego terenu na cele inne niż leśne.

W Siewierzu w okolicy ul. Suchej (tzw. Warężyno), z uwagi na bliskość Zalewu Przeczycko – Siewierskiego oraz znajdujących się tam mniejszych zbiorników wodnych, rozwinęła się funkcja rekreacyjna. Zlokalizowano tam m.in. dwa obiekty hotelarskie Zajazd Leśny i Hotel Natura Residence Business & Spa oraz ośrodki wypoczynkowe, składające się z zespołów domków letniskowych. W latach PRL-u należały one do zakładów przemysłowych, obecnie są w większości sprywatyzowane.

W południowo-wschodniej części Strefy I, tuż przy granicy z Gminą Mierzęcice, znajduje się kopalnia piasku Szeligowiec, w której eksploatację prowadzi Przedsiębiorstwo Wielobranżowe TRANSLIS.

Strefa II obejmuje teren sołectw: Dziewki, Nowa Wioska, Żeliszawice, Leśniaki, część sołectwa Brudzowice oraz miejscowość Czekańka.

Strefa ta w dużej mierze charakteryzuje się zachowaniem pierwotnego rolniczego sposobu użytkowania terenu, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej. Istotnym problemem strefy północnej jest rozlewająca się zabudowa, która wkracza na tereny użytkowane rolniczo. Na tle pozostałych miejscowości wyróżnia się Czekańka, która ma głównie charakter miejscowości letniskowej.

Najważniejszymi ośrodkami dla rozwoju gospodarczego strefy II są kopalnie eksploatujące złoża kruszyw naturalnych, głównie dolomitu i wapieni (Górnice Zakłady Dolomitowe S.A., TRIBAG S.A., Przedsiębiorstwo Wielobranżowe PROMAG Sp. z o. o.). W sąsiedztwie terenów eksploatacji rozwijają się tereny o funkcjach produkcyjnych i usługowych. Występowanie złóż kopalin niesie za sobą wiele konsekwencji, zarówno gospodarczych jak i społecznych. Poza niewątpliwymi korzyściami, jak zatrudnienie czy dochód dla gminy, generowane są również problemy, m.in. z przekształcaniem środowiska naturalnego, wzmożonym ruchem samochodów ciężarowych czy ograniczeniem funkcji mieszkaniowej w sąsiedztwie zakładów.

Strefę III stanowi miasto Siewierz oraz peryferyjnie położone sołectwo Gołuchowice.

Struktura osadnicza miasta Siewierz nie jest jednorodna. Składają się na nią: Siewierz, Piwoń, Łysa Góra, Kuźnica Sulikowska, Kuźnica Świętojańska, Sulików, teren inwestycji pn. „Miasteczko Siewierz – Jeziorna”, „Osiedle Zachód” oraz kompleks letniskowy Warężyno. Kluczowym obszarem strefy III jest historyczna część miasta wraz z zabytkowym układem urbanistycznym z centralnie położonym rynkiem. Stanowi ona główny ośrodek administracyjny i usługowy. W tej części znajdują się min. placówki oświatowe, biblioteka, dom kultury, urząd miasta i gminy, placówki medyczne, poczta oraz obiekty handlowe i usługowe.

W przeważającej jednak części tej strefy dominującą funkcją jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z drobnymi usługami, tworząca ukształtowane kompleksy. Południowo-wschodnia część strefy centralnej to teren użytkowany częściowo rolniczo z postępującą funkcją zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (rejon Gołuchowic).

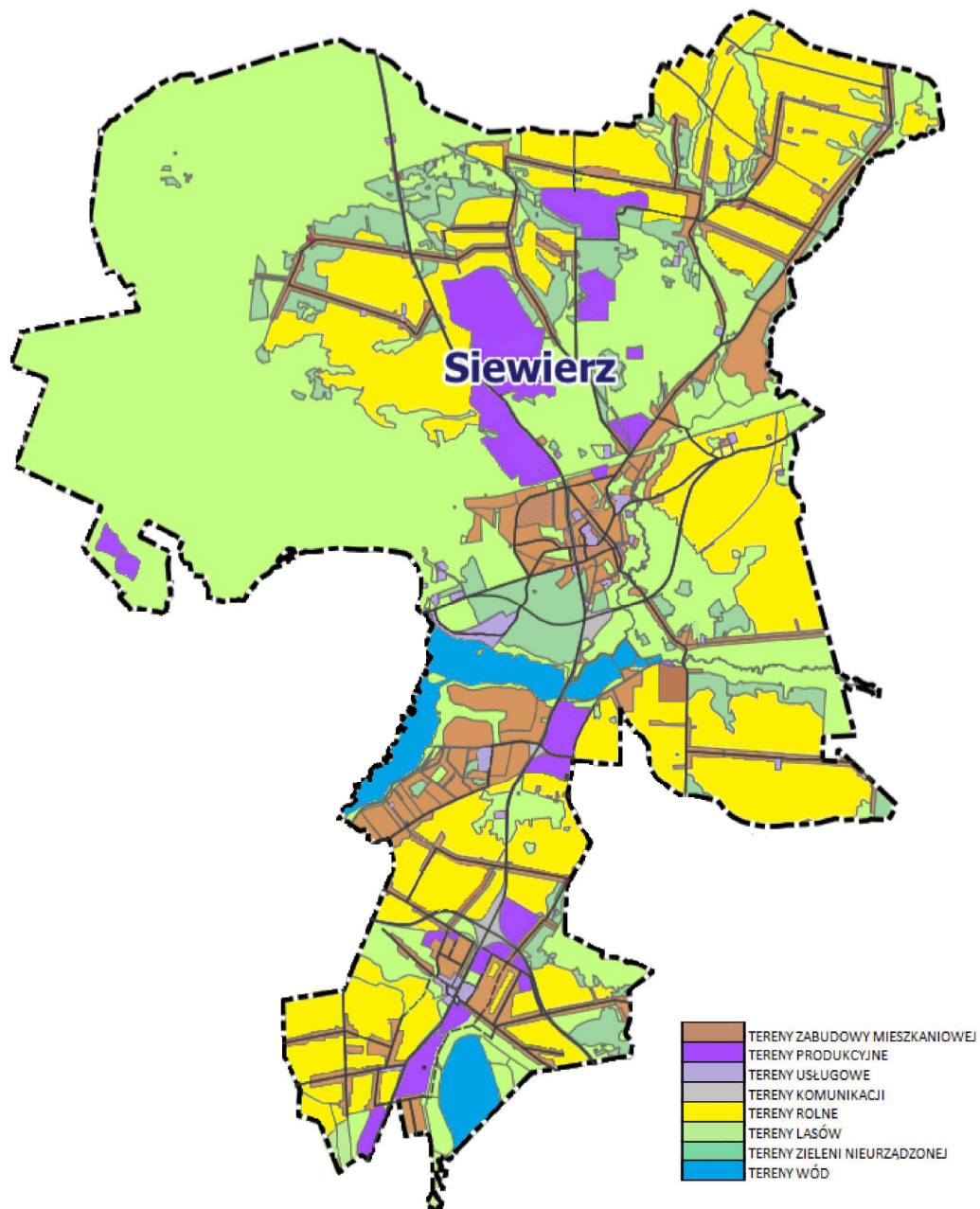
Charakterystycznym elementem krajobrazu strefy III jest Zalew Przeczycko - Siewierski, wokół którego kształtuje się funkcja rekreacyjna (miejsce rekreacji dla mieszkańców aglomeracji śląskiej). Zalew Przeczycko – Siewierski, oprócz znaczenia przyrodniczego i krajobrazowego, pełni funkcję przeciwpowodziową (zbiornik retencyjny). Akwen jest też wykorzystywany do uprawiania wędkarstwa i żeglarstwa. Funkcji rekreacyjnej sprzyja również sąsiedztwo cennego przyrodniczo, zwartej kompleksu leśnego. W bezpośrednim sąsiedztwie zbiornika znajduje się pierwsza w Polsce inwestycja pn. „Miasteczko Siewierz – Jeziorna”, projektowana i budowana od podstaw wedle zasad zrównoważonego rozwoju, gdzie zlokalizowano i zaprojektowano zarówno zabudowę mieszkaniową jednorodziną, jak i wielorodziną.

Stefa III w układzie południkowym i równoleżnikowym przecięta jest dwoma drogami krajowymi (Nr 78 i Nr 91), wzdłuż których rozwijają się funkcje produkcyjne i usługowe. Istotnym elementem dla rozwoju miasta jest rewitalizowana linia kolejowa 182 relacji Zawiercie – Tarnowskie Góry, która stanowić będzie dogodny połączenie komunikacyjne z miastami Górnośląsko Zagłębiowskiej Metropolii oraz z Międzynarodowym Portem Lotniczym Katowice – Pyrzowice.

Strefa IV obejmuje sołectwa Tuliszków, Podwarpie, Wojkowice Kościelne i Warężyn. Pierwotnie ukształtowaną strukturę przestrzenną determinuje aktualnie fakt istnienia dużego węzła drogowego. Część funkcji mieszkaniowej i rolniczej, z uwagi na uciążliwość skrzyżowania dróg krajowych, została wyparta przez funkcje produkcyjne i usługowe, dla których to sąsiedztwo jest korzystne ze względu na dobrą komunikację i stanowi szansę rozwoju. W odróżnieniu od strefy II obserwuje się tutaj stagnację rolnictwa – coraz większe obszary to nieużytki.

Wiodącym ośrodkiem strefy IV są Wojkowice Kościelne, gdzie mieszczą się placówki oświatowe, handlowe i usługowe. Istotnym elementem ograniczającym możliwość rozwoju zachodniej części Wojkowic Kościelnych jest ustanowienie przez administratora rzeki Przemszy obszarów zagrożenia i ryzyka powodziowego.

W tej strefie największa ekspansja zabudowy mieszkaniowej ma miejsce w sołectwie Tuliszów. Ze względu na sąsiedztwo Zalewu Przechycko – Siewierskiego, stanowiącego atrakcję turystyczną, oprócz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, powstaje tutaj również zabudowa letniskowa. W północnej części strefy IV znajduje się drugi zbiornik retencyjny - Kuźnica Warężyńska, jednak ustalenia planu miejscowego obowiązującego na tym terenie dopuszczają w przeważającej części jedynie usługi sportu i rekreacji oraz usługi turystyki w formie pól kempingowych i namiotowych, z wyłączeniem zabudowy letniskowej.

Struktura zainwestowania i zagospodarowania gminy Siewierz

Źródło: opracowanie własne na podstawie zbiorczej mapy zgeneralizowanych przeznaczeń terenów na podstawie scalenia i syntezy studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego 41 gmin członkowskich GZM (uproszczony obraz struktury funkcjonalno-przestrzennej GZM z 2018 r.)

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.

Uchwałą Nr XXXIX/377/2018 Rady Miejskiej w Siewierzu z dnia 29 sierpnia 2018 r. w sprawie aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Siewierz oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Siewierz stwierdzono nieaktualność i potrzebę dokonania zmiany aktualizującej „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Siewierz” przyjętego Uchwałą Nr XX/158/2000 Rady Miejskiej w Siewierzu z dnia 25 kwietnia 2000 r. ze zmianami.

Uwarunkowania rozwojowe określone w studium uchwalonym w 2000 r., są w dużej mierze nieaktualne. Dalsze kształtowanie polityki przestrzennej w gminie winno opierać się na rozpoznaniu aktualnych uwarunkowań rozwoju pozyskanych w szerszym niż dotychczas zakresie.

Z uwagi na rozbieżność okresów opracowania studium oraz ich fragmentaryczność, weryfikacji winny podlegać uwarunkowania zdiagnozowane w granicach terenów objętych poszczególnymi zmianami. Wymóg ten podyktowany jest zmianami w obowiązujących przepisach ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz w następstwie przeprowadzonych analiz, prognoz i oceny aktualnych potrzeb zagospodarowania gminy. W odniesieniu do takiego stanu rzeczy nasuwają się następujące wnioski:

- weryfikacji i bardziej szczegółowego określenia wymagają kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenu, np. w zakresie terenów o funkcji mieszkaniowej i usługowej. Powinien zostać uaktualniony ich zasięg, zwłaszcza dla terenów gdzie zabudowa powstaje na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- określenia i doprecyzowania wymagają wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, a tereny wyłączone z zabudowy powinny zostać określone,
- weryfikacji i zmiany wymagają obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego,
- aktualizacji wymagają obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- w związku z uaktualnieniem przebiegu obwodnicy miasta oraz rewitalizacją linii kolejowej do lotniska Pyrzowice, kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej wymagają przeanalizowania i dopasowania do obecnych potrzeb,
- analizy i aktualizacji wymagają obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi,
- obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie, wymagają wyznaczenia i określenia szczegółowych funkcji i zasad zagospodarowania.

W przywołanej wyżej uchwale w sprawie aktualności dokumentów planistycznych oceniono również aktualność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż:

- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone w latach od 1995 r. do 2003 r. nie spełniają w pełni wymogów formalno – prawnych, wynikających z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Są realizowane, ale wymagają aktualizacji i dostosowania do obowiązujących przepisów prawa,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz zmiany planów opracowane i uchwalone na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nie spełniają w pełni wymogów wynikających z art. 15 oraz art. 16 ust. 1 w/w ustawy, ale są realizowane i nie wymagają aktualizacji.

Z uwagi na ograniczoną aktualność studium, procedury sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego każdorazowo są poprzedzane częściową zmianą studium dla wybranego obszaru. Aktualnie trwają prace planistyczne nad kolejną, siódmą zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Siewierz.

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy Siewierz będą konsekwencją rozwoju przestrzennego gminy, wynikającą z zapisów obowiązujących planów miejscowych oraz z zapisów studium (przy uwzględnieniu jego aktualizacji). W kierunkach zmian zostaną uwzględnione wytyczne dokumentów planistycznych o znaczeniu ponadlokalnym (m.in. Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego), będą również spójne z kierunkami rozwoju zawartymi w dokumentach/opracowaniach Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

Głównym ośrodkiem usługowym i administracyjnym pozostanie miasto Siewierz, a pozostałe jednostki będą pełniły funkcję uzupełniającą.

Istniejący układ komunikacyjny, opierający się na drogach kategorii krajowej S1, DK 91, DK 78 i DK 86 oraz wojewódzkiej Nr 793, ułatwiający w szczególności przemieszczanie się pomiędzy południową a północną częścią gminy oraz dojazd do miast ościennych, nadal będzie podstawą rozwoju przestrzennego gminy. Dodatkowym czynnikiem wspierającym rozwój będzie rewitalizowana linia kolejowa 182 relacji Zawiercie – Tarnowskie Góry.

Rozbudowa lokalnego systemu komunikacyjnego umożliwi sprawną obsługę wszystkich terenów przeznaczonych pod zabudowę i inwestycje.

Celem niedopuszczenia do rozlewania się zabudowy, rozwój przestrzenny gminy odbywał się będzie poprzez lokalizację zabudowy na obszarach o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz na obszarach przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę. Na pozostałych obszarach rozwój ten będzie możliwy zgodnie

z określonym zapotrzebowaniem na nową zabudowę oraz bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Dla obszarów o charakterze rolniczym (Brudzowice, Żeliszawice, Warężyn, Gołuchowice) kształtowana będzie zabudowa o niskiej intensywności wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych (tzw. „ulicówka”).

Przewiduje się, że największe kompleksy terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową będą w rejonie „Miasteczka Siewierz – Jeziorna”, ulicy Młyńskiej oraz Tuliszowa. Zaplanowano tam większą intensywność zabudowy, a w „Miasteczku Siewierz – Jeziorna” możliwość lokalizacji zabudowy wielorodzinnej.

Tereny te kształtowane będą z uwzględnieniem dostępności infrastruktury technicznej i społecznej (placówki oświaty, kultu religijnego, drobnych usług) oraz terenów zieleni, sportu i rekreacji.

Dla centrum miasta przewiduje się działania porządkujące, polegające na uzupełnieniu zabudowy, przy zachowaniu historycznej tkanki i struktury przestrzennej. Poprzez wykorzystanie zasobu historycznego, tj. rynku i zamku biskupów krakowskich do organizacji plenerowych wydarzeń o charakterze kulturalnym i integracyjnym, podnoszone będą walory użytkowe centrum miasta, wzrośnie również jego atrakcyjność turystyczna, co przyczyni się do zachowania „żywego centrum miasta”.

Potencjał przyrodniczy gminy Siewierz należy wykorzystać do stworzenia atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu z akcentem na sport, rekreację, wypoczynek i turystykę, poprzez właściwe zagospodarowanie istniejących zbiorników wodnych, terenów leśnych oraz terenów otwartych. Cel ten będzie możliwy do zrealizowania poprzez wyznaczenie ścieżek edukacyjnych, tras rowerowych z niezbędną infrastrukturą, lokalizację obiektów małej architektury oraz kompleksów wypoczynkowo-rekreacyjnych.

Dalszy rozwój aktywizacji gospodarczej przewiduje się przy głównych trasach komunikacyjnych (głównie DK91, węzeł Pyrzowice - Podwarpie) oraz w rejonie wcześniej zlokalizowanych już obiektów, jak np. Air Procuets, Electrolux, który działa w obrębie Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A. Podstrefa Sosnowiecko-Dąbrowska poprzez wprowadzenie funkcji produkcyjnych, przemysłowych, logistycznych, magazynowych i składowych, o szerokim wachlarzu usług. Funkcje te rozwijane będą również w sąsiedztwie istniejących zakładów prowadzących eksploatację złóż metodą odkrywkową. Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej gminy, przy jednoczesnym zminimalizowaniu skutków dla ludzi i środowiska przyrodniczego, odbywać się będzie poprzez sukcesywne uzbrajanie terenów proporcjonalnie do stopnia zainwestowania, tworzenie pasów zieleni izolacyjnej oraz propagowanie rozwiązań proekologicznych.

Ponadto w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie całej gminy należy uwzględnić:

- wzmocnienie powiązań zewnętrznych poprzez rozbudowę systemu komunikacji,
- uzupełnienie i modernizację infrastruktury drogowej,

- rozbudowę systemu infrastruktury technicznej, tj. sieci wodociągowej oraz systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- niedopuszczenie do rozlewania się zabudowy,
- ochronę i poprawę stanu środowiska przyrodniczego i ochronę zbiornika wód podziemnych,
- dążenie do wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz gazu ziemnego, jako podstawowego paliwa do zasilania urządzeń wytwarzających energię ciepłą,
- zachowanie terenów rolniczych celem ich ochrony przed zainwestowaniem i efektywnego wykorzystania – ochronę gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- planowanie przestrzeni publicznych spełniających wymogi dostępności dla osób z ograniczoną sprawnością,
- ochronę wartości historycznych i kulturowych.

Uwzględnienie tych elementów w polityce przestrzennej gminy i kształtowaniu jej charakteru pozwoli na dalszy, zrównoważony rozwój gminy.

5. Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

W niniejszej strategii ujęto cele strategiczne oraz cele operacyjne, które odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców gminy Siewierz, a które są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu - o randze krajowej i wojewódzkiej. Komplementarność celów wyznaczonych w strategii z innymi działaniami oraz priorytetami jest bardzo istotna, ponieważ wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030” jest jednym z elementów systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Treść tego dokumentu uwzględnia ustalenia opracowań wyższego rzędu, w szczególności zapisy strategii krajowych, m. in. takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR).

W Strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030” wyznaczono następujące cele strategiczne:

- A. Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej,
- B. Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca,
- C. Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni,
- D. Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii rozwoju Miasta i Gminy Siewierz na lata 2021-2027 ze Strategią rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030”.

Tabela 1. Spójność celów strategicznych i operacyjnych w Strategii rozwoju Miasta i Gminy Siewierz na lata 2021-2027 ze Strategią rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030”.

Cele	
Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030”	Strategia rozwoju Miasta i Gminy Siewierz na lata 2021-2027
A. Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej, A.1. Konkurencyjna gospodarka A.2. Innowacyjna gospodarka A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość	II. Siewierz gminą dbającą o rozwój gospodarczy 1. Tereny inwestycyjne 2. Rozwój przedsiębiorczości
B. Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca, B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych B.2. Aktywny mieszkaniec B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki	IV. Siewierz gminą dbającą o wysoką jakość usług publicznych 1. Usługi społeczne 2. Zdrowie mieszkańców 3. Kultura i sport 4. Administracja publiczna 5. Oświata i wychowanie
C. Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni, C.1. Wysoka jakość środowiska C.2. Efektywna infrastruktura C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu	I. Siewierz gminą dbającą o środowisko naturalne i otoczenie 1. Ochrona środowiska 2. Ład przestrzenny 3. Rozwój infrastruktury
D. Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym. D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu D.3. Nowoczesna administracja publiczna	III. Siewierz gminą atrakcyjną turystycznie 1. Dziedzictwo kulturowe 2. Turystyka i rekreacja

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030”

Zarówno cele strategiczne, jak i cele operacyjne oraz kierunki działań zaprezentowane w niniejszym opracowaniu, wpisują się w cele i kierunki działań województwa śląskiego, określone w Strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030”.

W tabeli nr 2 zaprezentowano kluczowe kierunki działań zaprezentowane na poziomie wojewódzkim i gminnym.

Tabela 2. Kluczowe kierunki działań na poziomie wojewódzkim i gminnym.

Kluczowe kierunki działań	
Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030”	Strategia rozwoju Miasta i Gminy Siewierz na lata 2021-2027
<p>Cel strategiczny A</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dywersyfikacja struktury gospodarczej i rozwój gospodarki 4.0, w tym wsparcie procesów automatyzacji, uelastycznienia i digitalizacji produkcji przedsiębiorstw oraz wzmocnienie kompetencji aktualnych i przyszłych kadr przemysłu. • Rozwój infrastruktury ułatwiającej lokowanie i prowadzenie działalności gospodarczej, w tym stref aktywności gospodarczej, Polskiej Strefy Inwestycji, parków technologicznych, przemysłowych oraz klastrów ze szczególnym uwzględnieniem klastrów ze statusem Krajowego Klastra Kluczowego. • Wsparcie sektorów tradycyjnych w zakresie podnoszenia ich konkurencyjności m.in. poprzez unowocześnienie procesów technologicznych, poprawę bezpieczeństwa pracy, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko oraz rozwój zasobów ludzkich. • Promocja gospodarcza i podnoszenie jakości usług otoczenia biznesu, działających na rzecz umiędzynarodowienia działalności firm oraz klastrów. • Rozwój współpracy przedsiębiorstw, w tym w ramach klastrów i sieci. • Promocja i wdrażanie gospodarki obiegu zamkniętego. 	<p>Cel strategiczny – Siewierz gminą dbającą o rozwój gospodarczy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów inwestycyjnych. • Pozyskiwanie terenów inwestycyjnych. • Uzbrojenie terenów inwestycyjnych. • Pozyskiwanie inwestorów. • Prowadzenie działań wspomagających rozwój podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. • Promowanie przedsiębiorczych postaw oraz samozatrudnienia wśród mieszkańców <p>Cel strategiczny - Siewierz gminą atrakcyjną turystycznie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie i promocja produktów lokalnych i tradycyjnych.

- Wsparcie zdolności firm do generowania i wdrażania innowacji oraz nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w tym tworzenie i implementacja usług i technologii medycznych.
- Rozwój i aktywizacja oraz przyciąganie zasobów ludzkich, w szczególności w obszarach regionalnych i inteligentnych specjalizacji oraz przemysłów kreatywnych.
- Wsparcie szkół wyższych, instytucji i organizacji badawczych, w tym rozwój potencjału kadrowego w zakresie tworzenia rozwiązań innowacyjnych i kreatywnych, w tym patentów oraz ich komercjalizacji we współpracy z sektorem gospodarczym.
- Wsparcie uczestnictwa regionalnych podmiotów, zwłaszcza uczelni, w europejskiej i globalnej przestrzeni badawczej.
- Wsparcie tworzenia nowych i rozwoju istniejących firm, w tym start-upów, opartych na potencjałach regionu oraz wykorzystujących technologie rozwijane w regionie, w szczególności w obszarach regionalnych i inteligentnych specjalizacji oraz przemysłów kreatywnych.
- Wsparcie umiędzynarodowiania, usieciowienia podmiotów regionalnych w procesie kreowania innowacji oraz współpracy interdyscyplinarnej.
- Wsparcie tworzenia i rozwój MŚP (szczególnie start-upów), w tym podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników, jakości usług otoczenia biznesu oraz promocja produktów lokalnych i tradycyjnych, wspieranie wdrażania technologii cyfrowych.
- Wsparcie produkcji oraz sprzedaży

<p>lokalnych produktów rolnych i spożywczych na lokalnych rynkach, wsparcie dostosowania sektora rolniczego do zmian klimatu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług czasu wolnego wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne. • Rozwój istniejących i tworzenie nowych produktów turystycznych oraz wzmacnianie marek terytorialnych, w tym poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej. 	
<p>Cel strategiczny B</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie jakości infrastruktury placówek ochrony zdrowia (w szczególności w obszarach deficytowych) oraz podniesienie jakości obsługi pacjentów, w tym wykorzystanie nowoczesnych technologii. • Aktywna profilaktyka i zapewnienie kompleksowości usług medycznych, w szczególności w zakresie chorób cywilizacyjnych i wynikających ze zmian demograficznych. • Tworzenie atrakcyjnych warunków pracy dla pracowników związanych z ochroną zdrowia, w tym wsparcie dla podnoszenia kwalifikacji oraz kształcenie nowych kadr. • Podnoszenie kwalifikacji kadr i dostosowanie do aktualnych potrzeb systemu pomocy społecznej. • Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami oraz wykluczonych społecznie. • Podnoszenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie rodziny, w tym opieki wytchnieniowej nad osobami zależnymi. • Rozwój sektora srebrnej gospodarki 	<p>Cel strategiczny - Siewierz gminą dbającą o wysoką jakość usług publicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań wspierających rodziny oraz tworzenie warunków sprzyjających jej prawidłowemu funkcjonowaniu. • Rozwój infrastruktury i działań zapewniających opiekę osobom starszym i niepełnosprawnym. • Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych. • Prowadzenie wysokiej jakości działań profilaktycznych z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wykluczenia społecznego. • Profilaktyka zdrowotna mieszkańców, w tym opracowanie i wdrażanie programów profilaktycznych. • Wspieranie działań prozdrowotnych dedykowanych seniorom. • Rozwój infrastruktury kultury i innych obiektów służących lokalnej społeczności. • Wzbogacanie oferty kulturalnej i sportowej, ukierunkowanej na różne grupy społeczne mieszkańców.

<p>oraz rozwój, integracja i koordynacja usług wspierających funkcjonowanie osób niesamodzielnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integracja imigrantów poprzez ich włączenie w życie społeczne i zawodowe oraz tworzenie więzi w ramach społeczności lokalnych. • Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia. • Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty i infrastruktury kultury, sportu, rekreacji i turystyki umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców. • Promowanie, upowszechnianie i ochrona dziedzictwa kulturowego. • Wyposażanie przestrzeni publicznych w infrastrukturę umożliwiającą wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnych, w tym zapewniającą dostępność urbanistyczno-architektoniczną dla osób ze szczególnymi potrzebami. • Promocja i wsparcie podmiotów ekonomii społecznej. • Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. • Wsparcie przekwalifikowania zawodowego i nabywania nowych kompetencji przez osoby objęte procesem transformacji gospodarczej. • Wzmocnienie świadomości i budowanie tożsamości narodowej oraz regionalnej. • Podniesienie jakości i poprawa dostępu do nowoczesnej oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach nauczania, odpowiadającej wyzwaniom społecznym i gospodarczym, w tym rynku pracy. • Wzmocnienie kształcenia kluczowych umiejętności i kompetencji uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> • Poszerzanie katalogu usług elektronicznych w instytucjach kultury. • Promowanie wydarzeń kulturalnych i sportowych. • Doskonalenie oferty edukacyjnej szkół i przedszkoli. • Wykorzystanie technologii informatycznych i komunikacyjnych w edukacji. • Świadczenie usług w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3.
---	--

<p>z uwzględnieniem umiejętności emocjonalnych oraz psychospołecznych, niezbędnych do funkcjonowania w dorosłym życiu oraz swobodnego poruszania się na rynku pracy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój umiejętności, kompetencji i kwalifikacji kadry dydaktycznej na wszystkich poziomach nauczania. • Rozwój umiejętności, kompetencji i kwalifikacji społeczeństwa informacyjnego. • Rozwój współpracy podmiotów edukacyjnych w wymiarze międzysektorowym i międzynarodowym, w tym na rzecz dualnego kształcenia zawodowego. • Podnoszenie konkurencyjności i atrakcyjności ośrodków akademickich i placówek szkolnictwa wyższego w regionie. • Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty kształcenia ustawicznego oraz promocja uczenia się przez całe życie. 	
<p>Cel strategiczny C</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza. • Przeciwdziałanie skutkom i ograniczenie negatywnego wpływu eksploatacji górniczej na środowisko, w tym na tkankę miejską. • Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym wspieranie wdrażania rozwiązań w zakresie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w zlewni, ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy. • Wsparcie działań zmierzających 	<p>Cel strategiczny - Siewierz gminą dbającą o środowisko naturalne i otoczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, rozbudowa systemu kanalizacji oraz racjonalne zużycie wody, ochrona przed powodzią i suszą. • Kontynuowanie działań w kierunku ograniczania emisji substancji szkodliwych do atmosfery. • Zmniejszenie zużycia zasobów środowiska i energii (w tym do ogrzewania i oświetlenia) w przedsiębiorstwach, gospodarstwach domowych, obiektach przestrzeni i infrastrukturze publicznej. • Wsparcie rozwoju energetyki opartej

<p>do zachowania i odtwarzania bio - i georóżnorodności, w tym ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, leśnych i korytarzy ekologicznych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promocja i rozwój zintegrowanego systemu gospodarki odpadami, w tym ograniczenie wytwarzania odpadów oraz prawidłowa segregacja odpadów przez wytwórców. • Wsparcie działań na rzecz redukcji hałasu oraz zmniejszania jego uciążliwości. • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych. • Poprawa powiązań transportowych poprzez ich przywrócenie, rozbudowę, modernizację i zarządzanie infrastrukturą wzmacniającą dostępność i spójność regionu, w tym w zakresie dróg, linii kolejowych, szlaków wodnych oraz dróg rowerowych, a także wsparcie działań na rzecz wzrostu bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. • Rozwój infrastruktury lotniczej i okołolotniczej o znaczeniu międzynarodowym i regionalnym oraz poprawa jej dostępności w szczególności MPL „Katowice” w Pyrzowicach. • Wsparcie rozwoju transportu intermodalnego i multimodalnego, w tym rozwój centrów logistycznych o znaczeniu międzynarodowym o wysokiej dostępności transportowej. • Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE. • Zapewnienie dostępu do sieci poprzez 	<p>na odnawialnych źródłach energii.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osiągnięcie obowiązujących standardów w gospodarce odpadami. • Zachowanie i odtwarzanie bogactwa różnorodności biologicznej. • Realizacja trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. • Zapobieganie zagrożeniom poprzez monitoring podmiotów korzystających ze środowiska. • Dostosowanie działań do wymogów zmian klimatycznych. • Rewitalizacja obszarów gminy dla zmniejszenia problemów społecznych oraz powstania nowych form aktywności gospodarczej. • Rewitalizacja oraz przywracanie pozycji lub nadawanie nowych funkcji obiektom zabytkowym, dziedzictwa kulturowego oraz obiektom symbolicznym w życiu społeczności lokalnej. • Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, w tym zagospodarowanie terenów w centrach miejscowości. • Ochrona i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego i budownictwa tradycyjnego oraz krajobrazu. • Rozwój mieszkalnictwa, w tym socjalnego, wspomaganego i chronionego. • Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą. • Rozbudowa i utrzymanie szlaków i infrastruktury rowerowej. • Rozwój infrastruktury transportu publicznego. • Rozwój zintegrowanych punktów
---	---

<p>budowę i modernizację infrastruktury komunalnej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekultywacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz zagospodarowanie terenów i obiektów przemysłowych m.in. na cele środowiskowe, gospodarcze, kulturalne, rekreacyjne. • Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast oraz osiedli mieszkaniowych i starych dzielnic. • Adaptacja terenów miejskich i wiejskich do zmian klimatu, w tym wsparcie opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji, rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zintegrowanych miejskich ekosystemów. • Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej. • Rozwój zrównoważonego budownictwa mieszkaniowego, w tym tworzenie i wdrażanie instrumentów wspierających rodziny w zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, z uwzględnieniem racjonalizacji świadczenia usług publicznych. • Wsparcie wdrażania koncepcji „smart cities”. • Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego. • Poprawa dostępności transportu zbiorowego na obszarach peryferyjnych i transgranicznych. 	<p>przesiadkowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej.
---	---

Cel strategiczny D

- Wspieranie rozwoju zróżnicowanych i wysokiej jakości usług publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców regionu.
- Budowanie trwałych partnerstw wewnątrzregionalnych i międzysektorowych.
- Zarządzanie poprzez wzmacnianie znaczenia i wdrażanie instrumentów terytorialnych w polityce regionalnej.
- Rozwój partycypacji społecznej w procesie kreowania i wdrażania polityk rozwoju.
- Rozwijanie współpracy międzynarodowej, transgranicznej i międzyregionalnej, w tym w pasie Polski południowej oraz z miastami Ostrawą i Żyliną.
- Lokalizacja w regionie siedzib oraz przedstawicielstw instytucji o znaczeniu międzynarodowym i krajowym.
- Organizacja flagowych wydarzeń biznesowych, naukowych, sportowych, kulturalnych promujących województwo i wykorzystujących unikatowe atuty regionu.
- Ochrona, promocja oraz podnoszenie atrakcyjności miejsc i obiektów o wartości historycznej, symbolicznej, architektonicznej, przyrodniczej, stanowiących „wizytówki” regionu.
- Ponadregionalna, transgraniczna i transnarodowa promocja śląskiego rynku pracy.
- Wsparcie działań podnoszących jakość systemu planowania i wdrażania na poziomie regionalnym i lokalnym.
- Rozwój instrumentów oraz współpracy na rzecz monitorowania procesów rozwoju.

Cel strategiczny - Siewierz gminą atrakcyjną turystycznie

- Dbłość o zabytki i inne obiekty o wartości historyczno-kulturowej.
- Kulturowanie tradycji i kultury regionalnej.
- Promowanie miejsc i wydarzeń związanych z dziedzictwem kulturowym.
- Zachowanie i promocja produktów lokalnych i tradycyjnych.
- Rozwój usług turystycznych i ich promocja.
- Kreowanie pozytywnego wizerunku i potencjału turystycznego gminy.
- Pobudzanie aktywności fizycznej mieszkańców z wykorzystaniem infrastruktury sportowo - rekreacyjnej.

Cel strategiczny - Siewierz gminą dbającą o wysoką jakość usług publicznych

- Rozwój e-usług w administracji publicznej.
- Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego.
- Rozwój promocji gminy z wykorzystaniem różnorodnych instrumentów komunikacji.
- Współpraca zagraniczna.
- Podnoszenie sprawności działania jednostek samorządowych.

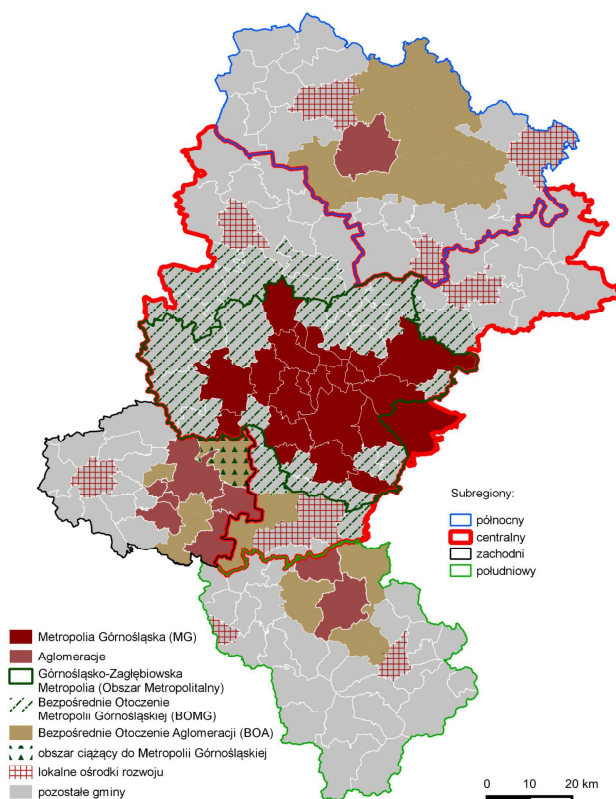
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa bezpieczeństwa publicznego, w tym poprzez rozwój infrastruktury, wyposażenia służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne i powszechne oraz zapewnienie sprawnego systemu zarządzania kryzysowego. • Rozwój i integracja e-usług publicznych. • Rozwój umiejętności i kompetencji pracowników administracji publicznej. 	
---	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030”

W Strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030” sprecyzowano również obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Projektowanie interwencji przebiega zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności i partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi. Zagadnienie to zostało określone w dokumentach planistycznych wyższego rzędu, które nakreśliły problemy, z którymi województwo śląskie powinno się zmierzyć. W Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) Ministerstwo Rozwoju stworzyło Program dla Śląska, którego celem jest zmiana profilu gospodarczego regionu, stopniowe zastępowanie tradycyjnych sektorów gospodarki, takich jak górnictwo i hutnictwo, nowymi przedsięwzięciami w sektorach bardziej produktywnych, innowacyjnych i zaawansowanych technologicznie. Założono, iż po 2020 roku nastąpi pełne wdrożenie Programu dla Śląska, skorelowanego z rządowymi programami restrukturyzacyjnymi, rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportowej, wdrażaniem nowej, terytorialnie wrażliwej, zintegrowanej polityki miejskiej, przemysłowej, innowacyjności i kształtowania zasobów ludzkich. Rozwinięciem zapisów SOR jest Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030), która kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów – zarówno miejskich jak i wiejskich.

W Strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030” określono regionalne obszary strategicznej interwencji (OSI) w dwóch ujęciach: funkcjonalnym i tematycznym.

W ujęciu funkcjonalnym OSI wyodrębniono obszary z punktu widzenia organizacji procesów rozwojowych oraz podstawowych typów ośrodków osadniczych, co zobrazowano na poniższym rysunku.

Źródło: Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030”, Mapa 32. Subregiony województwa i ich ośrodki centralne

W ujęciu tematycznym natomiast wyznaczono obszary szczególnie ważne z punktu widzenia zidentyfikowanych wyzwań rozwojowych województwa i są to:

- OSI konkurencyjne:
  - obszary cenne przyrodniczo
  - ośrodki wzrostu
- OSI problemowe:
  - gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze
  - gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza
  - gminy w transformacji górniczej

Gmina Siewierz znajduje się w subregionie centralnym, jest członkiem Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Obszar ten jest kluczowym obszarem funkcjonalnym regionu o znaczeniu krajowym oraz europejskim. Realizowane są tu funkcje metropolitalne, w tym w szczególności gospodarcze, naukowe, kulturalne i zdrowotne. Gmina Siewierz w Strategii rozwoju województwa śląskiego została zidentyfikowana jako gmina wykazująca silne powiązania funkcjonalne z ośrodkiem centralnym i w związku z tym tworzy Bezpośrednie Otoczenie Metropolii Górnośląskiej (BOMG). Na obszarze tym zachodzą i będą zachodziły w przyszłości silne procesy przepływu czynników rozwojowych z obszaru wiodącego, czyli Metropolii Górnośląskiej oraz będą postępować

procesy integracji usług i planowania rozwoju. Na uwagę zasługuje fakt, że gmina Siewierz jest gminą miejsko-wiejską, więc wpisuje się również w drugi typ funkcjonalny OSI, jakim jest podział na obszary miejskie i wiejskie. Gmina Siewierz wpisuje się także w OSI województwa śląskiego w ich tematycznym ujęciu. Gmina została zaklasyfikowana jako posiadająca wysokie walory przyrodnicze, natomiast nie została określona jako ośrodek wzrostu. Ponadto w Strategii województwa śląskiego „Śląskie 2030” Gmina Siewierz nie została określona jako gmina tracąca funkcje społeczno-gospodarcze. Tym niemniej zdiagnozowano na obszarze gminy problem z jakością powietrza i sklasyfikowano ją w II obszarze problemowym. Gmina Siewierz nie jest gminą w transformacji górniczej. Z analizy tej wynika, że atutem gminy jest jej położenie i bliskie sąsiedztwo Metropolii Górnośląskiej oraz GZM, a największym problemem stan jakości powietrza.

Tabela 3. Kierunki działań dedykowane Obszarom Strategicznej Interwencji na poziomie wojewódzkim i gminnym

Kierunki działań dedykowane Obszarom Strategicznej Interwencji	
Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030”	Strategia rozwoju Miasta i Gminy Siewierz na lata 2021-2027
OSI – OBSZARY CENNE PRZYRODNICZO	Gmina Siewierz została określona w Strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030” jako gmina posiadająca wysokie walory przyrodnicze
<p>Cel strategiczny A</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług czasu wolnego wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne. • Rozwój istniejących i tworzenie nowych produktów turystycznych oraz wzmacnianie marek terytorialnych, w tym poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i okolicy turystycznej. <p>Cel strategiczny B</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty i infrastruktury kultury, sportu, rekreacji i turystyki umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców. <p>Cel strategiczny C</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość 	<p>Cel strategiczny – Siewierz gminą dbającą o rozwój gospodarczy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań wspomagających rozwój podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. <p>Cel strategiczny - Siewierz gminą atrakcyjną turystycznie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dbłość o zabytki i inne obiekty o wartości historyczno-kulturowej. • Kultywowanie tradycji i kultury regionalnej. • Promowanie miejsc i wydarzeń związanych z dziedzictwem kulturowym. • Zachowanie i promocja produktów lokalnych i tradycyjnych. • Rozwój usług turystycznych i ich promocja.

<p>powietrza.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym wspieranie wdrażania rozwiązań w zakresie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w zlewni, ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy. • Wsparcie działań zmierzających do zachowania i odtwarzania bio- i georóżnorodności, w tym ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, leśnych i korytarzy ekologicznych • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych. • Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej. • Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej. • Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego. <p>Cel strategiczny D</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie współpracy międzynarodowej, transgranicznej i międzyregionalnej, w tym w pasie Polski południowej oraz z miastami Ostrawą i Żyliną. • Wsparcie działań podnoszących jakość systemu planowania i wdrażania na poziomie regionalnym 	<p>Cel strategiczny - Siewierz gminą dbającą o wysoką jakość usług publicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój infrastruktury kultury i innych obiektów służących lokalnej społeczności. • Wzbogacanie oferty kulturalnej i sportowej, ukierunkowanej na różne grupy społeczne mieszkańców. <p>Cel strategiczny - Siewierz gminą dbającą o środowisko naturalne i otoczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, rozbudowa systemu kanalizacji oraz racjonalne zużycie wody, ochrona przed powodzią i suszą. • Kontynuowanie działań w kierunku ograniczania emisji substancji szkodliwych do atmosfery. • Zmniejszenie zużycia zasobów środowiska i energii (w tym do ogrzewania i oświetlenia) w przedsiębiorstwach, gospodarstwach domowych, obiektach przestrzeni i infrastrukturze publicznej. • Wsparcie rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii. • Osiągnięcie obowiązujących standardów w gospodarce odpadami. • Zachowanie i odtwarzanie bogactwa różnorodności biologicznej. • Realizacja trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. • Zapobieganie zagrożeniom poprzez monitoring podmiotów korzystających ze środowiska.
---	--

<p>i lokalnym.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie rozwoju zróżnicowanych i wysokiej jakości usług publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców regionu. • Ochrona, promocja oraz podnoszenie atrakcyjności miejsc i obiektów o wartości historycznej, symbolicznej, architektonicznej, przyrodniczej, stanowiących „wizytówki” regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie działań do wymogów zmian klimatycznych. • Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej.
<p>OSI – OŚRODKI WZROSTU</p>	<p>Gmina Siewierz nie została określona w Strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030” jako gmina będąca ośrodkiem wzrostu</p>
<p>Cel strategiczny A</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój infrastruktury ułatwiającej lokowanie i prowadzenie działalności gospodarczej, w tym stref aktywności gospodarczej, Polskiej Strefy Inwestycji, parków technologicznych, przemysłowych oraz klastrów ze szczególnym uwzględnieniem klastrów ze statusem Krajowego Klastra Kluczowego. • Dywersyfikacja struktury gospodarczej i rozwój gospodarki 4.0, w tym wsparcie procesów automatyzacji, uelastycznienia i digitalizacji produkcji przedsiębiorstw oraz wzmocnienie kompetencji aktualnych i przyszłych kadr przemysłu. • Rozwój współpracy przedsiębiorstw, w tym w ramach klastrów i sieci. • Promocja i wdrażanie gospodarki obiegu zamkniętego. • Promocja gospodarcza i podnoszenie jakości usług otoczenia biznesu, działających na rzecz umiędzynarodowienia działalności firm oraz klastrów. • Wsparcie zdolności firm 	

<p>do generowania i wdrażania innowacji oraz nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w tym tworzenie i implementacja usług i technologii medycznych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój i aktywizacja oraz przyciąganie zasobów ludzkich w szczególności w obszarach regionalnych i inteligentnych specjalizacji oraz przemysłów kreatywnych. • Wsparcie szkół wyższych, instytucji i organizacji badawczych, w tym rozwój potencjału kadrowego w zakresie tworzenia rozwiązań innowacyjnych i kreatywnych, w tym patentów oraz ich komercjalizacji we współpracy z sektorem gospodarczym. • Wsparcie uczestnictwa regionalnych podmiotów, zwłaszcza uczelni, w europejskiej i globalnej przestrzeni badawczej. • Wsparcie tworzenia nowych i rozwoju istniejących firm, w tym start-upów, opartych na potencjałach regionu oraz wykorzystujących technologie rozwijane w regionie, w szczególności w obszarach regionalnych i inteligentnych specjalizacji oraz przemysłów kreatywnych. • Wsparcie umiędzynarodowiania, usieciowienia podmiotów regionalnych w procesie kreowania innowacji oraz współpracy interdyscyplinarnej. <p>Cel strategiczny B</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie konkurencyjności i atrakcyjności ośrodków akademickich i placówek szkolnictwa wyższego w regionie. <p>Cel strategiczny C</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa powiązań transportowych poprzez ich przywrócenie, rozbudowę, modernizację i zarządzanie 	
---	--

<p>infrastrukturą wzmacniającą dostępność i spójność regionu, w tym w zakresie dróg, linii kolejowych, szlaków wodnych oraz dróg rowerowych, a także wsparcie działań na rzecz wzrostu bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój infrastruktury lotniczej i okołolotniczej o znaczeniu międzynarodowym i regionalnym oraz poprawa jej dostępności w szczególności MPL „Katowice” w Pyrzowicach. • Wsparcie rozwoju transportu intermodalnego i multimodalnego, w tym rozwój centrów logistycznych o znaczeniu międzynarodowym o wysokiej dostępności transportowej. • Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE. • Rekultywacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz zagospodarowanie terenów i obiektów przemysłowych m.in. na cele środowiskowe, gospodarcze, kulturalne, rekreacyjne. • Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast oraz osiedli mieszkaniowych i starych dzielnic. • Adaptacja terenów miejskich i wiejskich do zmian klimatu, w tym wsparcie opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji, rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zintegrowanych miejskich ekosystemów. • Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy 	
---	--

<p>mieszaniowej i budynków użyteczności publicznej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój zrównoważonego budownictwa mieszkaniowego, w tym tworzenie i wdrażanie instrumentów wspierających rodziny w zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, z uwzględnieniem racjonalizacji świadczenia usług publicznych. • Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego. <p>Cel strategiczny D</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie współpracy międzynarodowej, transgranicznej i międzyregionalnej, w tym w pasie Polski południowej oraz z miastami Ostrawą i Żyliną. • Lokalizacja w regionie siedzib oraz przedstawicielstw instytucji o znaczeniu międzynarodowym i krajowym. • Organizacja flagowych wydarzeń biznesowych, naukowych, sportowych, kulturalnych promujących województwo i wykorzystujących unikatowe atuty regionu. • Ochrona, promocja oraz podnoszenie atrakcyjności miejsc i obiektów o wartości historycznej, symbolicznej, architektonicznej, przyrodniczej, stanowiących „wizytówki” regionu. 	
<p>OSI – GMINY TRACĄCE FUNKCJE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE</p>	<p>Gmina Siewierz nie została określona w Strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030” jako gmina tracąca funkcje społeczno-gospodarcze</p>
<p>Cel strategiczny A</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój infrastruktury ułatwiającej lokowanie i prowadzenie działalności 	

<p>gospodarczej, w tym stref aktywności gospodarczej, Polskie Strefy Inwestycji, parków technologicznych, przemysłowych oraz klastrów ze szczególnym uwzględnieniem klastrów ze statusem Krajowego Klastra Kluczowego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie sektorów tradycyjnych w zakresie podnoszenia ich konkurencyjności m.in. poprzez unowocześnienie procesów technologicznych, poprawę bezpieczeństwa pracy, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko oraz rozwój zasobów ludzkich. • Rozwój współpracy przedsiębiorstw, w tym w ramach klastrów i sieci. • Wsparcie tworzenia nowych i rozwoju istniejących firm, w tym start-upów, opartych na potencjałach regionu oraz wykorzystujących technologie rozwijane w regionie, w szczególności w obszarach regionalnych i inteligentnych specjalizacji oraz przemysłów kreatywnych. • Wsparcie tworzenia i rozwój MŚP (szczególnie start-upów), w tym podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników, jakości usług otoczenia biznesu oraz promocja produktów lokalnych i tradycyjnych, wspieranie wdrażania technologii cyfrowych. • Wsparcie produkcji oraz sprzedaży lokalnych produktów rolnych i spożywczych na lokalnych rynkach, wsparcie dostosowania sektora rolniczego do zmian klimatu. • Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług czasu wolnego wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne. • Rozwój istniejących i tworzenie	
--	--

nowych produktów turystycznych oraz wzmacnianie marek terytorialnych, w tym poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i okolicy turystycznej.

Cel strategiczny B

- Podniesienie jakości infrastruktury placówek ochrony zdrowia (w szczególności w obszarach deficytowych) oraz podniesienie jakości obsługi pacjentów, w tym wykorzystanie nowoczesnych technologii.
- Podnoszenie kwalifikacji kadr i dostosowanie do aktualnych potrzeb systemu pomocy społecznej.
- Podnoszenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie rodziny, w tym opieki wytchnieniowej nad osobami zależnymi.
- Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty i infrastruktury kultury, sportu, rekreacji i turystyki umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców.
- Wyposażanie przestrzeni publicznych w infrastrukturę umożliwiającą wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnych, w tym zapewniającą dostępność urbanistyczno-architektoniczną dla osób ze szczególnymi potrzebami.
- Promocja i wsparcie podmiotów ekonomii społecznej.
- Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- Wsparcie przekwalifikowania zawodowego i nabywania nowych kompetencji przez osoby objęte procesem transformacji gospodarczej.

- Podniesienie jakości i poprawa dostępu do nowoczesnej oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach nauczania, odpowiadającej wyzwaniom społecznym i gospodarczym, w tym rynku pracy.
- Rozwój współpracy podmiotów edukacyjnych w wymiarze międzysektorowym i międzynarodowym, w tym na rzecz dualnego kształcenia zawodowego.
- Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty kształcenia ustawicznego oraz promocja uczenia się przez całe życie.

Cel strategiczny C

- Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej.
- Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast oraz osiedli mieszkaniowych i starych dzielnic.
- Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej.
- Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego.
- Rekultywacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz zagospodarowanie terenów i obiektów przemysłowych m.in. na cele środowiskowe, gospodarcze, kulturalne, rekreacyjne.

<p>Cel strategiczny D</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie rozwoju zróżnicowanych i wysokiej jakości usług publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców regionu. • Budowanie trwałych partnerstw wewnątrzregionalnych i międzysektorowych. • Rozwijanie współpracy międzynarodowej, transgranicznej i międzyregionalnej, w tym w pasie Polski południowej oraz z miastami Ostrawą i Żyliną. • Wsparcie działań podnoszących jakość systemu planowania i wdrażania na poziomie regionalnym i lokalnym. 	
<p>OSI – GMINY Z PROBLEMAMI ŚRODOWISKOWYMI W ZAKRESIE JAKOŚCI POWIETRZA</p>	<p>Gmina Siewierz została sklasyfikowana w Strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030” w II obszarze problemowym w zakresie jakości powietrza</p>
<p>Cel strategiczny A</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie zdolności firm do generowania i wdrażania innowacji oraz nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w tym tworzenie i implementacja usług i technologii medycznych. • Wsparcie sektorów tradycyjnych w zakresie podnoszenia ich konkurencyjności m.in. poprzez unowocześnienie procesów technologicznych, poprawę bezpieczeństwa pracy, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko oraz rozwój zasobów ludzkich. <p>Cel strategiczny B</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie jakości infrastruktury placówek ochrony zdrowia (w szczególności w obszarach deficytowych) oraz podniesienie jakości obsługi pacjentów, w tym 	<p>Cel strategiczny - Siewierz gminą dbającą o środowisko naturalne i otoczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontynuowanie działań w kierunku ograniczania emisji substancji szkodliwych do atmosfery. • Zmniejszenie zużycia zasobów środowiska i energii (w tym do ogrzewania i oświetlenia) w przedsiębiorstwach, gospodarstwach domowych, obiektach przestrzeni i infrastrukturze publicznej. • Wsparcie rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii. • Realizacja trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. • Zapobieganie zagrożeniom poprzez monitoring podmiotów korzystających

<p>wykorzystanie nowoczesnych technologii.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywna profilaktyka i zapewnienie kompleksowości usług medycznych, w szczególności w zakresie chorób cywilizacyjnych i wynikających ze zmian demograficznych. • Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia. <p>Cel strategiczny C</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza. • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych. • Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE. • Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej. • Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego. • Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej. <p>Cel strategiczny D</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój instrumentów oraz współpracy na rzecz monitorowania procesów rozwoju. 	<p>ze środowiska.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie działań do wymogów zmian klimatycznych. • Rozwój infrastruktury transportu publicznego. <p>Cel strategiczny - Siewierz gminą dbającą o wysoką jakość usług publicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Profilaktyka zdrowotna mieszkańców, w tym opracowanie i wdrażanie programów profilaktycznych. • Wspieranie działań prozdrowotnych dedykowanych seniorom. <p>Cel strategiczny - Siewierz gminą atrakcyjną turystycznie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pobudzanie aktywności fizycznej mieszkańców z wykorzystaniem infrastruktury sportowo - rekreacyjnej.
<p>OSI – GMINY W TRANSFORMACJI GÓRNICZEJ</p>	<p>Gmina Siewierz nie została określona w Strategii rozwoju województwa śląskiego</p>

	„Śląskie 2030” jako gmina w transformacji górniczej
<p>Cel strategiczny A</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój infrastruktury ułatwiającej lokowanie i prowadzenie działalności gospodarczej, w tym stref aktywności gospodarczej, Polskiej Strefy Inwestycji, parków technologicznych, przemysłowych oraz klastrów ze szczególnym uwzględnieniem klastrów ze statusem Krajowego Klastra Kluczowego. • Wsparcie sektorów tradycyjnych w zakresie podnoszenia ich konkurencyjności m.in. poprzez unowocześnienie procesów technologicznych, poprawę bezpieczeństwa pracy, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko oraz rozwój zasobów ludzkich. • Dywersyfikacja struktury gospodarczej i rozwój gospodarki 4.0, w tym wsparcie procesów automatyzacji, uelastycznienia i digitalizacji produkcji przedsiębiorstw oraz wzmocnienie kompetencji aktualnych i przyszłych kadr przemysłu. • Rozwój współpracy przedsiębiorstw, w tym w ramach klastrów i sieci. • Promocja i wdrażanie gospodarki obiegu zamkniętego. • Wsparcie tworzenia i rozwój MŚP (szczególnie start-upów), w tym podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników, jakości usług otoczenia biznesu oraz promocja produktów lokalnych i tradycyjnych, wspieranie wdrażania technologii cyfrowych. • Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług czasu wolnego wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne. 	

- Rozwój istniejących i tworzenie nowych produktów turystycznych oraz wzmacnianie marek terytorialnych, w tym poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej.

Cel strategiczny B

- Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty i infrastruktury kultury, sportu, rekreacji i turystyki umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców.
- Wyposażanie przestrzeni publicznych w infrastrukturę umożliwiającą wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnych, w tym zapewniającą dostępność urbanistyczno-architektoniczną dla osób ze szczególnymi potrzebami.
- Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- Wsparcie przekwalifikowania zawodowego i nabywania nowych kompetencji przez osoby objęte procesem transformacji gospodarczej.
- Podniesienie jakości i poprawa dostępu do nowoczesnej oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach nauczania, odpowiadającej wyzwaniom społecznym i gospodarczym, w tym rynku pracy.
- Wzmocnienie kształcenia kluczowych umiejętności i kompetencji uczniów z uwzględnieniem umiejętności emocjonalnych oraz psychospołecznych, niezbędnych do funkcjonowania w dorosłym życiu oraz swobodnego poruszania się na rynku pracy.
- Rozwój współpracy podmiotów edukacyjnych w wymiarze

<p>międzysektorowym i międzynarodowym, w tym na rzecz dualnego kształcenia zawodowego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty kształcenia ustawicznego oraz promocja uczenia się przez całe życie. <p>Cel strategiczny C</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza. • Przeciwdziałanie skutkom + i ograniczenie negatywnego wpływu eksploatacji górniczej na środowisko, w tym na tkankę miejską. • Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE. • Rekultywacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz zagospodarowanie terenów i obiektów przemysłowych m.in. na cele środowiskowe, gospodarcze, kulturalne, rekreacyjne. • Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast oraz osiedli mieszkaniowych i starych dzielnic. • Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej. • Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego. 	
---	--

<p>Cel strategiczny D</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie rozwoju zróżnicowanych i wysokiej jakości usług publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców regionu. • Wsparcie działań podnoszących jakość systemu planowania i wdrażania na poziomie regionalnym i lokalnym. 	
---	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030”

6. System realizacji strategii i wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz na lata 2021-2027 jest dokumentem określającym priorytety i cele rozwoju w perspektywie wieloletniej oraz na wielu płaszczyznach funkcjonowania samorządu gminnego. Koordynacja działań zmierzających do wdrażania założeń strategii i realizacji wytyczonych kierunków działań należy do władz samorządowych.

Proces wdrażania i realizacji założeń strategii będzie kontrolowany poprzez monitoring poszczególnych etapów wprowadzania w życie założonych kierunków działań i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych zostanie wprowadzony system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń strategii, co pozwoli na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości i problemów z realizacją, a następnie rozwiązanie problemów oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Dla zapewnienia skuteczności i efektywności wdrażania strategii konieczne jest przestrzeganie kilku zasad, spośród których na szczególną uwagę zasługują:

- zasada celowości, zgodnie z którą działania organizacyjne i inwestycje będą ukierunkowane na osiągnięcie celów założonych w strategii i będą służyć podnoszeniu jakości życia i możliwości rozwojowych mieszkańców,
- zasada efektywności, zgodnie z którą podejmowane działania i inwestycje będą ukierunkowane na maksymalizację korzyści dla mieszkańców, realizowane w sposób najbardziej skuteczny, przy założeniu efektywnego wykorzystania posiadanych zasobów finansowych,
- zasada transparentności i dialogu społecznego, która zakłada informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań służących rozwojowi gminy,
- zasada otwartości, pozwalająca na uczestnictwo w partnerstwie jak największej liczby osób, jednostek i organizacji, w celu zapewnienia kreatywności i innowacyjności,

- zasada partnerstwa i partycypacji, która wymaga współdziałania wielu podmiotów i organizacji, aby podejmowane starania przynosiły oczekiwane i pożądane efekty oraz równorzędnego traktowania reprezentantów różnych środowisk i instytucji.

Z powyższych zasad wypływają również wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, które będą służyć realizacji przedsięwzięć, dedykowanych realizacji kierunków działań obranych w strategii.

Ponieważ strategia wykracza poza formalno-prawne ramy działania samorządu, dlatego też proces jej wdrażania musi opierać się na współpracy z innymi samorządami, administracją państwową, partnerami społecznymi i prywatnymi.

Proces wdrażania strategii będzie polegał na:

- długoletnim prognozowaniu budżetu gminy i bieżącej ocenie kondycji finansowej gminy,
- aktualizacji wieloletniej prognozy finansowej gminy,
- przygotowaniu i realizacji programów, przedsięwzięć i projektów inwestycyjnych oraz innych zadań,
- monitoringu realizacji zadań i osiągnięcia zamierzonych efektów,
- aktualizacji strategii w powiązaniu ze zmieniającymi się warunkami życia i potrzebami społecznymi,
- współpracy z lokalnymi podmiotami oraz dyskusji o nowych inicjatywach, kierunkach rozwoju i projektach, służących realizacji celów strategii.

Ważnym elementem skutecznego wdrażania strategii jest monitoring, który polega na okresowej kontroli i ocenie stopnia realizacji działań zapisanych w strategii oraz wprowadzaniu koniecznych modyfikacji, związanych ze zmieniającymi się warunkami zewnętrznymi i wewnętrznymi, mającymi wpływ na rozwój gminy.

Tak przeprowadzany monitoring umożliwi przede wszystkim

- bieżącą obserwację procesu realizacji strategii i poszczególnych przedsięwzięć,
- identyfikowanie zmian warunków realizacji, pojawiających się nowych szans i zagrożeń,
- wprowadzanie bieżących korekt i poprawek, mających na celu poprawę efektywności i skuteczności podejmowanych działań,
- informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach bądź projektach.

Efekty wdrażania strategii będą monitorowane i opisywane w raporcie o stanie gminy, który jest przygotowywany corocznie przez organ wykonawczy gminy i przedkładany Radzie Miejskiej. Będzie to również ważny element informowania zainteresowanych

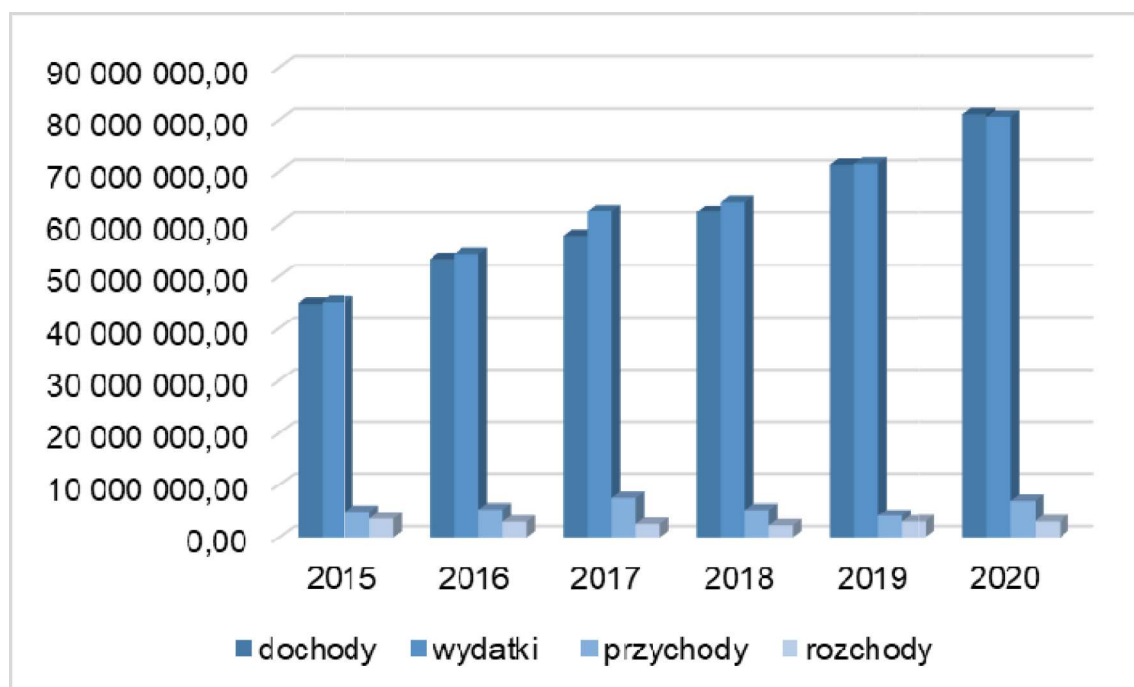
podmiotów o realizowaniu poszczególnych celów strategii i kierunków działań, mających służyć rozwojowi gminy.

Przez cały okres realizacji strategii wszelkim działaniom będzie przyświecał cel nadrzędny, jakim niewątpliwie jest zrównoważony rozwój gminy, zgodnie z którym działania będą prowadzone w taki sposób, aby rozwój na wielu płaszczyznach funkcjonowania wspólnoty samorządowej przebiegał z poszanowaniem równowagi i prawidłowych relacji pomiędzy wzrostem gospodarczym, dbałością o środowisko oraz jakością życia.

7. Ramy finansowe i źródła finansowania.

Fundamentem działalności gminy są stabilne finanse, które pozwalają terminowo i skutecznie realizować projekty, inwestycje oraz bieżące zadania. Dzięki odpowiedniemu zarządzaniu wydatkami i dochodami oraz rozwijającej się lokalnej gospodarce, budżet miasta systematycznie rośnie od wielu lat, co ilustruje wykres nr 3

Wykres 3. Budżet gminy w latach 2015-2020.

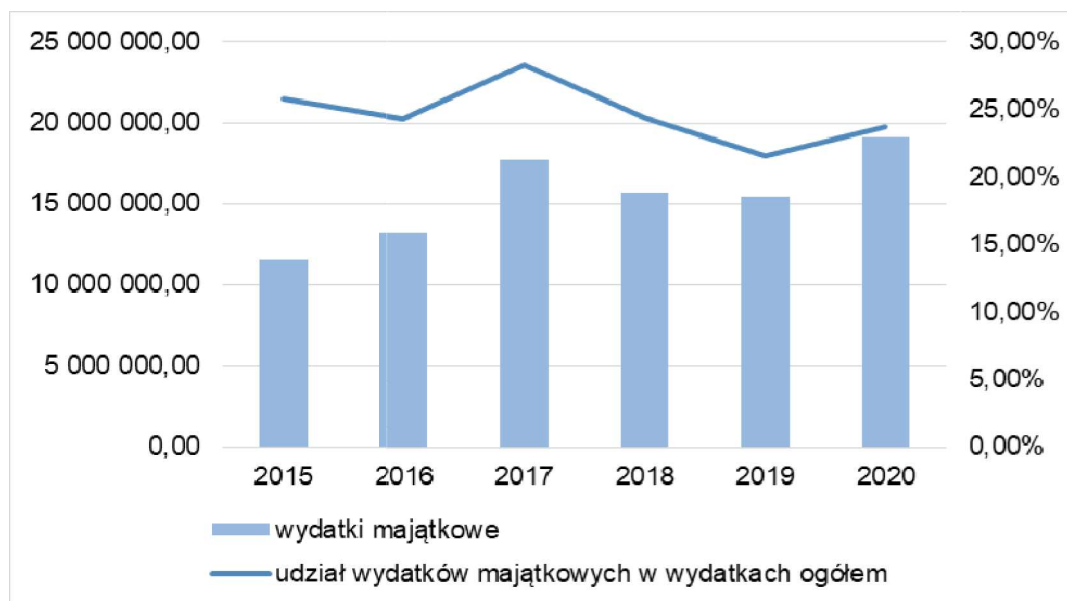
Źródło: opracowanie własne

Gmina Siewierz na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, zgodnie z kierunkami działań przewidzianych w strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące jak i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach bieżącej perspektywy finansowej na lata 2021-2027;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych, oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;

- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Śląskiego oraz Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Wykres 4. Wydatki majątkowe gminy w latach 2015-2020.

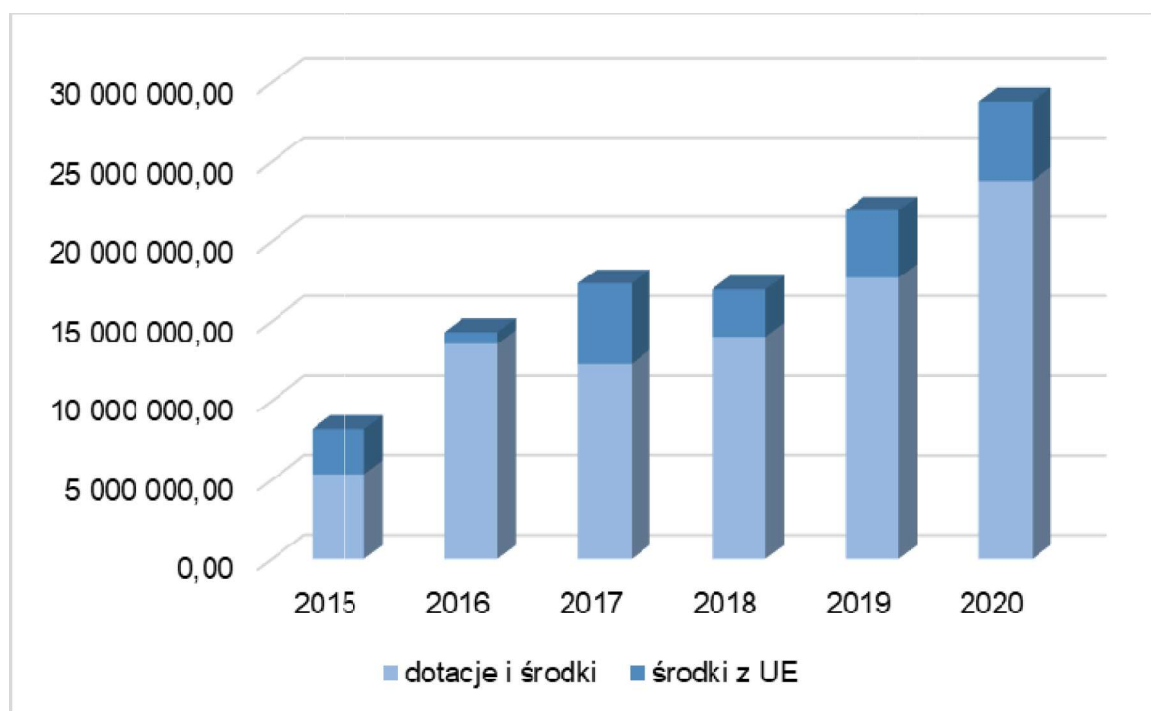

Źródło: opracowanie własne

Jak obrazuje powyższy wykres, gmina w latach 2015-2020 rozwijała się bardzo intensywnie, co potwierdza wartość poniesionych wydatków majątkowych. Dynamiczny rozwój gminy w ostatnich latach był możliwy dzięki zróżnicowanym źródłom finansowania realizowanych przedsięwzięć, bowiem gmina efektywnie zabiegała o finansowanie zewnętrzne zadań, w tym inwestycyjnych, które znacząco wpływają na jakość życia mieszkańców.

Dzięki zaangażowaniu środków pomocowych, pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, na terenie gminy zrealizowano wiele różnych projektów, obejmujących m.in. przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury technicznej i społecznej, wzmocnienia konkurencyjności lokalnej gospodarki, turystyki, przeciwdziałania zagrożeniom, edukacji, wspierania oddolnych inicjatyw na rzecz rozwoju, czy wreszcie aktywizacji ekonomicznej ludności. Równocześnie należy podkreślić, iż poziom wykorzystania funduszy europejskich oraz ich efektywna alokacja, są jednymi z głównych wyznaczników skuteczności działań, podejmowanych przez władze samorządowe.

Wykres 5. Dotacje i środki zewnętrzne pozyskane w latach 2015-2020.

Źródło: opracowanie własne

Głównymi źródłami finansowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz na lata 2021-2027 będą dochody własne gminy, w szczególności udział w podatku dochodowym od osób fizycznych i podatek od nieruchomości oraz pozyskane środki zewnętrzne ze źródeł krajowych i zagranicznych.

Realizacja części zadań przewidzianych w strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem będzińskim, województwem śląskim i ich jednostkami organizacyjnymi, Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią, a także związkami międzygminnymi i stowarzyszeniami, których członkiem jest gmina Siewierz. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadań.

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne będą określane w wieloletniej prognozie finansowej. Aby zapewnić realność prognozy finansowej oraz rzetelność finansowego określenia planowanych działań, w wieloletniej prognozie finansowej zostaną uwzględnione wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową gminy. Rzetelność finansowego określenia zamierzonych działań będzie również uzależniona od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe, np. w podatkach dochodowych lub od innych zdarzeń, jak np. pandemia. Wszystkie te elementy będą w poszczególnych latach

stanowiły podstawę do wyznaczania limitu wydatków na planowane przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych, w każdym roku prognozy, powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań gminy.

Poniższa tabela przedstawia prognozę wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2021-2027, którą opracowano na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2021-2028. W analizowanych latach łączne dochody wyniosą niemal 622,5 mln zł, z czego dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych – 115,4 mln zł i podatku od nieruchomości – blisko 85,7 mln zł, natomiast wydatki – 611,1 mln zł.

Tabela 4. Prognozowane środki finansowe w okresie realizacji strategii

	Dochody ogółem	w tym		Wydatki	Rozchody
		PIT	Podatek od nieruchomości		
2021	89 068 226,32	16 452 177,00	12 250 000,00	97 333 888,68	3 190 000,00
2022	89 423 285,66	16 500 000,00	12 250 000,00	89 425 627,63	3 179 874,17
2023	100 300 000,00	16 500 000,00	12 250 000,00	96 330 000,00	3 970 000,00
2024	98 550 000,00	16 500 000,00	12 250 000,00	94 560 000,00	3 990 000,00
2025	90 082 216,14	16 500 000,00	12 250 000,00	86 060 000,00	4 022 216,14
2026	80 500 000,00	16 500 000,00	12 250 000,00	76 760 000,00	3 740 000,00
2027	74 600 000,00	16 500 000,00	12 250 000,00	70 602 529,00	3 997 471,00

Źródło: opracowanie własne

Z kolei potencjał inwestycyjny gminy, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w latach realizacji strategii, tj. 2021-2027, wyniesie około 156,2 mln zł. Planowane w latach 2021-2027 wydatki inwestycyjne w wieloletniej prognozie finansowej wynoszą blisko 170,1 mln zł, co oznacza konieczność poszukiwania dodatkowych źródeł finansowania.

IV. DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ W GMINIE SIEWIERZ

1. Diagnoza sytuacji przestrzennej.

1.1. Informacje ogólne. Położenie geograficzne i potencjał obszaru.

Gmina Siewierz to gmina miejsko – wiejska, położona w północno-wschodniej części Wyżyny Śląskiej - na skraju Jury Krakowsko-Częstochowskiej, w północnej części województwa śląskiego, w powiecie będzińskim. Sam Siewierz jest usytuowany w dolinie Czarnej Przemszy, na wysokości 290 m n. p. m. W pobliżu znajdują się wzgórza: Brudzowice - 368,4 m n.p.m., Łysa Góra - 329,4 m n. p. m. i Warpie - 338,7 m n.p.m.

Miasto i Gmina Siewierz zajmuje powierzchnię 113,85 km², z czego 38,66 km² zajmuje miasto, a powierzchnię 75,19 km² zajmują sołectwa.

Pod względem powierzchni gmina Siewierz jest największą co do wielkości gminą powiatu będzińskiego.

Teren Miasta i Gminy Siewierz obejmuje miasto Siewierz będące siedzibą władz samorządowych oraz 10 sołectw: Brudzowice, Dziewki, Gołuchowice, Leśniaki, Nowa Wioska, Podwarpie, Tuliszów, Warężyn, Wojkowice Kościelne i Żeliszawice.

Układ osadniczy gminy nie jest jednorodny. Wyróżnić można trzy ośrodki typu miejskiego lub podmiejskiego, a są to:

- miasto Siewierz wraz z Piwonią oraz
- Żeliszawice i Wojkowice Kościelne, jako osady typu podmiejskiego.

W obszarach wiejskich dominują wsie – ulicówki, o zaawansowanym procesie urbanizacji, wchodzące w skład sołectw lub tworzących samodzielne sołectwa.

W układzie osadniczym daje się zauważyć tendencja do rozpraszania zabudowy w obszarach wiejskich, co jest zjawiskiem niekorzystnym strukturalnie i przestrzennie, ponieważ utrudnia rozwój i funkcjonowanie istniejących usług publicznych oraz skuteczność projektowanych usług publicznych.

Główne ośrodki układu osadniczego gminy posiadają następujące cechy charakterystyczne:

- Siewierz – miasto, na które składają się:
  - część wschodnia, tj. stare miasto wraz z Kuźnicą Świętojańską, ograniczone ulicą Warszawską, linią kolejową i doliną Czarnej Przemszy. Jest to obszar nie posiadający jeszcze pełnej struktury, co wynika z kolizji komunikacyjnych oraz znaczących rezerw terenów niezainwestowanych oraz luk budowlanych. Siłą miastotwórczą jest dogodne położenie pod względem komunikacyjnym oraz rozległy zasięg wpływów tego ośrodka;
  - część zachodnia, tj. nowe miasto, obszar ograniczony ulicą Warszawską, linią kolejową, skrajem lasu Szeligowiec i ulicą Parkową, o jednorodnej strukturze zabudowy mieszkaniowej. Posiada znaczne rezerwy w niezabudowanych działkach. Stanowi obszar rozwojowy głównie dla budownictwa mieszkaniowego i usług publicznych;
  - Piwoń – dzielnica podmiejska położona wzdłuż ulicy Kieleckiej, pomiędzy lasem a rzeką Czarna Przemsza, z wyraźnym podziałem funkcjonalnym na tereny zabudowy mieszkaniowej oraz na tereny przemysłowe po przeciwnej stronie ulicy;
- Żeliszawice – wielodrożny układ przestrzenny z kształtującym się ośrodkiem usługowym, obsługującym przyległe sołectwa i wsie;
- Wojkowice Kościelne – stanowiące układ przestrzenny z kształtującym się ośrodkiem usługowym obsługującym przyległe tereny wraz z usługami w Podwarpiu. Dla tego ośrodka główną szansą jest położenie w zasięgu wpływów węzła komunikacyjnego dróg krajowych.

Na obszarze gminy znajdują się tereny przemysłu wydobywczego. Zajmują wydzielone powierzchnie w trzech kompleksach w północnej części gminy, oddzielając obszary zabudowy sołectwa Dziewki od strony Żeliszawic. Stan ten powoduje ograniczenia dla rozwoju zabudowy w sołectwie Nowa Wioska.

Gmina jest ważnym węzłem drogowym, leży na skrzyżowaniu trzech dróg krajowych:

- S1 - Podwarpie w kierunku Pyrzowic i Dąbrowy Górniczej aż do Cieszyna.
- DK 91 - relacji Gdańsk - Toruń - Łódź - Częstochowa - Siewierz - Podwarpie
- DK 86 - od Podwarpia w kierunku Katowic,
- DK 78 - z Siewierza przez Zawiercie do Kielc oraz w kierunku Gliwic.

W niedalekiej odległości od Siewierza działa stale rozwijający się Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice – Pyrzowice, obsługujący połączenia krajowe i międzynarodowe.

Przez Siewierz przebiega linia kolejowa relacji Zawiercie – Tarnowskie Góry, wykorzystywana obecnie w ruchu towarowym.

Gmina graniczy od północy z gminami powiatu myszkowskiego: Kozięgłowy i Myszków, od wschodu z gminami powiatu zawierciańskiego: Poręba i Łazy, od południa z gminą Dąbrowa Górnicza, od południowego zachodu z gminą Mierzęcice, od zachodu z gminą Ożarówice.

Od 1 lipca 2017 r., tj. od samego początku Gmina Siewierz jest członkiem Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. GZM tworzy 41 gmin podzielonych na 5 podregionów – gmina Siewierz należy do podregionu sosnowieckiego. Głównym zadaniem Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii jest podejmowanie działań poprawiających komfort i jakość

życia mieszkańców poprzez wprowadzanie wspólnych rozwiązań, przy wykorzystaniu potencjału gmin członkowskich, pobudzaniu kreatywności mieszkańców i inspirowaniu zmian, umożliwiających przyspieszenie procesów gospodarczych i społecznych, prowadzących do stworzenia ośrodka wzrostu mogącego konkurować z innymi obszarami metropolitalnymi w Polsce i na świecie, ze szczególnym uwzględnieniem następujących dziedzin: transport publiczny, rozwój społeczno-gospodarczy, kształtowanie ładu przestrzennego i promocja walorów Metropolii.

1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne miasta i gminy Siewierz.

Cały obszar gminy objęty jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Siewierz”, które jest nadrzędnym dokumentem planistycznym, wyznaczającym kierunki zagospodarowania w odniesieniu do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium zostało przyjęte Uchwałą Nr XX/158/2000 Rady Miejskiej w Siewierzu z dnia 25 kwietnia 2000 roku.

Aktualnie na terenie gminy obowiązują 32 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które wyznaczają obowiązujące standardy i sposoby zagospodarowania terenów gminy. W opracowaniu są kolejne 3 plany.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują swoimi zapisami 22,18 % powierzchni gminy Siewierz.

Bilans terenu w procentach wg sposobów zagospodarowania, zapisanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przedstawia się następująco:

- pod tereny mieszkaniowe przeznaczono około 17,9% powierzchni
- pod tereny usługowe przeznaczono około 3,2% powierzchni
- pod tereny przemysłowe przeznaczono około 33,9 % powierzchni
- pod tereny zieleni i wód przeznaczono około 18 % powierzchni
- pod tereny komunikacji przeznaczono około 6 % powierzchni
- pod obszary rolnicze przeznaczono około 21 % powierzchni.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w przypadku obowiązywania na danym terenie planu zagospodarowania przestrzennego, pozwolenia na budowę uzyskuje się na podstawie obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego. Dla obszarów, dla których nie ma uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. wydaje się decyzje o warunkach zabudowy lub decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W latach 2018 – 2020 w gminie Siewierz wydano 222 decyzje, a w tym:

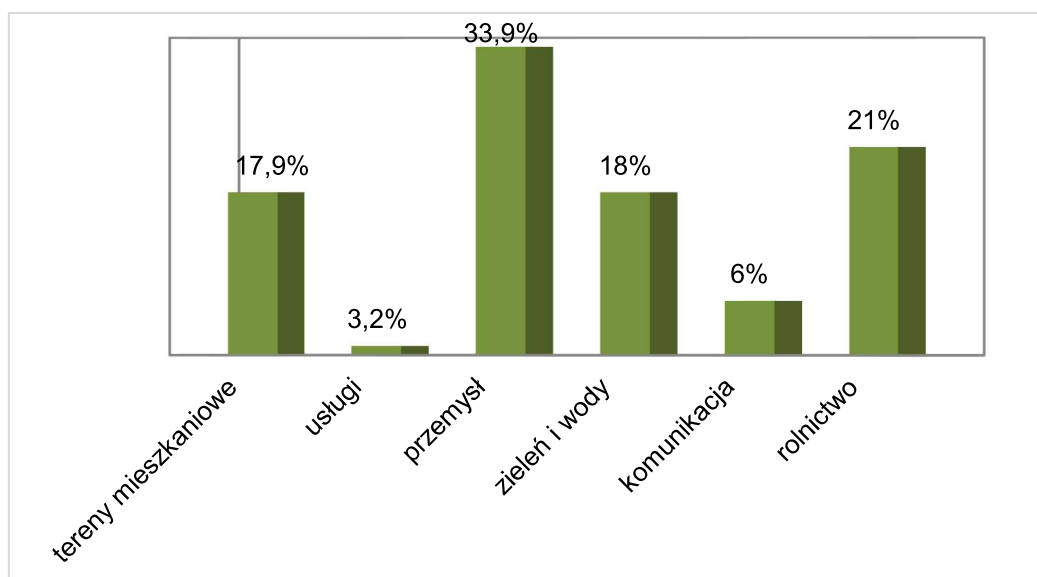
- 2018 r. - wydano 66 decyzji o warunkach zabudowy i 9 decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego
- 2019 r. - wydano 78 decyzji o warunkach zabudowy i 11 decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego

- 2020 r. - wydano 54 decyzje o warunkach zabudowy i 4 decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Największa część wydanych decyzji dotyczyła budowy oraz zmiany przeznaczenia na budynek mieszkalny. Odnotowano również duży udział remontów, przebudowy, rozbudowy, zmian sposobu użytkowania i budowy wewnętrznych instalacji. Duży udział stanowiły decyzje o ustaleniu warunków zabudowy dla budowy budynków usługowych oraz zmiany przeznaczenia na budynek usługowy bądź biurowy. Najwięcej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydano dla centralnej części gminy, tj. dla terenu Siewierza, co znajduje uzasadnienie w wysokim stopniu zurbanizowania tej części gminy. Dla obszarów wiejskich liczba wydawanych decyzji jest proporcjonalna do stopnia urbanizacji.

Sposoby zagospodarowania terenu Miasta i Gminy Siewierz zapisane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przedstawia wykres nr 6.

Wykres 6. Sposoby zagospodarowania terenu Miasta i Gminy Siewierz.

Wszystkie aktualnie obowiązujące dokumenty planistyczne podlegają udostępnieniu na Geoportalu Gminy Siewierz. Jest to narzędzie służące mieszkańcom i inwestorom do odczytywania zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

System Informacji Geograficznej obsługujący gminę jest kompatybilny z szeregiem urządzeń wykorzystujących internet i umożliwia pozyskanie informacji nie tylko z zakresu danych przestrzennych, ale również danych z zakresu geodezji, ochrony środowiska, dziedzictwa kulturowego, map tematycznych itp., bez konieczności wychodzenia z domu. Dane w systemie podlegają aktualizacji poprzez pozyskiwanie baz danych z różnych jednostek administracji publicznej.

System jest stopniowo rozbudowywany, dodawane są kolejne warstwy tematyczne.

1.3. Zasoby środowiska naturalnego i kulturowego

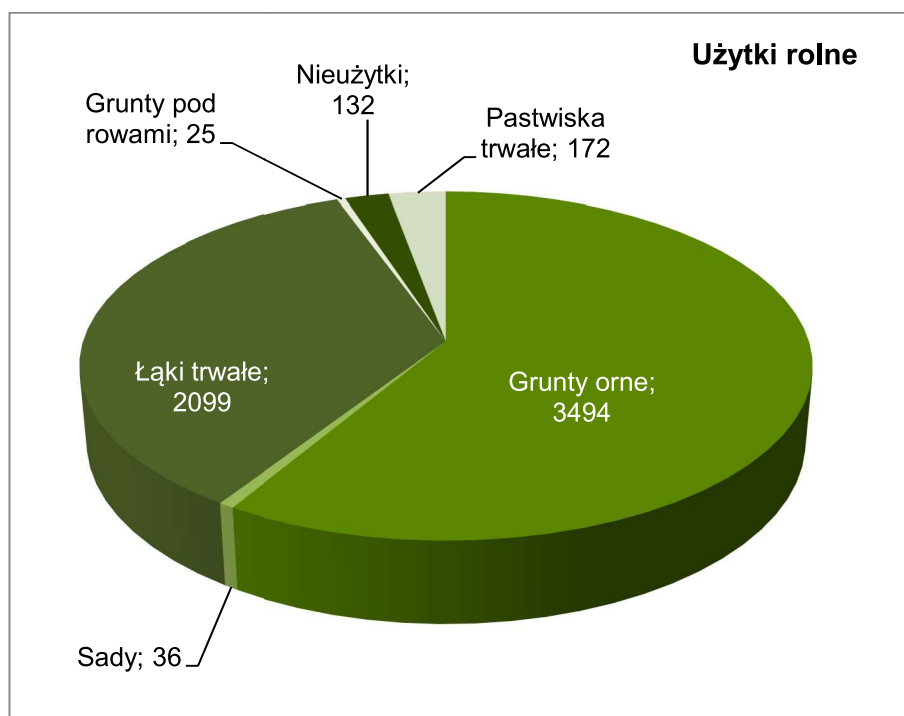
1.3.1. Struktura gruntów

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. powierzchnia geodezyjna Miasta i Gminy Siewierz wynosiła 11385 ha.

Na obszar ten składają się:

- grunty rolne o pow. 5957 ha, co stanowi 52,3% ogólnej powierzchni geodezyjnej gminy
- grunty leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione o pow. 3666 ha, co stanowi 32,2 % ogólnej powierzchni geodezyjnej gminy
- grunty pod wodami o pow. 430 ha, co stanowi 3,8 % ogólnej powierzchni geodezyjnej gminy
- tereny zabudowane i zurbanizowane o pow. 1306 ha, co stanowi 11,5% ogólnej powierzchni geodezyjnej gminy
- tereny różne o pow. 26 ha, co stanowi 0,2% ogólnej powierzchni geodezyjnej gminy.

Wykres 7. Struktura gruntów rolnych Miasta i Gminy Siewierz w hektarach.

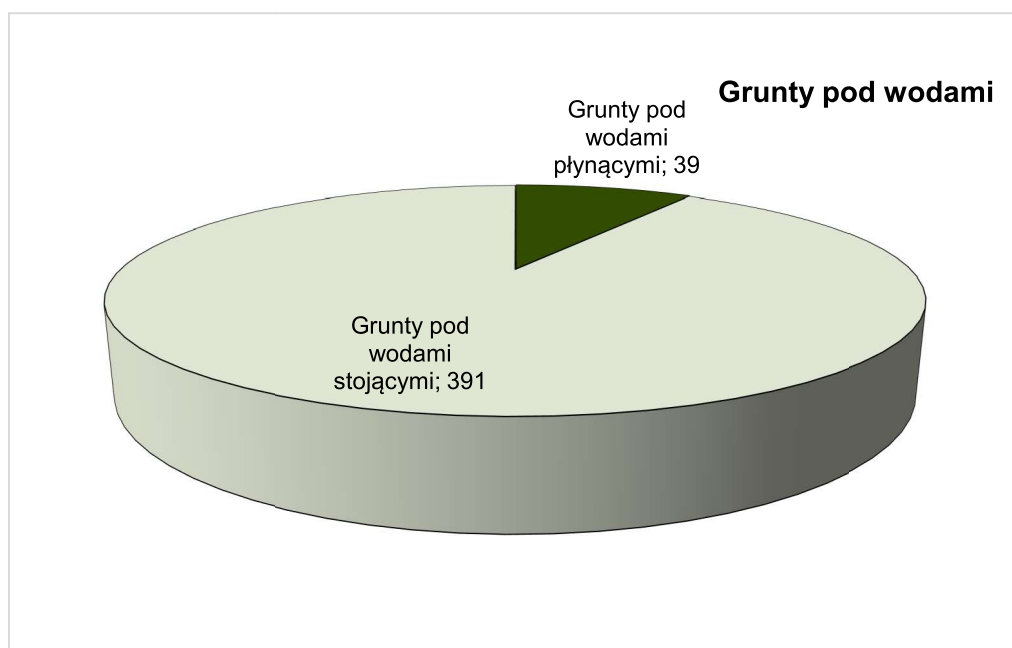
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyrazu sporządzonego przez Starostwo Powiatowe w Będzinie.

Wykres 8. Struktura gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych Miasta i Gminy Siewierz w hektarach.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyrazu sporządzonego przez Starostwo Powiatowe w Będzinie.

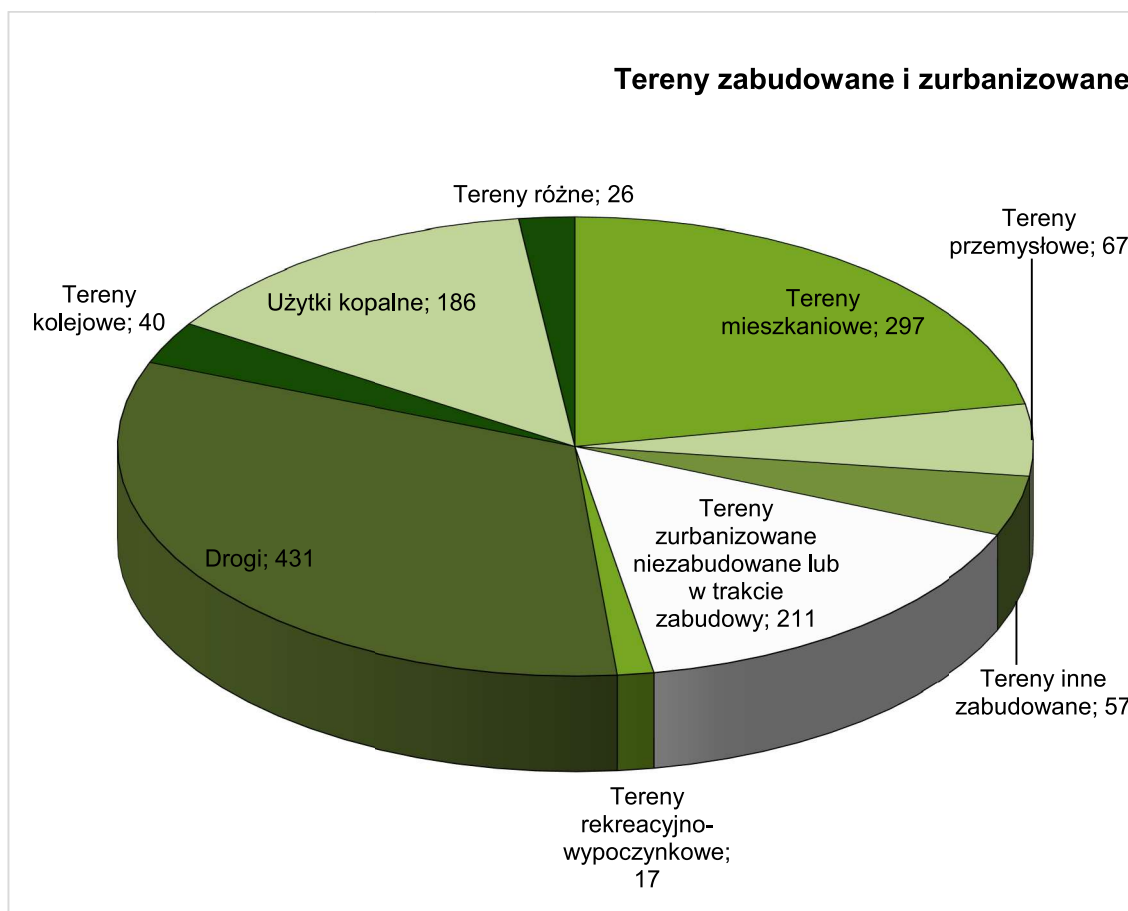
Wykres 9. Struktura gruntów pod wodami Miasta i Gminy Siewierz w hektarach.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyrazu sporządzonego przez Starostwo Powiatowe w Będzinie.

Wykres 10. Struktura gruntów zabudowanych i zurbanizowanych Miasta i Gminy Siewierz w hektarach.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyrazu sporządzonego przez Starostwo Powiatowe w Będzinie.

1.3.2. Zasoby środowiska naturalnego

Na terenie gminy przeważa krajobraz wiejski z kompleksami użytkowanych gruntów ornych, łąk i pastwisk. Tereny o stwierdzonych wartościach przyrodniczych zajmują ponad 40 % powierzchni i związane są głównie z kompleksem leśno – łąkowym, do którego można zaliczyć las Szeligowiec, las nad Trzonią i łąki między doliną Trzonia i Brynicy, w północno-wschodniej części gminy z rejonem Czekanki, dolinami cieków wodnych, z Zalewem Przeczycko-Siewierskim oraz zbiornikiem wodnym Kuźnica Warężyńska.

Przez teren gminy przepływają rzeki Czarna Przemsza, Mitręga i Trzebyczka oraz potoki: Jordan, Żeliszawicki, Smudzówka, Pustkowiec, Trzonia i Szeligowiec. Zasoby wodne uzupełniają akwenty wodne – Zalew Przeczycko-Siewierski na granicy z gminą Mierzęcice, stawy w Kuźnicy Świętojańskiej oraz zbiornik „Kuźnica Warężyńska”, który powstał na terenach wyrobiska po byłej kopalni piasku w Kuźnicy Warężyńskiej. Teren po kopalni został zrekultywowany, a krajobraz wzbogacony o walory przyrodnicze i turystyczne.

W 2018 roku na terenie gminy Siewierz utworzono użytek ekologiczny „W dolinie Przemszy”, obejmujący obszar starorzecza rzeki Przemszy o powierzchni 0,43 ha położony w Siewierzu, na działce stanowiącej własność gminy Siewierz. Szczególnym celem ochrony użytku jest zatrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i krajobrazowej, a także odtworzenie i wzmocnienie zasobów przyrody w dolinie rzeki Przemszy oraz zachowanie wartości przyrodniczych, krajobrazowych i naukowo – dydaktycznych.

Użytek ekologiczny ma bezpośrednie powiązanie z doliną rzeki Czarnej Przemszy – cennym przyrodniczo biocentrum, które cechuje się niskim stopniem antropogenicznych przekształceń, naturalnym, zgodnym z siedliskiem zestawem zbiorowisk roślinnych oraz gatunków flory, bogactwem gatunkowym, w tym występowaniem gatunków rzadkich i dużym zagęszczeniem osobników.

Biocentra spełniają funkcje ochronne dla zasobów genetycznych roślin i zwierząt, w tym gatunków rzadkich oraz dla miejsc rozrodu zwierząt i zdobywania przez nie pokarmu. Zabezpieczają procesy ekologiczne zachodzące w ekosystemach oraz naturalne fragmenty przyrody i krajobrazu. Przyczyniają się również do zasilania biologicznego oraz stabilizacji ekologicznej terenów sąsiednich.

Użytek znajduje się na terenie parku miejskiego w Siewierzu, utworzonego w ramach projektu pod nazwą „Zagłębiowski Park Linearny – rewitalizacja obszaru funkcjonalnego doliny rzek Przemszy i Brynicy – Gmina Siewierz”.

Głównym celem stworzenia parku miejskiego w Siewierzu była ochrona różnorodności biologicznej doliny rzek Przemszy i Brynicy w gminie Siewierz poprzez stworzenie zielonych przestrzeni parkowych, stanowiących miejsce rekreacji, wypoczynku, edukacji ekologicznej, a także aktywizacji i integracji społecznej mieszkańców. Na terenie dotychczas zdewastowanym i nieużytkowanym, w ramach projektu utworzono atrakcyjny teren zielony o szerokim oddziaływaniu: przyrodniczym, zdrowotnym i rekreacyjnym, z wykorzystaniem walorów naturalnych i lokalizacyjnych obszaru parku, zlokalizowanego pomiędzy ulicą Żwirki i Wigury, terenem Szpitala Chorób Płuc, a rzeką Przemszą.

Park został otwarty dla mieszkańców jesienią 2019 roku i cieszy się dużym zainteresowaniem odwiedzających. Najmłodsi mogą bawić się na dwóch nowych placach zabaw z pagórkami i urządzeniami sprawnościowymi oraz muzycznymi - z bębnami, ksylofonem i gongami rurowymi.

Na terenie parku powstał także plenerowy Ośrodek Edukacji Ekologicznej, na który składają się: zielony tunel i igloo, wiata z ławostołami, ogrodzenie, donice drewniane oraz urządzenia edukacyjne, w tym gry plenerowe. Aktywnemu odpoczynkowi na świeżym powietrzu służy wiele elementów parku, m.in. ciąg pieszo-rowerowy, ścieżki piesze z dwoma kładkami nad potokiem Jordan, plac zabaw, siłownia zewnętrzna i urządzenia

zręcznościowe, strefa dydaktyczna, place i nawierzchnie utwardzone oraz obiekty małej architektury.

Park miejski w Siewierzu otrzymał wyróżnienie Marszałka Województwa Śląskiego w XXI edycji konkursu ogłoszonego przez Zarząd Województwa Śląskiego na „Najlepszą Przestrzeń Województwa Śląskiego”.

Oferta turystyczna i rekreacyjna, sprzyjająca aktywnemu spędzaniu czasu wolnego na terenie gminy Siewierz jest stale rozwijana. Przez teren gminy przebiega kilka tras ścieżek pieszych i rowerowych, a w tym w Siewierzu wzdłuż ulic Gietyngiera, Żwirki i Wigury, wzdłuż drogi łączącej osiedle z ulicą Bytomską i przy ul. Rzecznej. Na terenach wiejskich trasy ścieżek pieszych i rowerowych zostały zlokalizowane w Podwarpniu przy ul. Hektary, wzdłuż ul. Widokowej w Tuliszowie, przy drodze Kuźnica Warężyńska - Wojkowice Kościelne i w sołectwie Leśniaki - wzdłuż drogi wojewódzkiej DW-793.

Wszyscy chętni mogą również korzystać z turystycznego szlaku rowerowego im. Walentego Roździeńskiego, którego trasa na terenie gminy przebiega od zamku biskupów krakowskich w Siewierzu do Kuźnicy Warężyńskiej.

Ponadto w Siewierzu i w sołectwach zlokalizowano siłownie terenowe, a najmłodszy mieszkańcy mogą korzystać z nowoczesnych i stale uzupełnianych o nowe urządzenia placów zabaw.

1.3.3. Zasoby kulturowe.

Na terenie gminy można odnaleźć wiele cennych zabytków i ciekawych obiektów, świadczących o bogatej historii ziemi siewierskiej.

Najlepiej rozpoznawalnym symbolem miasta jest Zamek Biskupów Krakowskich - Książąt Siewierskich w Siewierzu. Jego historia sięga najprawdopodobniej XII wieku, kiedy stary gród siewierski zlokalizowany wokół kościoła pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela został przeniesiony w okolice obecnego rynku, a w jego pobliżu powstała pierwsza drewniano-ziemna budowla obronna. W miejscu warowni książęta bytomscy na początku XIV w. rozpoczęli budowę murowanego zamku w stylu gotyckim, który wówczas składał się z wieży ostatniej obrony tzw. stołpu, zwieńczonego murami obronnymi i z budynku mieszkalnego. Obecnie zamek stanowi tzw. trwałą ruinę z zachowanym pełnym obwodem murów, wieżą bramną i zrekonstruowanym barbakanem. Przez ostatnie lata systematycznie prowadzono intensywne prace remontowo-konserwatorskie, które nie tylko znacznie ograniczyły dalszą dewastację obiektu, ale przede wszystkim przywróciły mu część dawnego uroku. Powstała między innymi platforma widokowa wraz ze schodami w wieży bramnej zamku. Zrekonstruowano działający drewniany most zwodzony wraz z kładką dla pieszych (jako drugi w Polsce). Ponadto wybrukowano dziedziniec i zabezpieczono jego oryginalne fragmenty, odbudowano i zabezpieczono kolejne części murów, w tym zrekonstruowano ścianę

południową, przebudowano płytę nad piwnicą zamku z dostosowaniem stropu do użytkowania jako scenę. Odrestaurowano również pomieszczenia piwniczne, w których eksponowane są odkrycia archeologiczne. Odtworzono herb Biskupa Tomickiego nad bramą wieży i wykonano iluminację Zamku. W 2018 r. rozpoczęto działania związane z odsłonięciem, konserwacją i restauracją bastejowego systemu obronnego. Dzięki realizacji tego zadania do zwiedzania zostanie udostępniony taras artyleryjski wraz z zejściem z poziomu międzymurza do kazamat pod barbakanem.

Do najcenniejszych obiektów - zabytków kulturowego obszaru gminy należą również:

1. zespół kościoła parafialnego pw. św. Macieja Apostoła w Siewierzu - budynek kościoła, mur otaczający świątynię oraz bramy,
2. układ urbanistyczny Siewierza z centralnie położonym rynkiem i ulicami wybiegającymi z narożników – obszar ograniczony ulicami: Kościuszki, Długosza, Ludową, Krakowską, Bytomską i Częstochowską, droga do zamku, plac strażacki,
3. kościół filialny pw. św. Walentego w Siewierzu wraz z najbliższym otoczeniem,
4. dworek - budynek dawnego przedszkola w Siewierzu, obecnie siedziba Izby Tradycji i Kultury Dawnej oraz Punktu Informacji Turystycznej,
5. kościół cmentarny pw. św. Jana Chrzciciela w Siewierzu oraz wyznaniowy rzymsko-katolicki cmentarz wokół kościoła,
6. budynek mieszkalny podworski wraz z najbliższym otoczeniem przy ulicy Młyńskiej 21 w Siewierzu,
7. kościół parafialny pw. św. Marcina i Doroty z XIII w. w Wojkowicach Kościelnych,
8. wyznaniowy rzymsko-katolicki cmentarz w Wojkowicach Kościelnych,
9. kaplica grobowa rodu Zalassowskich z przełomu XVIII/XIX w. w Żeliszawicach.

W Gminnej ewidencji zabytków ujęto również kilka zabytkowych budynków, a w tym: domy przy ul. Długiej nr 7, nr 14, nr 28, nr 57 i nr 67 oraz domy przy ul. Granicznej nr 30, nr 68 i nr 81 w Siewierzu oraz chałupy w Brudzowicach przy ul. Przykościelnej nr 9, nr 11 i nr 21.

2. Diagnoza sytuacji społecznej

2.1. Dane demograficzne

Na koniec 2020 roku teren gminy Siewierz zamieszkiwały 12.482 osoby, w tym 195 cudzoziemców.

5.654 osoby mieszkały w mieście, a 6.828 osób mieszkało na terenie sołectw.

Na pobyt stały było zameldowanych 12.181 osób,

Na pobyt czasowy było zameldowanych 301 osób.

Tabela 5. Stan ludności w gminie Siewierz w latach 2015 – 2020 wg miejsca zamieszkania i płci.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkańców ogółem	12287	12366	12390	12477	12562	12482
kobiety	6388	6418	6443	6498	6521	6483
mężczyźni	5899	5948	5947	5979	6041	5999
Miasto						
ogółem	5495	5513	5520	5592	5725	5654
kobiety	2864	2868	2875	2930	2978	2942
mężczyźni	2631	2645	2645	2662	2747	2712
Sołectwa						
ogółem	6792	6853	6870	6885	6837	6828
kobiety	3524	3550	3568	3568	3543	3541
mężczyźni	3268	3303	3302	3317	3294	3287

Źródło: opracowanie własne – dane z ewidencji ludności

Tabela 6. Ludność w gminie Siewierz w 2020 roku z podziałem na miejscowości.

Miejscowość	Liczba ludności
Siewierz	5654
Sołectwa ogółem	6828
w tym w poszczególnych miejscowościach:	
Burdzowice	1177
Czekanka	202
Dzierżawa	6
Dziewki	568
Gołuchowice	373
Hektary	105
Kuźnica Piaskowa	146
Kuźnica Podleśna	61
Kuźnica Warężyńska	135

Leśniaki	378
Marcinków	131
Nowa Wioska	116
Podwarpie	414
Podwarężyn	12
Słowik	103
Tuliszów	210
Warężyn	167
Wojkowice Kościelne	1316
Zawarpie	26
Żeliszawice	1182

Źródło: dane ewidencji ludności – stan na 31 grudnia 2020 r.

Tabela 7. Ludność w gminie Siewierz w latach 2019 - 2020 roku wg płci w poszczególnych sołectwach.

Sołectwo	2019			2020		
	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni
Brudzowice	1196	595	601	1177	581	596
Dziewki	583	286	297	568	281	287
Gołuchowice	374	197	177	373	193	180
Leśniaki	370	191	179	378	196	182
Nowa Wioska	119	62	57	116	62	54
Podwarpie	733	384	349	740	387	353
Tuliszów	202	108	94	210	113	97
Warężyn	515	276	239	521	280	241
Wojkowice Kościelne	1264	650	614	1252	650	602
Żeliszawice	1481	794	687	1493	798	695

Źródło: dane ewidencji ludności – stan na 31 grudnia 2020 r.

Tabela 8. Ludność w gminie Siewierz w latach 2019 - 2020 wg wieku.

Wiek	2019			2020		
	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni
0 – 9	1299	639	660	1259	612	647
10 – 19	1142	552	590	1166	578	588
20 – 29	1419	730	689	1353	678	675
30 – 39	1911	936	975	1895	942	953
40 – 49	1868	946	922	1900	951	949
50 – 59	1516	784	732	1487	776	711
60 – 69	1924	1014	910	1883	996	887
70 i więcej	1483	920	563	1539	950	589

Źródło: opracowanie własne – dane z ewidencji ludności

Tabela 9. Ruch naturalny w gminie Siewierz w latach 2015 – 2020 wg płci.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe						
ogółem	106	122	115	118	100	92
kobiety	56	56	56	57	47	43
mężczyźni	50	66	59	61	53	49
Zgony						
ogółem	123	122	136	149	138	172
kobiety	56	52	63	67	72	68
mężczyźni	67	70	73	82	66	104
Przyrost naturalny						
ogółem	-17	0	-21	-31	-38	-80
kobiety	0	4	-7	-10	-25	-25
mężczyźni	-17	-4	-14	-21	-13	-55

Źródło: opracowanie własne – dane z ewidencji ludności

Analizując liczbę ludności na terenie gminy w latach 2015 – 2020 daje się zauważyć tendencję wzrostową, gdyż w omawianym okresie liczba ludności wzrosła o 195 osób.

Na wzrost liczby ludności ma wpływ nie tyle przyrost naturalny, który w ostatnich latach jest ujemny, co migracje. W gminie Siewierz w badanym okresie 2015-2019 saldo migracji wewnętrznych wzrosło.

Tabela 10. Migracje w gminie Siewierz w latach 2015 – 2019.

MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE	2015	2016	2017	2018	2019
Migracje na pobyt stały gminne wg płci migrantów i kierunku (miasto, wieś)					
Zameldowania					
ogółem	*bd	141	162	165	182
kobiety	*bd	70	87	81	92
mężczyźni	*bd	71	75	84	90
Zameldowania z miast					
ogółem	85	99	134	123	147
kobiety	49	53	73	53	74
mężczyźni	36	46	61	70	73
Zameldowania ze wsi					
ogółem	27	38	28	35	35
kobiety	13	16	14	23	18
mężczyźni	14	22	14	12	17
Wymeldowania					
ogółem	*bd	92	103	120	120
kobiety	*bd	60	56	54	58
mężczyźni	*bd	32	47	66	62
Wymeldowania do miast					
ogółem	90	58	73	85	87
kobiety	52	39	38	39	42
mężczyźni	38	19	35	46	45
Wymeldowania na wieś					
ogółem	34	34	30	35	33
kobiety	20	21	18	15	16
mężczyźni	14	13	12	20	17
Saldo migracji	*bd	49	59	45	62
Saldo migracji na 1000 osób	*bd	4,9	4,8	3,6	5,0
Migracje na pobyt stały gminne wg płci migrantów, w ruchu wewnętrznym i zagranicznym					
Zameldowania w ruchu wewnętrznym					
ogółem	112	137	162	158	182
kobiety	62	69	87	76	92
mężczyźni	50	68	75	82	90
Zameldowania z zagranicy					
ogółem	*bd	4	*bd	7	2

* brak danych

kobiety	<i>*bd</i>	2	<i>*bd</i>	5	1
mężczyźni	<i>*bd</i>	2	<i>*bd</i>	2	1
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym					
ogółem	124	92	103	120	120
kobiety	72	60	56	54	58
mężczyźni	52	32	47	66	62
Saldo migracji wewnętrznych					
ogółem	-12	45	59	38	62
kobiety	-10	9	31	22	34
mężczyźni	-2	36	28	16	28
Saldo migracji zagranicznych					
ogółem	<i>*bd</i>	4	bd	7	2
kobiety	<i>*bd</i>	2	bd	5	1
mężczyźni	<i>*bd</i>	2	bd	2	1
Saldo migracji wewnętrznych na 1000 osób	-1	3,7	4,76	3,1	5,0
Saldo migracji zagranicznych na 1000 osób	<i>*bd</i>	0,32	bd	0,56	0,16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS (www.stat.gov.pl/bdl)

*brak danych

Tabela 11. Przyrost naturalny, saldo migracji oraz przyrost rzeczywisty w gminie Siewierz w 2019 roku na tle kraju, województwa i powiatu (w %).

Jednostka terytorialna	Przyrost naturalny	Saldo migracji	Przyrost naturalny ogółem	Saldo migracji na 1000 mieszkańców
Polska	- 0,9	6183	- 34755	0,16
Województwo śląskie	- 2,5	- 4275	-11258	- 0,9
Powiat będziński	- 5,6	229	- 826	1,5
Gmina Siewierz	- 3,05	62	- 38	5,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS (www.stat.gov.pl/bdl)

Tabela 12. Zmiany struktury ludności w gminie Siewierz w latach 2015 – 2020 wg ekonomicznych grup wieku.

Ekonomiczne grupy wieku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	2072	2103	2108	2155	2327	2205
Ludność w wieku produkcyjnym	7609	7520	7452	7392	7460	7560
Ludność w wieku poprodukcyjnym	2606	2743	2830	2930	2775	2717

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS (www.stat.gov.pl/bdl)

Z analizy danych przedstawionych w układzie tabelarycznym wynika, że maleje liczba ludności w wieku produkcyjnym i wzrasta liczba ludności w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 13. Procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2015 – 2020.

Ekonomiczne grupy wieku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	16,9	17,0	17,0	17,3	18,5	17,7
Ludność w wieku produkcyjnym	61,9	60,8	60,1	59,2	59,4	60,6
Ludność w wieku poprodukcyjnym	21,2	22,2	22,8	23,5	22,1	21,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS (www.stat.gov.pl/bdl)

2.2. Edukacja, kapitał społeczny

Współcześnie jednym z najważniejszych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego jest kapitał ludzki, którego kształtowanie rozpoczyna się od wczesnych lat szkolnych. W procesie rozwoju dziecka i młodego człowieka placówki edukacyjne i wychowawcze odgrywają niezmiernie ważną rolę, nie tylko ze względu na przekazywaną wiedzę, lecz również jako miejsca kształtowania właściwych wzorców życiowych oraz postaw obywatelskich. Ponadto dostępność do usług oświatowych, a także ich jakość, istotnie wpływają na poziom i jakość życia mieszkańców gminy.

Systematyczny spadek ilości uczniów jest odzwierciedleniem niekorzystnych zmian demograficznych, jakie zachodzą w skali całego kraju, w szczególności zaś stale zmniejszającego się udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców. To niezwykle negatywne zjawisko może w konsekwencji doprowadzić do wyraźnego wzrostu kosztów realizacji zadań edukacyjnych, jak również likwidacji części placówek szkolnych, co z kolei wpłynie na obniżenie dostępności usług edukacyjnych bądź na pogorszenie ich jakości, np. ze względu na konieczność łączenia oddziałów szkolnych.

Ważnym wskaźnikiem jakości usług edukacyjnych, świadczonych w placówkach oświatowych na poszczególnych poziomach kształcenia, jest liczba uczniów przypadających na jeden oddział szkolny. Dla celów niniejszej diagnozy, jako miernik przyjęto średnią liczbę dzieci w przeliczeniu na jeden oddział w szkole podstawowej. Warunki pracy i nauczania w gminnych placówkach oświatowych są korzystne dla procesu dydaktyczno-wychowawczego. Placówki posiadają dobre warunki pracy w niezbyt licznych oddziałach. Szkoły proponują – ze środków gminy oraz środków unijnych – rozbudowaną ofertę zajęć pozalekcyjnych, zwłaszcza sportowo-rekreacyjnych. Znaczny jest też udział etatów wsparcia wzmacniających proces dydaktyczny, m.in. pedagogów, psychologów i innych specjalistów.

Zajęcia pozalekcyjne organizowane w szkołach podstawowych mają na celu rozwijanie i pobudzanie zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz propagowanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu, a w szczególności:

- kształtowanie postaw twórczych, dążenie do rozwijania własnej osobowości;
- rozwijanie zdolności recytatorskich, aktorskich i muzycznych;
- umożliwienie zdolnym uczniom poszerzania wiedzy, przygotowanie ich do udziału w konkursach, przeglądach i olimpiadach;
- wdrażanie do łatwiejszego nawiązywania kontaktów międzyludzkich, odnajdywania swego miejsca w grupie;
- kształtowanie postaw proekologicznych, budzenie wrażliwości na piękno przyrody;
- rozwijanie zainteresowań krajoznawczych i turystycznych, kształtowanie umiejętności i nawyków uprawiania turystyki i wypoczynku, poznawania najbliższego środowiska, rodzinnego miasta, województwa, aż po najciekawsze regiony kraju, poprzez uczestnictwo w wycieczkach, rajdach, konkursach;
- podnoszenie sprawności fizycznej, umożliwienie uprawiania wybranych dyscyplin sportowych, kształtowanie nawyków dbałości o własne zdrowie i sprawność fizyczną poprzez zabawę i ruch.

2.2.1. Opieka nad dziećmi do lat 3

Do roku 2020 gmina nie prowadziła publicznej placówki w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Na terenie gminy funkcjonowały dwa niepubliczne żłobki:

- Niepubliczny Żłobek „Świat dziecka”,
- Żłobek Niepubliczny „Jezioraczek”.

Łącznie w obydwóch placówkach na koniec 2020 roku było 57 miejsc dla dzieci w wieku do 3 lat, w tym 32 miejsca – w „Jezioraczkę”, 25 miejsc – w „Świecie Dziecka”.

2.2.2. Wychowanie przedszkolne

Realizując zadania opiekuńczo-wychowawcze i edukacyjne gmina prowadziła dla dzieci w wieku od lat 3 do lat 6 sieć publicznych przedszkoli oraz oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych.

W roku szkolnym 2020/2021 w gminie funkcjonowały:

- 3 publiczne przedszkola prowadzone przez gminę,
- 2 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, prowadzonych przez gminę.

Liczbę dzieci w gminnych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych obrazuje tabela nr 14.

Tabela 14. Liczba dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych prowadzonych przez gminę Siewierz.

Przedszkola/oddziały przedszkolne	Liczba uczniów
Publiczne Przedszkole w Siewierzu	159
Publiczne Przedszkole w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wojkowicach Kościelnych	109
Publiczne Przedszkole w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Żeliszawicach	61
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej Nr 2 w Siewierzu	49
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Brudzowicach	73
Razem:	451 uczniów

Źródło: opracowanie własne.

Na terenie gminy funkcjonowały również trzy niepubliczne placówki przedszkolne: Przedszkole Niepubliczne „Akademia Przedszkolaka”, Niepubliczne Przedszkole „Świat Dziecka” oraz Przedszkole Niepubliczne „Jezioraczek”, realizujące zadania opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat, w tym również dla dzieci niepełnosprawnych.

Na koniec 2020 roku do placówek tych uczęszczało 97 dzieci, w tym 77 dzieci do „Akademii Przedszkolaka”, 12 dzieci do „Świata Dziecka” i 8 dzieci do „Jezioraczka”.

2.2.3. Edukacja na poziomie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej.

W roku szkolnym 2020/2021 gmina prowadziła 5 szkół, a w tym:

- 3 jednostki o jednorodnej strukturze organizacyjnej:
  - Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Księżstwa Siewierskiego w Siewierzu,
  - Szkoła Podstawowa Nr 2 w Siewierzu,
  - Szkoła Podstawowa w Brudzowicach,
- 2 jednostki o rozbudowanej strukturze, zorganizowanej w zespoły:
  - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wojkowicach Kościelnych,
  - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Żeliszawicach.

Liczbę dzieci w gminnych szkołach (wg stanu na dzień 30 września 2020 r.) obrazuje tabela nr 15.

Tabela 15. Liczba dzieci w szkołach prowadzonych przez gminę Siewierz.

Szkoły podstawowe	Liczba uczniów
Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Księżstwa Siewierskiego w Siewierzu	516
Szkoła Podstawowa Nr 2 w Siewierzu	101
Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wojkowicach Kościelnych	212
Szkoła Podstawowa w Brudzowicach	88

Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Żeliszawicach	152
Razem:	1.069 uczniów

Źródło: opracowanie własne.

W gminnych placówkach oświatowych było zatrudnionych:

- ❖ 193 nauczycieli,
- ❖ 85 pracowników na stanowiskach niepedagogicznych.

Liczbę nauczycieli z uwzględnieniem poszczególnych stopni awansu zawodowego przedstawiono w tabeli nr 16.

Tabela 16. Liczba nauczycieli z uwzględnieniem poszczególnych stopni awansu zawodowego

Stopnie awansu zawodowego	
Nauczyciele stażyści	4 osoby – 3,64 etatu
Nauczyciele kontraktowi	31 osób – 27,9 etatu
Nauczyciele mianowani	18 osób – 15,28 etatu
Nauczyciele dyplomowani	140 osób – 122,35 etatu

Źródło: opracowanie własne.

W Siewierzu funkcjonuje Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. Jana Pawła II w Siewierzu. W jego skład wchodzi Liceum Ogólnokształcące oraz od 2018 roku Technikum, które obecnie prowadzi kształcenie w zawodzie Technik Logistyk. W roku szkolnym 2020/2021 do Liceum Ogólnokształcącego uczęszczało 110 uczniów, do Technikum uczęszczało również 110 uczniów. Organem prowadzącym placówkę jest Powiat Będziński.

2.2.4. Kultura, sport i rekreacja

Na terenie gminy funkcjonują następujące instytucje kultury:

- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna im. Leona Korusiewicza w Siewierzu
- Miejsko-Gminne Centrum Kultury Sportu i Turystyki w Siewierzu.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna działa wraz z filiami bibliotecznymi, zlokalizowanymi w Brudzowicach, Żeliszawicach i Wojkowicach Kościelnych. Placówka podejmuje działania służące rozwijaniu pasji, kształtowaniu gustów i zainteresowań czytelniczych oraz zaspokajaniu potrzeb intelektualnych mieszkańców. Ważnym zadaniem biblioteki jest także edukacja i przygotowanie dzieci do wczesnych kontaktów z książką i biblioteką oraz pomoc w rozwijaniu umiejętności samokształcenia uczniów i studentów.

Biblioteka to również miejsce spotkań z ciekawymi ludźmi, przestrzeń, w której organizuje się warsztaty, wystawy, spektakle teatralne, lekcje biblioteczne, pogadanki, dyskusje nad książką, biblioferie, bibliowakacje oraz konkursy literackie, historyczne, regionalne, a także plastyczne.

Liczba czytelników w latach 2016 – 2019 w MGBP w Siewierzu kształtowała się na zbliżonym poziomie i była wyższa niż w powiecie będzińskim. W 2020 roku z powodu pandemii i wprowadzonych restrykcji sanitarnych, nastąpił spadek zarejestrowanych czytelników w MGBP w Siewierzu, jak również w całym powiecie będzińskim.

Na koniec 2019 r. w bibliotece było zarejestrowanych 2.320 czytelników.

Na koniec 2020 r. w bibliotece było zarejestrowanych 1.986 czytelników.

Liczbę czytelników w MGBP obrazuje tabela nr 17.

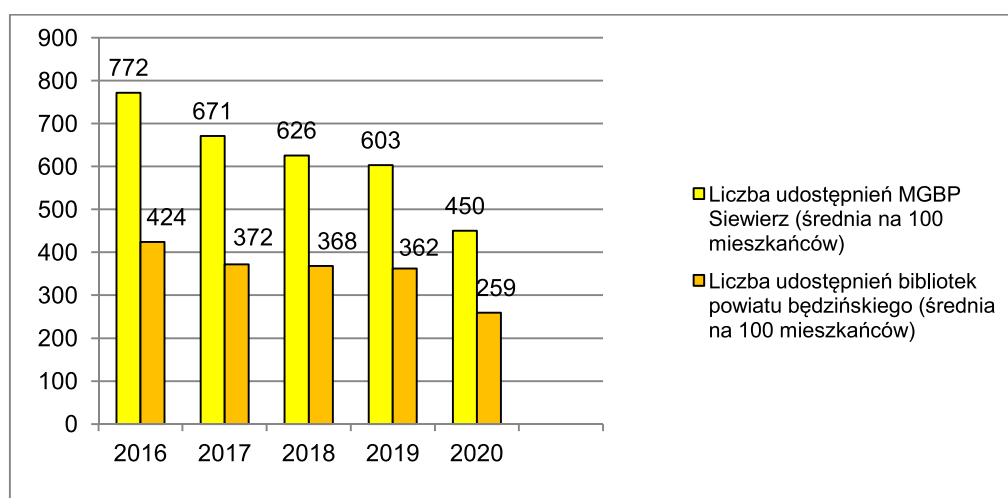
Tabela 17. Liczba czytelników w latach 2016 – 2020.

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba czytelników MGBP Siewierz (średnia na 100 mieszkańców)	21	20	20	19	16
Liczba czytelników bibliotek powiatu będzińskiego (średnia na 100 mieszkańców)	17	17	18	18	15

Liczba udostępnień księgozbioru w latach 2016 - 2020 nieznacznie malała, co było również widoczne w powiecie będzińskim, Największy spadek odnotowano w 2020 roku z powodu panującej pandemii i konieczności ograniczenia funkcjonowania bibliotek w pełnym zakresie.

Liczbę udostępnień księgozbiorów bibliotecznych obrazuje wykres nr 11.

Wykres 11. Liczba udostępnień księgozbiorów bibliotecznych w latach 2016 – 2020 (średnio na 100 mieszkańców).

Źródło: opracowanie własne na podstawie tabel statystycznych Biblioteki Śląskiej do sprawozdań za lata 2016 - 2020.

MGBP w Siewierzu dostosowuje swoją ofertę do zmieniających się potrzeb. Wśród nowości znajdują się między innymi pozycje wydane w ramach „Wielkiej Litery”, audiobooki, literatura piękna dla dzieci i dorosłych, literatura popularnonaukowa z różnych dyscyplin naukowych, lektury szkolne oraz książeczki dla dzieci, wydane w języku angielskim.

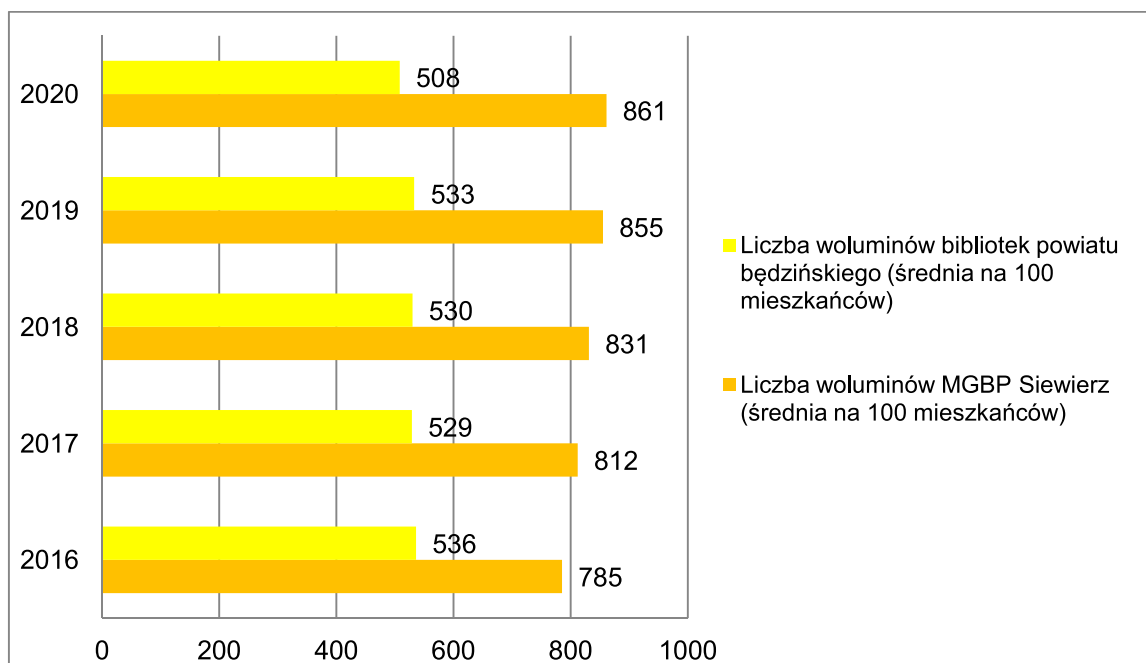
We wszystkich placówkach młodzi użytkownicy chętnie korzystają z czytelni internetowych. Ponadto biblioteka posiada w swej ofercie usługę „książka na telefon”, która polega na dostarczaniu poszukiwanej książki do domu Czytelnika. W zbiorach biblioteki znajdują się też „książki mówione”, z których mogą korzystać dzieci oraz osoby mające problemy ze wzrokiem. W centrali biblioteki i jej filiach można korzystać z ciekawej i uzupełnianej o nowości rynku wydawniczego oferty książek, czasopism, prasy codziennej, zbiorów specjalnych oraz bogatego działu regionalistów i dokumentów życia społecznego.

Na koniec 2020 r. księgozbiór biblioteki liczył 106.839 woluminów.

Analizując liczbę woluminów w MGBP w Siewierzu w latach 2016 – 2020 widać tendencję wzrostową.

Dane liczbowe ujęto w wykresie nr 12, zestawiając je z danymi z powiatu będzińskiego, które utrzymują się na stałym poziomie.

Wykres 12. Liczba woluminów w bibliotekach w latach 2016 – 2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie tabel statystycznych Biblioteki Śląskiej do sprawozdań.

W 2020 roku biblioteka w Siewierzu ze względu na pandemię nie mogła zorganizować wielu zajęć i akcji czytelniczych w tradycyjnej formie, czyli zaprosić czytelników

do biblioteki. Z tego powodu zmieniono charakter pracy i wiele działań przeniesiono do Internetu, organizując wirtualne spotkania, m.in. Wakacje z Duchami, Dzień Głośnego Czytania na Ludową Nutę, Ogólnopolskie Czytanie Jeżycjady Małgorzaty Musierowicz, które cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród czytelników. W obecnej sytuacji, mimo panującej pandemii koronawirusa i obowiązujących obostrzeń sanitarnych, biblioteka podejmuje wiele form aktywności, dostosowując się do zmienionych warunków funkcjonowania. Stale rozwija nowe formy pracy z książką i dba o zaspokajanie potrzeb czytelników.

Miejsko-Gminne Centrum Kultury Sportu i Turystyki w Siewierzu jest placówką, która od lat podejmuje szereg działań ukierunkowanych na zaspokajanie zbiorowych i indywidualnych potrzeb mieszkańców gminy w zakresie szeroko pojętej kultury. W ramach działalności MGCKSiT funkcjonują również filie zamiejscowe instytucji kultury, a to:

- Izba Tradycji i Kultury Dawnej w Siewierzu - z eksponatami z zakresu zabytków archeologicznych, rzemiosła dawnego i rękodzieła artystycznego,
- Centrum Kształcenia w Żeliszawicach, które prowadzi zajęcia i kursy edukacyjno-informatyczne oraz zajęcia wolnoczasowe dla dzieci i młodzieży,
- Świetlica wiejska i kafejka internetowa w remizie OSP w Leśniakach, w których odbywają się zajęcia i kursy edukacyjno-informatyczne oraz zajęcia wolnoczasowe dla dzieci i młodzieży,
- Centrum Kulturalno – Edukacyjne w Brudzowicach, które prowadzi zajęcia i kursy edukacyjno-informatyczne oraz zajęcia wolnoczasowe dla dzieci i młodzieży.

Cele statutowe placówki są realizowane poprzez:

- organizowanie i prowadzenie różnorodnych form edukacji kulturalnej i artystycznej,
- organizowanie imprez kulturalnych i artystycznych,
- współpracę z placówkami oświatowymi i innymi instytucjami kultury,
- prowadzenie działalności instruktażowej i metodycznej,
- wymianę kulturalną z innymi instytucjami kultury, stowarzyszeniami i organizacjami,
- zespołowe uczestnictwo w działaniach kulturalnych.

W ramach działalności Miejsko-Gminne Centrum Kultury Sportu i Turystyki podejmuje szereg aktywności w wielu kierunkach, a w tym m.in. organizuje i wspiera funkcjonowanie zespołów śpiewaczo - obrzędowych Kół Gospodyń Wiejskich, Grupy wokalnejskiej „Sonitus”, Reprezentacyjnej Orkiestry Dętej Gminy Siewierz, orkiestr dętych w Siewierzu, Żeliszawicach, Brudzowicach i Wojkowicach Kościelnych, Bractwa Rycerskiego Księstwa Siewierskiego, Zespołów wokalnych „Niezapominajki” z Wojkowic Kościelnych oraz „Siewierzanie” z Siewierza i Chóru Męskiego z Żeliszawic.

Na koniec 2019 r. przy MGCKSiT działało 35 stałych form zajęć kulturalno-edukacyjnych, w których brało udział ok 1.000 uczestników.

W ciągu każdego roku placówka organizuje i przeprowadza wiele imprez i zajęć kulturalnych. Dla przykładu: w 2019 r. w 168 przedsięwzięciach uczestniczyło ok. 35 tys. osób.

Do najpopularniejszych i stałych form działalności zalicza się między innymi:

1. przywitanie Nowego Roku na siewierskim rynku,
2. Orszak Trzech Króli ulicami miasta współorganizowany z parafią pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Siewierzu,
3. koncerty świąteczno-noworoczne oraz wiosenne w wykonaniu Orkiestry Reprezentacyjnej Miasta i Gminy Siewierz,
4. finały Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy na siewierskim rynku,
5. koncerty charytatywne na rzecz podopiecznych Stowarzyszenia Bank Życzliwych Serc,
6. Dzień Kobiet w Gminie Siewierz,
7. siewierskie jarmarki - wielkanocny i adwentowy,
8. Eliminacje Gminne i Powiatowe Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej,
9. złoty food trucków w Siewierzu,
10. obchody świąt narodowych - Święta Konstytucji 3 Maja, Narodowego Święta Niepodległości 11 Listopada i lokalnych jubileuszy,
11. Dni Ziemi Siewierskiej,
12. turnieje rycerskie pod zamkiem w Siewierzu,
13. dożynki, pikniki, mikołajki,
14. spektakle teatralne,
15. inauguracja roku kulturalnego i akademickiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku,
16. Bajkolandia Najmłodszych - przedstawienia teatralne dla dzieci 1 raz w miesiącu,
17. kino objazdowe „Plan na kino”.

Z powodu pandemii koronawirusa i obowiązujących obostrzeń sanitarnych, w 2020 r. odwołano wiele imprez i uroczystości, zawieszono działalność kół zainteresowań oraz zajęcia kulturalno-edukacyjne, dlatego też odnotowano znaczący spadek odwiedzin oraz uczestnictwa w różnych formach zajęć.

Po ustąpieniu pandemii i zniesieniu obostrzeń placówka wznowi swoją aktywność. Będą organizowane zajęcia i spotkania będą również kontynuowane cykliczne wydarzenia, koncerty i obchody gminnych uroczystości.

2.2.5. Infrastruktura sportowo – rekreacyjna

Gmina Siewierz dysponuje wieloma obiektami, tworzącymi bogatą infrastrukturę sportowo – rekreacyjną, w skład której wchodzi:

1. kompleks „Orlik” w bezpośrednim sąsiedztwie zamku siewierskiego – dwa boiska piłkarskie o nawierzchni z trawy syntetycznej, boisko wielofunkcyjne do koszykówki i piłki siatkowej o nawierzchni poliuretanowej wraz z budynkiem zaplecza socjalno-technicznego, sanitarnego i szatnią,

2. kompleks sportowo – wypoczynkowy przy zamku w Siewierzu w sąsiedztwie boisk sportowych „Orlika” - dwa korty tenisowe, plac zabaw dla dzieci, skatepark, bieżnia, ścianka wspinaczkowa i siłownia terenowa,
3. kompleks sportowy przy Szkole Podstawowej Nr 1 w Siewierzu – hala sportowa, sala gimnastyczna, mała sala do tenisa stołowego oraz nowoczesna baza sportowa z obiektami sportowo-rekreacyjnymi – boisko o sztucznej nawierzchni do piłki nożnej, boiska do gry w siatkówkę plażową, boisko wielofunkcyjne dla dzieci starszych i dla dzieci młodszych, bieżnia trójtorowa, skocznia w dal oraz plac zabaw,
4. pełnowymiarowa sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej Nr 2 w Siewierzu i zewnętrzne boisko wielofunkcyjne,
5. stadion sportowy LKS Przemsha Siewierz – boisko, wolnostojąca trybuna, budynek zaplecza techniczno - socjalnego zadaszony trybuną, boisko treningowe do piłki nożnej o nawierzchni z trawy naturalnej, dwa korty tenisowe, parking, chodniki,
6. stadion sportowy przy ul. Ostoi w Żeliszawicach – boisko główne o nawierzchni trawiastej, boisko treningowe do piłki nożnej i kort tenisowy z trawy syntetycznej, budynek techniczno - socjalny z zapleczem sanitarnym i szatnią, wolnostojące zadaszone trybuny, drogi wewnętrzne, parkingi i chodniki, krąg ogniskowy,
7. stadion sportowy przy ul. Cisowej w Brudzowicach – boisko treningowe z trawy naturalnej, budynek zaplecza socjalno – technicznego, trybuna sportowa, plac zabaw,
8. baza sportowa w Gołuchowicach – boisko wielofunkcyjne do gry w piłkę ręczną, siatkówkę, koszykówkę i tenisa ziemnego, plac zabaw dla dzieci z urządzeniami zabawowymi na bezpiecznej nawierzchni syntetycznej,
9. baza sportowo-rekreacyjna przy remizie OSP w Leśniakach - boisko wielofunkcyjne, plac zabaw, ścieżka zdrowia, zadaszona scena, zadaszony krąg ogniskowy,
10. boisko wielofunkcyjne w Kuźnicy Warężyńskiej do gry w piłkę ręczną, koszykówkę, siatkówkę i tenisa,
11. siłownie terenowe i strefy relaksu w sołectwach.

2.3. Polityka społeczna

2.3.1. Instytucje pomocy społecznej

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Siewierz realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Celem działalności ośrodka jest doprowadzenie do możliwie pełnego życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. Działania ośrodka skupiają się zarówno na umożliwieniu osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać samodzielnie, jak i na zapobieganiu powstawania takich sytuacji. Głównym zadaniem w procesie wspierania podopiecznych jest wspomaganie i ukierunkowanie działań jednostki na jej własną rzecz oraz dążenie do poprawy jakości życia człowieka poprzez

wykorzystywanie jego zasobów i umiejętności oraz wzmocnienie działań na rzecz poprawy trudnej sytuacji życiowej, w której się znalazł. Wspieranie osób i rodzin odbywa się m.in. poprzez realizację świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Do pozostałych zadań Ośrodka Pomocy Społecznej należy między innymi:

1. analiza i ocena zjawisk rodzących potrzebę świadczenia pomocy społecznej,
2. przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych właściwymi ustawami,
3. realizowanie pracy socjalnej nakierowanej na pomoc osobom i rodzinom w celu wzmocnienia lub odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie,
4. praca z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz dotkniętymi problemem uzależnień i przemocy w rodzinie,
5. prowadzenie spraw związanych z organizacją prac społecznie użytecznych,
6. obsługa ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny i Siewierskiej Karty Dużej Rodziny,
7. realizacja programów pomocowych (np. „Dobry Start”, pomoc żywnościowa),
8. przyznawanie i wypłata stypendiów socjalnych, zasiłków szkolnych, świadczenia „Za życiem”,
9. podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych,
10. realizacja zadań w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

W 2020 roku świadczenia z pomocy społecznej bez względu na rodzaj, formę oraz źródło finansowania otrzymało 148 rodzin, w tym 279 osób w rodzinach. W porównaniu z latami wcześniejszymi, daje się zauważyć tendencję spadkową. Dane obrazuje tabela nr 18.

Tabela 18. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin (liczba osób w rodzinie)					
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Świadczenia przyznawane w ramach zadań własnych i zleconych	230 (529)	235 (507)	208 (445)	184 (367)	179 (359)	148 (279)

Źródło: opracowanie własne OPS

Wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2020 r. największą część stanowiły rodziny:

1. emerytów i rencistów (50 rodzin)
2. rodziny z dziećmi (42 rodziny)
3. rodziny niepełne (19 rodziny).

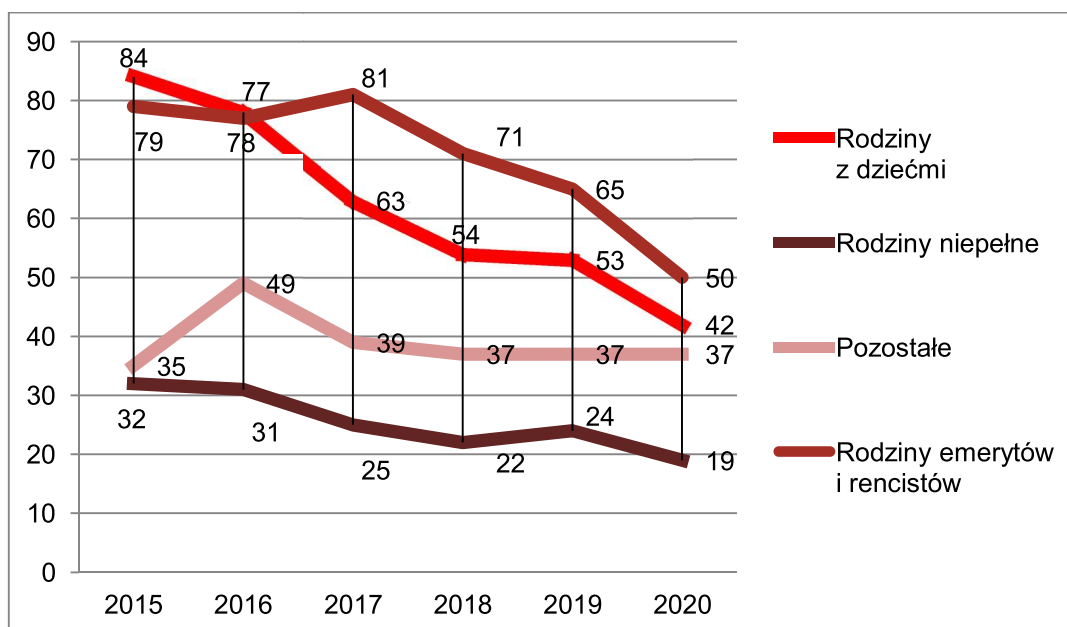
Strukturę rodzin korzystających z pomocy społecznej przedstawia tabela nr 19 oraz wykres nr 13.

Tabela 19. Struktura rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2015- 2020.

Rok	Rodziny z dziećmi	Rodziny emerytów i rencistów	Rodziny niepełne	Pozostałe
2015 r.	84	79	32	35
2016 r.	78	77	31	49
2017 r.	63	81	25	39
2018 r.	54	71	22	37
2019 r.	53	65	24	37
2020 r.	42	50	19	37

Źródło: opracowanie własne OPS

Wykres 13. Struktura rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2015 – 2020.

Źródło: opracowanie własne OPS

Pomoc społeczna jest kierowana do osób, rodzin i środowisk dotkniętych różnymi dysfunkcjami. Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej w 2020 roku było:

1. ubóstwo – 76 rodzin,
2. długotrwała i ciężka choroba – 70 rodzin,
3. niepełnosprawność – 69 rodzin,
4. bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 53 rodziny,
5. bezrobocie – 36 rodzin,
6. alkoholizm – 19 rodzin.

Tabela 20. Powody przyznania pomocy w latach 2015 – 2020.

Przesłanki udzielenia pomocy	Liczba rodzin w latach:					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ubóstwo	132	130	98	92	79	76
Bezdomność	6	7	4	1	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	18	9	8	9	7	8
w tym: wielodzietność	7	2	2	1	2	4
Bezrobocie	93	84	57	49	43	36
Niepełnosprawność	88	93	74	68	56	69
Długotrwała lub ciężka choroba	106	114	82	75	69	70
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego	58	46	38	32	39	53
w tym: rodziny niepełne	31	25	19	17	15	18
rodziny wielodzietne	4	1	1	0	2	4
Przemoc w rodzinie	6	6	5	2	6	6
Alkoholizm	26	11	11	12	16	19
Narkomania	0	0	1	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	5	3	2	3	3
Zdarzenie losowe/sytuacja kryzysowa	2	0	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne OPS

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również zadania w zakresie świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych i funduszu alimentacyjnego, które mają na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem dzieci.

Dane obrazujące liczbę osób lub rodzin pobierających świadczenia rodzinne w latach 2015-2020 z wyszczególnieniem rodzajów świadczeń przedstawiono w tabeli nr 21.

Tabela 21. Liczba osób/rodzin pobierających świadczenia rodzinne w latach 2015 – 2020.

Rok	Zasiłek rodzinny (liczba rodzin)	Zasiłki pielęgnacyjne (liczba rodzin)	Świadczenie pielęgnacyjne (liczba rodzin)	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (liczba rodzin)	Specjalny zasiłek opiekuńczy (liczba osób)	Świadczenie rodzicielskie (liczba osób)	Zasiłek dla opiekuna (liczba osób)
2015	292	230	38	100	9	-	12
2016	397	251	48	103	10	40	10
2017	375	248	36	89	14	49	7
2018	380	258	34	91	13	47	1
2019	351	268	53	66	9	46	1
2020	283	261	65	56	5	40	1

Źródło: opracowanie własne OPS

Od miesiąca kwietnia 2016 r. jest wypłacane „świadczenie wychowawcze 500+”. Liczbę rodzin, w tym liczba dzieci, które otrzymywały świadczenie wychowawcze w latach 2016 – 2020 prezentuje tabela nr 22.

Tabela 22. Liczba rodzin oraz dzieci, które otrzymywały świadczenie wychowawcze.

Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci
2016	879	1200
2017	986	1296
2018	951	1285
2019	1529	2251
2020	1510	2317

Źródło: opracowanie własne OPS

OPS wypłaca również świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługujące rodzinom, które pomimo zasądzonych wyrokiem sądu alimentów, są ich pozbawione z powodu bezskuteczności egzekucji komorniczej.

Liczby wypłaconych świadczeń, rodzin pobierających świadczenia oraz osób uprawnionych w latach 2015-2020 przedstawiono w tabeli nr 23.

Tabela 23. Fundusz alimentacyjny w latach 2015 – 2020.

Rok	Liczba świadczeń wypłaconych z FA	Liczba rodzin pobierających świadczenia z FA	Liczba osób uprawnionych
2015	801	55	78
2016	767	50	78
2017	731	46	67
2018	605	39	57
2019	566	37	53
2020	545	38	57

Źródło: opracowanie własne OPS

Działania związane z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii inicjuje i monitoruje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

Celem działania komisji jest ograniczanie dostępności do alkoholu, zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, podejmowanie działań w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie oraz zwiększanie zdolności osób do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi lub narkotykowymi. Podejmowane działania mają za zadanie wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowanie zdrowego stylu życia oraz pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych.

Ilość osób, wobec których komisja prowadziła działania w latach 2015 – 2020 przedstawia tabela nr 24.

Tabela 24. Liczba osób, wobec których Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii prowadziła działania w latach 2015 – 2020.

Rok	Liczba osób, wobec których prowadzono działania
2015	24
2016	18
2017	21
2018	20
2019	25
2020	27

Źródło: opracowanie własne OPS

Najważniejszym elementem gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Skupia przedstawicieli instytucji i służb z terenu gminy, których wspólne działania przyczyniają

się do ograniczenia zjawiska przemocy domowej i stworzenia systemu wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej.

Zestawienie danych dotyczących działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na przestrzeni lat 2015 – 2020 prezentuje tabela nr 25.

Tabela 25. Dane statystyczne dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Ilość założonych „Niebieskich Kart”	39	37	22	26	21	25
Ilość spotkań grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego	145	176	109	94	96	115
Ilość zakończonych procedur „Niebieskiej Karty”	24	32	19	15	24	20

Źródło: opracowanie własne OPS

2.3.2. Sytuacja osób starszych i niepełnosprawnych

Na terenie gminy działają organizacje pozarządowe, które mają znaczący wpływ na aktywizację osób starszych i niepełnosprawnych.

Prężnie działa Stowarzyszenie „Uniwersytet Trzeciego Wieku”, którego celem jest m. in. prowadzenie edukacji w różnych dziedzinach nauki, aktywizacja społeczna osób starszych poprzez uczestnictwo w różnych formach życia społecznego, prowadzenie urozmaiconych form aktywności intelektualnej i fizycznej, adekwatnie do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań członków stowarzyszenia, podejmowanie działań zmierzających do nawiązywania i utrzymywania kontaktów międzyludzkich, w szczególności pomiędzy osobami starszymi i młodym pokoleniem, inspirowanie działań na rzecz środowiska ludzi starszych, niepełnosprawnych, bezrobotnych i chorych. Na koniec 2020 roku stowarzyszenie UTW skupiało 170 członków.

Równie prężnie działa Stowarzyszenie Bank Życzliwych Serc, którego celem działalności jest opieka i pomoc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych z terenu gminy, udzielanie wsparcia w sprawach socjalno-bytowych, rehabilitacji i leczenia, prowadzenie działań w zakresie pracy oświatowej, kulturalnej, społecznej i rekreacyjno-sportowej, propagowanie w społeczeństwie problemów rehabilitacji i leczenia osób niepełnosprawnych oraz podejmowanie działań zmierzających do pozyskiwania pomocy na rzecz podopiecznych stowarzyszenia ze strony innych podmiotów.

W organizację życia kulturalnego i artystycznego społeczności ludzi starszych oraz niepełnosprawnych mieszkańców gminy od lat włącza się Polski Związek Emerytów,

Rencistów i Inwalidów Zarząd Oddziału Rejonowego Siewierz. Działalność związku dobrze służy aktywizacji społecznej i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu znaczącej liczebnie grupy społecznej. W ramach działalności organizowane są ciekawe przedsięwzięcia i imprezy dedykowane osobom starszym, a w tym: wycieczki krajowe i zagraniczne, wczasy pobytowe, wyjazdy na koncerty i spektakle teatralne, imprezy integracyjne. Na koniec 2020 roku związek skupiał 748 członków.

Działania skierowane m. in. do osób starszych podejmuje również Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Sołectwa Leśniaki. Organizując szereg lokalnych wydarzeń, umożliwia korzystanie z urozmaiconych form spędzania wolnego czasu w ramach imprez integracyjnych i wyjazdów do instytucji kultury, co pozwala na utrzymywanie więzi międzyludzkich w lokalnej społeczności i zapobiega wykluczeniu osób w wieku senioralnym.

Osobom samotnym, starszym, schorowanym i niepełnosprawnym, które nie są w stanie samodzielnie lub przy wsparciu najbliższych zaspokajać podstawowych potrzeb życiowych, wsparcia udziela Ośrodek Pomocy Społecznej w Siewierzu, zapewniając pomoc w formie usług opiekuńczych, które obejmują m. in. pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, załatwianie spraw urzędowych oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

liczbę osób korzystających ze wsparcia w formie usług opiekuńczych realizowanych przez OPS w latach 2015 – 2020 prezentuje tabela nr 26.

Tabela 26. Ilość osób korzystających ze wsparcia w formie usług opiekuńczych.

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	9	12	12	11	15	25

Źródło: opracowanie własne OPS

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, a wsparcie ze strony rodziny jest niemożliwe bądź niewystarczające, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Dane dotyczące osób umieszczonych w domach pomocy społecznej i wydatków za pobyt podopiecznych w placówkach w latach 2015 – 2020 prezentuje tabela nr 27.

Tabela 27. Ilość osób umieszczonych w domach pomocy społecznej i wydatki.

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej	7	8	12	15	16	14
Wydatki za pobyt podopiecznych w domach pomocy społecznej (w zł)	203.036,57	212.246,84	242.881,31	326.394,91	404 295,42	312 715,13

Źródło: opracowanie własne OPS

Utrzymujący się w dalszym ciągu wzrost liczby osób starszych w strukturze mieszkańców Gminy Siewierz i związany z tym sukcesywny wzrost liczby klientów korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby lub niepełnosprawności, wymagają z jednej strony zwiększania nakładów na zapewnienie opieki osobom starszym i niesamodzielnym, zaś z drugiej strony - rozszerzania wachlarza dostępnych form pomocy w placówkach opiekuńczych i aktywizacji starzejącego się społeczeństwa.

2.3.3. Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Siewierz znajdują się trzy niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej: NZOZ Polmed s.c. w Siewierzu, NZOZ „Przychodnia przy Rynku” Błach sp. jawna w Siewierzu oraz Centrum Medyczne „Primus” sp. z o.o. w Brudzowicach. Ponadto w Siewierzu funkcjonuje Szpital Chorób Płuc sp. z o.o. - placówka ochrony zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego. W szpitalu działa m.in. laboratorium analityczne, oddział gruźlicy i chorób płuc, poradnia domowego leczenia tlenem, pracownice: RTG, bronchoskopowa i spirometrii oraz poradnia przyszpitalna.

W tabeli nr 28 przedstawiono liczbę porad udzielonych w latach 2015-2019 w placówkach opieki zdrowotnej w gminie (za 2020 rok brak danych). Największy spadek liczby udzielonych porad, zarówno w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej jak i ambulatoryjnej, zanotowano w roku 2016.

Tabela 28. Liczba udzielonych porad w latach 2015-2019 w placówkach ochrony zdrowia na terenie gminy.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019
Podstawowa opieka zdrowotna – porady						
Porady ogółem	Liczba porad	91 569	81 038	90 227	83 502	82 309
Ambulatoryjna opieka zdrowotna – porady lekarskie						
Porady lekarskie - ogółem	Liczba porad	142 955	136 489	152 031	149 668	144 292

Źródło: opracowane własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Obok niepublicznych placówek służby zdrowia na terenie gminy działają również prywatne gabinety specjalistyczne z wielu dziedzin medycyny.

W gminie funkcjonuje pięć aptek, cztery z nich znajdują się na terenie miasta, jedna jest zlokalizowana na terenie sołectwa Brudzowice.

Dostępność aptek dla mieszkańców, rozumianą jako liczbę mieszkańców gminy przypadającą na jedną aptekę w latach 2015-2019 obrazuje tabela nr 29.

Tabela 29. Dostępność aptek dla mieszkańców na terenie gminy w latach 2015 – 2019.

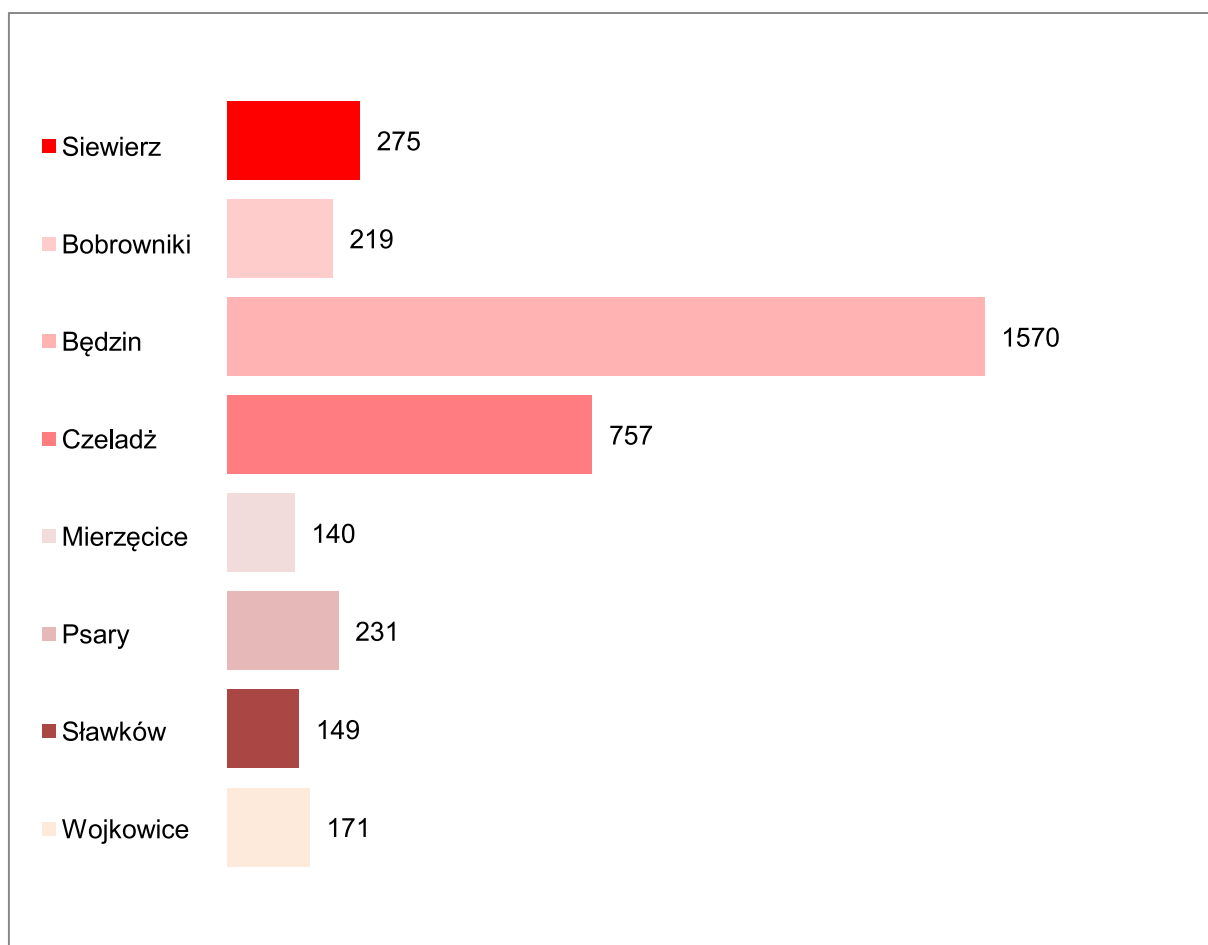
Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba mieszkańców przypadających na jedną aptekę	osoba	2 457	2 473	2 478	2 495	2483

Źródło: opracowane własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

2.3.4. Bezrobocie

Jednym z problemów społecznych, który znacząco wpływa na jakość życia człowieka jest bezrobocie. Według stanu na dzień 31.12.2020 r. w powiecie będzińskim było zarejestrowanych 3 570 osób bezrobotnych (w tym: 1686 kobiet i 1884 mężczyzn), z czego 275 osób bezrobotnych zamieszkiwało na terenie gminy Siewierz (131 kobiet i 144 mężczyzn). Wielkość bezrobocia w gminie Siewierz na tle gmin powiatu będzińskiego obrazuje wykres nr 14.

Wykres 14. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Siewierz zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na tle gmin powiatu będzińskiego wg stanu na dzień 31.12.2020 r.

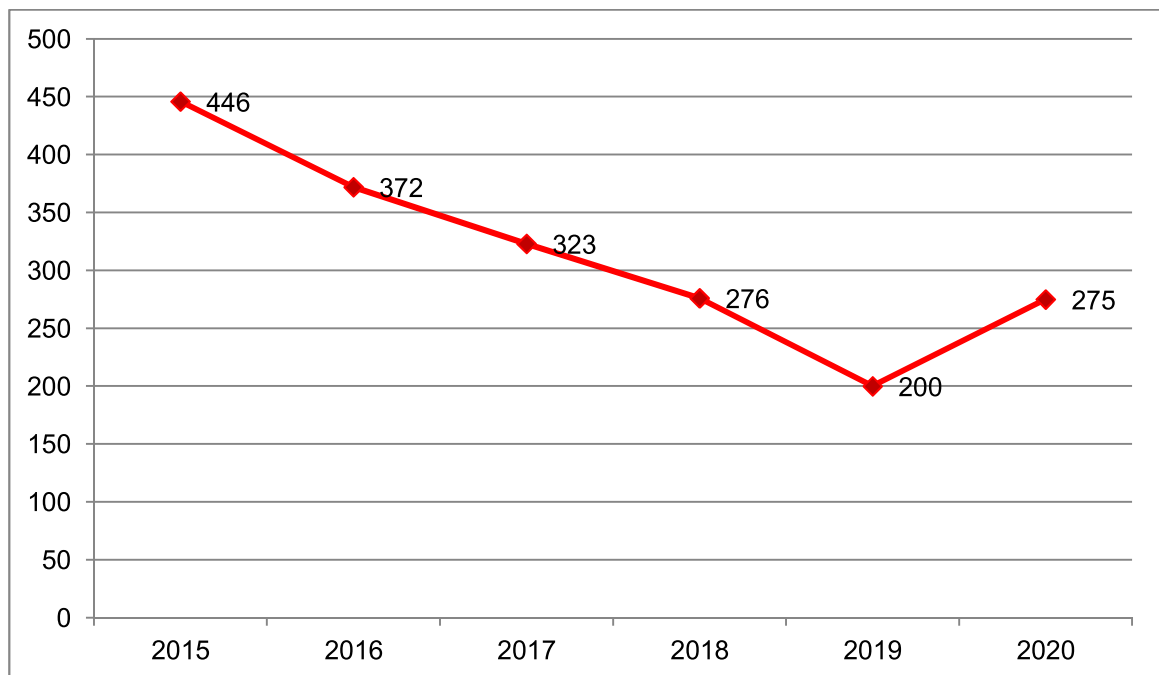
Źródło: analizy i statystyki Powiatowego Urzędu Pracy w Będzinie

Wśród 275 osób bezrobotnych z terenu gminy Siewierz znalazło się:

- 41 osób z prawem do pobierania zasiłku dla bezrobotnych
- 126 osób zamieszkałych na wsi
- 19 cudzoziemców
- 108 osób bez kwalifikacji zawodowych
- 70 osób do 30 roku życia
- 68 osób powyżej 50 roku życia
- 120 osób długotrwale bezrobotnych
- 8 osób niepełnosprawnych

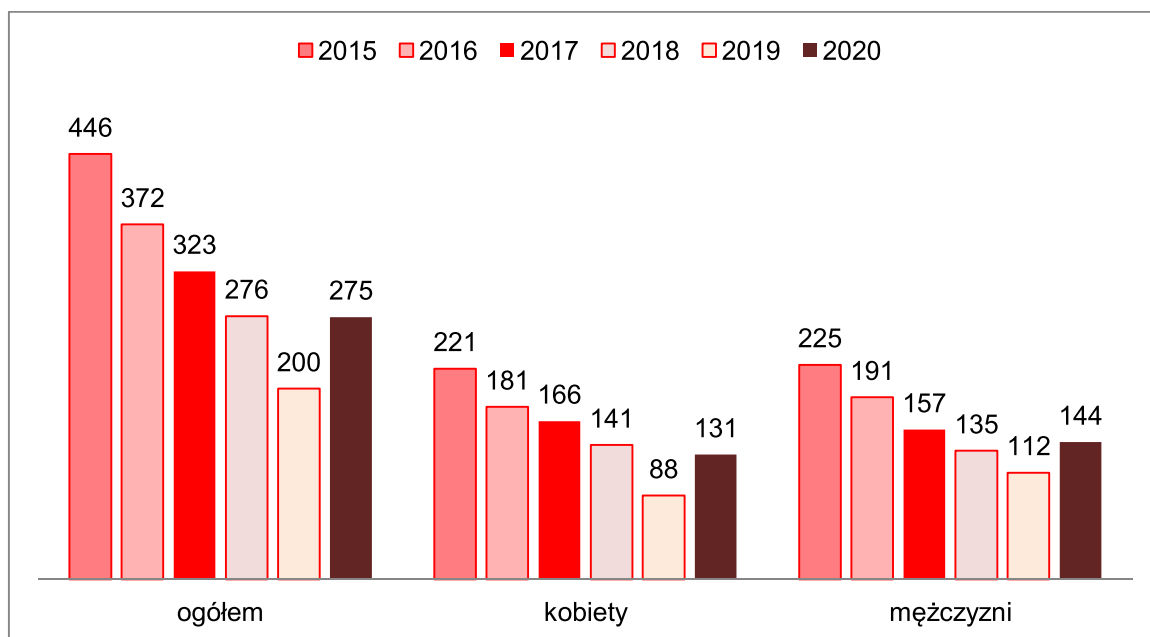
Dane na temat osób bezrobotnych z terenu gminy Siewierz zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Będzinie w latach 2015 – 2020 prezentuje wykres nr 15 i 16 oraz tabela nr 30.

Wykres 15. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Siewierz zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2015 – 2020 (wg stanu na koniec roku).

Źródło: analizy i statystyki Powiatowego Urzędu Pracy w Będzinie

Wykres 16. Liczba osób bezrobotnych w gminie Siewierz z uwzględnieniem płci w latach 2015 – 2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 30. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Siewierz w latach 2015 – 2020 (w %).

Bezrobotni zarejestrowani	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	5,9	4,9	4,3	3,7	2,7	3,6
kobiety	6,1	5,1	4,7	4,0	2,6	1,7
mężczyźni	5,6	4,8	4,0	3,5	2,9	1,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (www.stat.gov.pl/bdl)

2.4. Budownictwo mieszkaniowe na terenie miasta i gminy

2.4.1. Zasoby mieszkaniowe

W gminie Siewierz, zgodnie z danymi GUS, corocznie oddawanych jest do użytkowania od 28 mieszkań (w 2015 roku) do 175 mieszkań (w 2019 roku) – w ramach budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego. Wszystkie oddane mieszkania zostały zrealizowane z przeznaczeniem na użytek własny inwestorów. Powierzchnia użytkowa nowych mieszkań w 2019 roku wyniosła 13.542 m², natomiast liczba izb: 650.

Do zasobów mieszkaniowych na terenie gminy, według stanu na koniec 2020 roku, zalicza się: 4 625 obiektów, w tym 21 675 izb o powierzchni użytkowej 465 390 m².

Tabela 31. Mieszkania oddane do użytkowania w gminie Siewierz w latach 2015 – 2019.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem						
mieszkania	liczba mieszkań	28	78	30	35	175
izby	liczba izb	167	285	170	203	650
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	4 253	6 741	4 576	5 357	13 542
Indywidualne – realizowane z przeznaczeniem na użytek własny inwestora						
mieszkania	liczba mieszkań	25	26	30	35	42
izby	liczba izb	146	147	170	203	255
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	3 826	4 301	4 576	5 357	7 189

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (www.stat.gov.pl/bdl, za 2020 rok brak danych).

W bezpośrednim sąsiedztwie trasy DK-91 w Siewierzu nad brzegiem Zalewu Przeczycko-Siewierskiego, na terenie o powierzchni ok. 120 ha, powstaje dzielnica „Miasteczko Siewierz - Jeziorna”, określana jako wyjątkowe przedsięwzięcie urbanistyczne, którego celem jest budowa dzielnicy zapewniającej mieszkańcom niespotykaną gdzie indziej jakość i komfort życia pod względem zamieszkania, pracy i spędzania czasu wolnego. Idea urbanistyczna „Miasteczka Siewierz - Jeziorna” zakłada powstanie zróżnicowanej zabudowy wielolokalowej i jednorodzinnej w zabudowie wolnostojącej, bliźniaczej lub szeregowej, licznych terenów zielonych i rekreacyjnych, rynku, kościoła, strefy handlu, usług i kultury, budynków biurowych oraz strefy hotelowej. Nad brzegiem przyległego jeziora zaprojektowano dostępną już obecnie plażę oraz przystań z wypożyczalnią sprzętu wodnego. Usytuowanie terenu oraz przemyślany przez urbanistów i architektów plan miasta gwarantuje, że infrastruktura oraz wszystkie udogodnienia dla mieszkańców znajdą się w zasięgu zaledwie kilkuminutowego pieszego dojścia. Dojazd do centrum Katowic zajmuje mieszkańcom dzielnicy ok. 20 min., a do lotniska w Pyrzowicach 12 minut. Planuje się, że docelowo w „Siewierzu Jeziornej” zamieszka ok. 10 tys. mieszkańców. W strefie handlu i usług zostanie zagospodarowanych ok. 25 ha. Na straży ładu architektoniczno-urbanistycznego dzielnicy stoi architekt miejski oraz przyjęty przez inwestora kodeks architektoniczny, gwarantujący spójny wygląd budynków, garaży, wiat, ogrodzeń oraz terenów publicznych. Powtarzalność materiałów i kolorów pozwala zapewnić harmonię przy różnych stylach architektonicznych, prezentowanych przez różnych deweloperów.

Tabela 32. Zasoby mieszkaniowe w gminie Siewierz w latach 2015 – 2019.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019
zasoby mieszkaniowe						
ogółem						
mieszkania	obiekt	4 496	4 570	4 595	4 625	4 662
izby	sztuka	21 094	21 354	21 498	21 675	21 902
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	450 872	456 878	460 763	465 390	471 520
budynki mieszkalne w gminie						
ogółem	obiekt	4 117	4 140	4 163	4 196	4 287
wskazniki						
przeciętna pow. użytkowa 1 mieszkania	m ²	100,3	100,0	100,3	100,6	101,1
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	-	365,9	369,6	370,9	370,7	375,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (www.stat.gov.pl/bdl) Brak danych za rok 2020

Wyposażenie mieszkań w poszczególne instalacje w latach 2015 – 2019 obrazuje tabela nr 33. Z danych wynika, że jedynie niewielki odsetek mieszkańców nie miał dostępu do wodociągu, niewiele mieszkań funkcjonowało bez łazienki i centralnego ogrzewania.

Tabela 33. Wyposażenie mieszkań w instalacje w latach 2015 – 2019 (w procentach).

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
w mieście					
wodociąg	97,5	97,6	97,6	97,6	97,6
łazienka	87,3	87,6	87,6	87,7	87,7
centralne ogrzewanie	82,2	82,7	82,7	82,8	82,9
w sołectwach					
wodociąg	97,6	97,6	97,6	97,6	97,6
łazienka	87,1	87,2	87,3	87,4	87,5
centralne ogrzewanie	82,1	82,3	82,4	82,6	82,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (www.stat.gov.pl/bdl), za rok 2020 brak danych).

2.4.2. Gminny zasób mieszkaniowy

Gminny zasób mieszkaniowy obejmuje mieszkania komunalne, których liczba utrzymuje się na stałym poziomie oraz mieszkania socjalne, które zostały oddane do użytku w 2018 roku. Dane liczbowe obrazuje tabela nr 34.

Tabela 34. Gminny zasób mieszkaniowy w latach 2015 – 2020.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
liczba mieszkań komunalnych	12	12	12	12	12	10
liczba mieszkań socjalnych	0	0	0	9	9	9
w tym: w mieście						
liczba mieszkań komunalnych	7	7	7	7	7	5
liczba mieszkań socjalnych	0	0	0	9	9	9
w tym: w sołectwach						
liczba mieszkań komunalnych	5	5	5	5	5	5
liczba mieszkań socjalnych	0	0	0	0	0	0

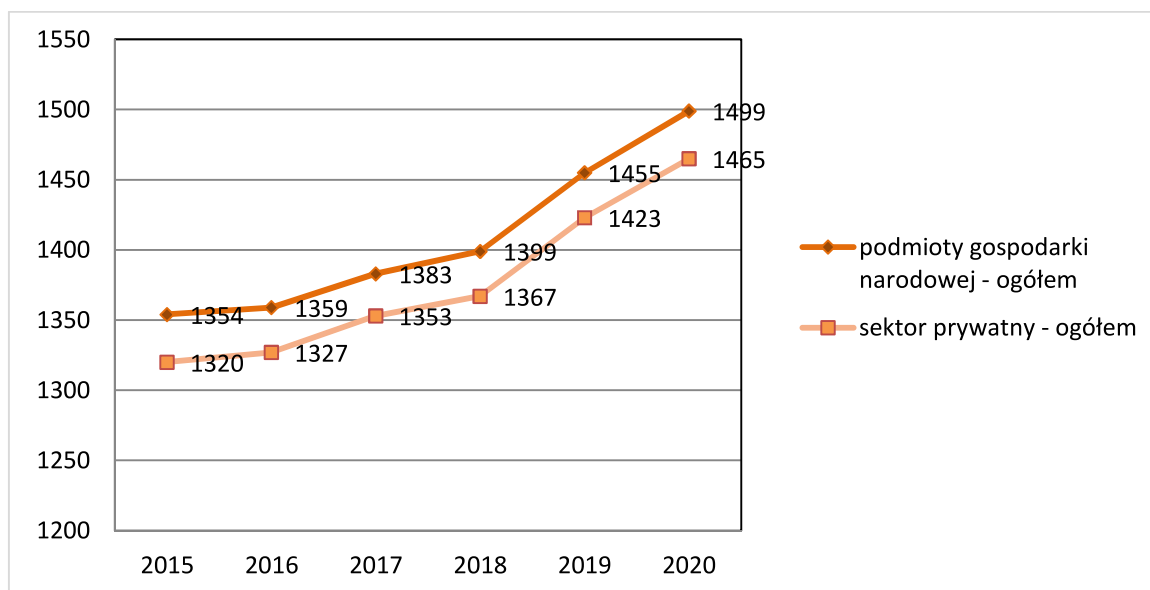
W roku 2020 gmina Siewierz przystąpiła do budowy budynku wielofunkcyjnego z częścią mieszkalną przy ul. Bema w Siewierzu, obejmującą mieszkania socjalne oraz komunalne. Zgodnie z projektem zostanie wybudowanych 16 mieszkań socjalnych, które Gmina planuje oddać do użytkowania w roku 2021. Ponadto projekt przewiduje budowę 12 mieszkań komunalnych, których budowę planuje się na 2026 rok oraz części obiektu przeznaczonej na remizę OSP.

3. Diagnoza sytuacji gospodarczej.

3.1. Aktywność gospodarcza mieszkańców gminy

W rozwoju społeczno-ekonomicznym gminy bardzo ważną rolę odgrywa poziom lokalnej gospodarki. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2020 roku w gminie Siewierz funkcjonowało 1.499 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, w tym: 97,73 % ogółu podmiotów, tj. 1.465 jednostek należało do sektora prywatnego. W latach 2015-2020 zanotowano tendencję rosnącą w tym zakresie. Powyższą sytuację przedstawiono na wykresie nr 17.

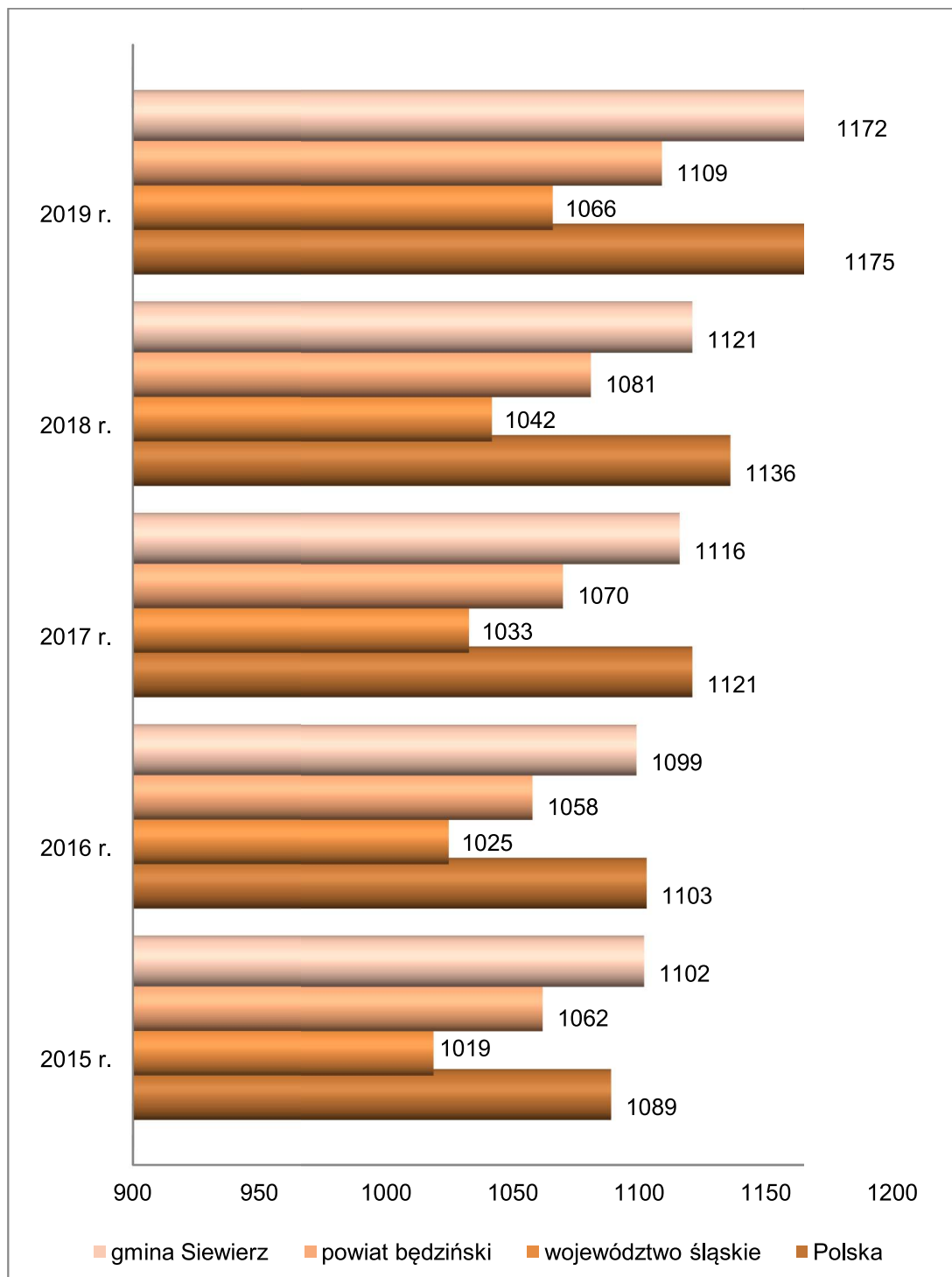
Wykres 17. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych w Gminie Siewierz w latach 2015-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Wskaźnik liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w omawianym okresie sukcesywnie ulegał zwiększeniu i na koniec 2019 roku wynosił 1172. Warto podkreślić, iż gmina Siewierz wykazuje ponadprzeciętny wskaźnik przedsiębiorczości zarówno w skali województwa śląskiego jak i powiatu będzińskiego, co zostało przedstawione na wykresie nr 18.

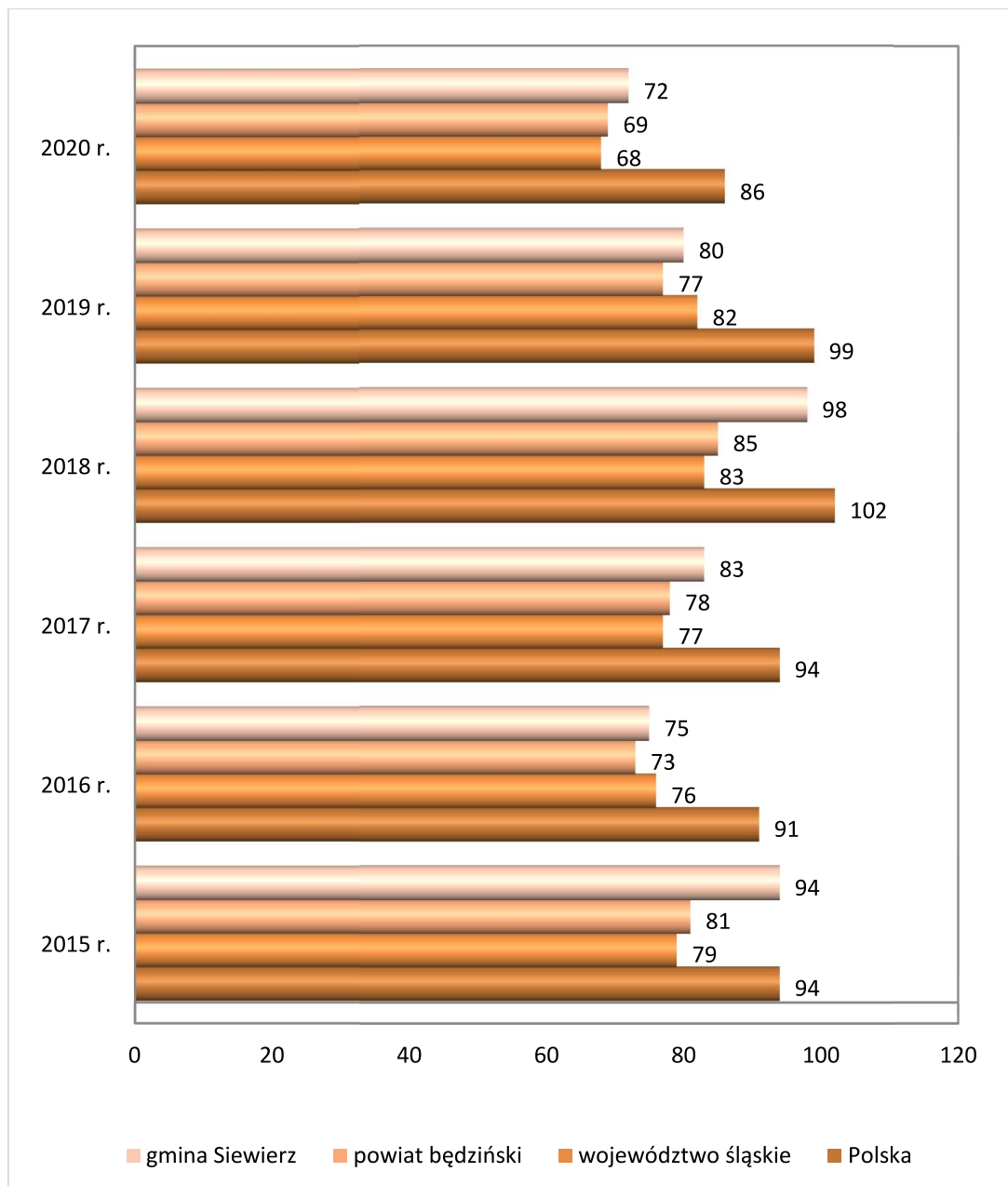
Wykres 18. Wskaźnik liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w latach 2015-2019.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, za rok 2020 brak danych.

Podejmowanie nowych aktywności gospodarczych przez mieszkańców gminy w latach 2015-2020 obrazuje poniższy wykres.

Wykres 19. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w latach 2015-2020.

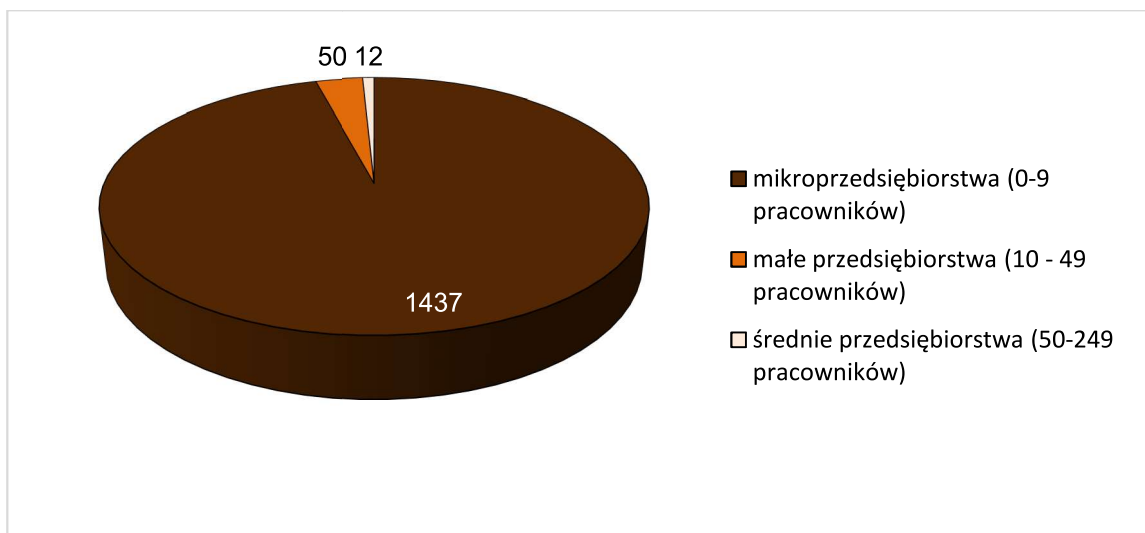
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Z zebranych danych wynika, że pod względem podejmowanych nowych aktywności w zakresie działalności gospodarczej, na tle powiatu będzińskiego gmina osiąga bardzo dobre wyniki. Pośród zarejestrowanych w rejestrze REGON podmiotów gospodarczych w gminie Siewierz w 2020 roku, najliczniejszą grupę stanowiły mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób, tj. 95,86 % ogółu podmiotów. Liczba ta w porównaniu z rokiem

2015 wzrosła o 11,57%. W latach 2015 - 2020 liczba małych przedsiębiorstw wahała się od 50 do 54, a średnich przedsiębiorstw od 11 do 12 firm. Sektor jest bardzo elastyczny, sprawnie dopasowuje się do aktualnych potrzeb rynku, stąd też w znacznym stopniu przyczynia się do rozwoju lokalnej gospodarki.

Opisaną sytuację obrazuje wykres nr 20.

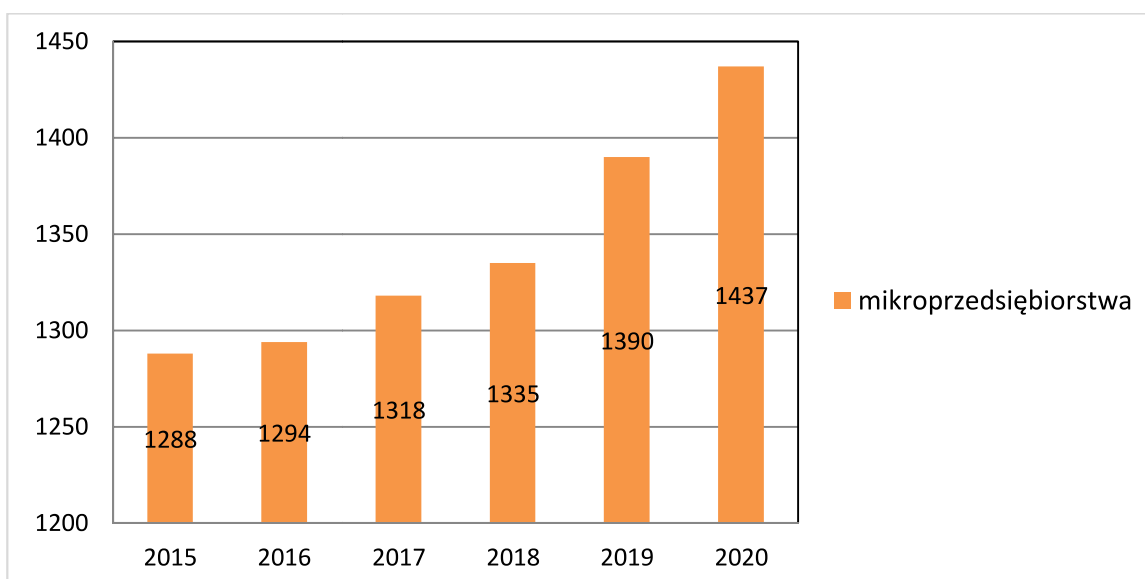
Wykres 20. Struktura przedsiębiorstw według klas wielkości w 2020 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Liczbę mikroprzedsiębiorstw funkcjonujących w gminie w latach 2015 - 2020 obrazuje wykres poniżej.

Wykres 21. Liczba mikroprzedsiębiorstw w latach 2015-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Do największych podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy, zarówno pod względem liczby osób zatrudnionych, zajmowanej powierzchni jak i dochodów do budżetu, należą m.in.: Górnicze Zakłady Dolomitowe S.A., Elektrolux Poland Sp. z o. o., Tribag Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Promag Sp. z o.o., Air Products Sp. z o. o., , Unimot Express Sp. z o.o., Mechanic System Sp. z o. o., Paks'd Sp. z o. o., TOPCON Polska Sp. z o.o., Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Siewierz.

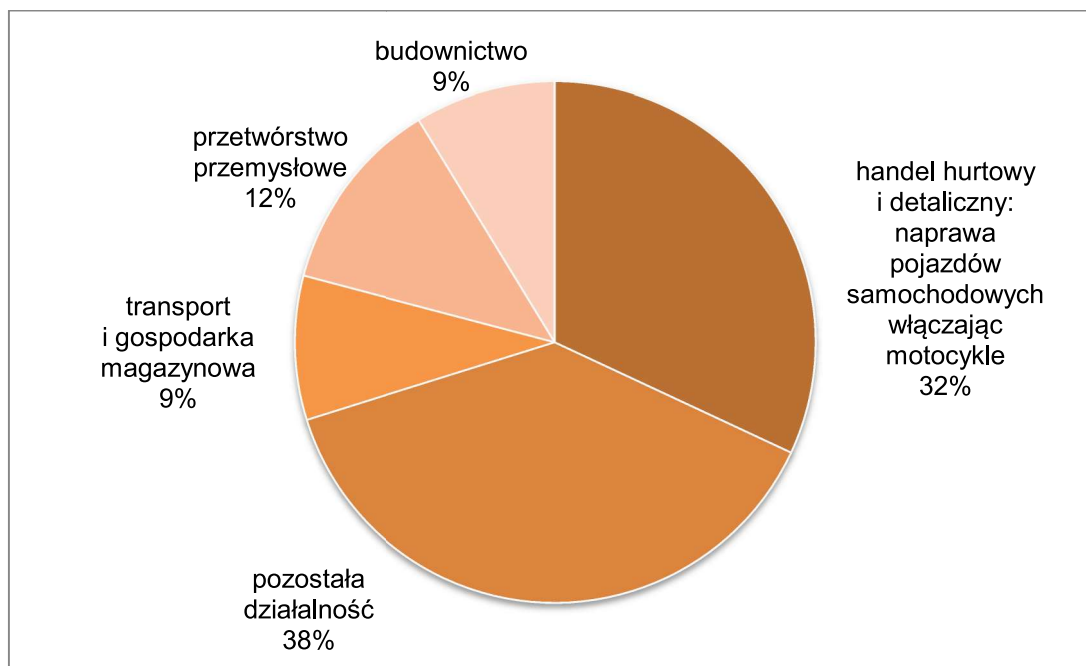
Analizując poszczególne sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej – PKD 2007 należy stwierdzić, że największa liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie w 2020 roku (łącznie 62 %) była zarejestrowana w następujących sekcjach:

- G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle: 474 jednostki tj. 32 % ogółu podmiotów,
- C. Przetwórstwo przemysłowe: 184 jednostki, tj. 12 % ogółu podmiotów,
- H. Transport i gospodarka magazynowa: 131 jednostek, tj. 9 % ogółu podmiotów,
- F. Budownictwo: 129 jednostek, tj. 9 % ogółu podmiotów.

Pozostałe 38 % ogółu podmiotów stanowiących 581 jednostek, było zarejestrowanych w różnych innych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej.

Na podstawie tych danych można uznać, że dominującymi branżami w działalności gospodarczej na terenie gminy są handel i usługi.

Wykres 22. Główne rodzaje działalności gospodarczej w roku 2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Zestawienie podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Siewierz w roku 2015 i 2020 w układzie podstawowych sekcji PKD 2007 wraz z prezentacją zmian zostało przedstawione w tabeli nr 35.

Tabela 35. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sekcji.

Wyszczególnienie rodzajów działalności	Rok 2015	Rok 2020	Różnica
Liczba podmiotów			
Sekcja A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	48	38	-10
Sekcja B. Górnictwo i wydobywanie	5	5	0
Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe	171	184	13
Sekcja D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	bd	-
Sekcja E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5	7	2
Sekcja F. Budownictwo	114	129	15
Sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	454	474	20
Sekcja H. Transport i gospodarka magazynowa	107	131	24
Sekcja I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	56	61	5
Sekcja J. Informacja i komunikacja	24	35	11
Sekcja K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	34	28	-6
Sekcja L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	12	23	11
Sekcja M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	103	107	4
Sekcja N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	32	35	3
Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	14	14	0
Sekcja P. Edukacja	36	41	5
Sekcja Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	56	72	16
Sekcja R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	19	27	8
Sekcja S. Pozostała działalność usługowa Sekcja T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	63	85	22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Z zestawienia danych wynika, że największy wzrost na przestrzeni lat zaobserwowano w sektorze: transport i gospodarka magazynowa (zwiększenie o 24 podmioty), natomiast największy spadek w sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (zmniejszenie o 10 podmiotów). W porównaniu z rokiem 2015 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy w 2020 roku wzrosła o 145 podmiotów.

Podsumowując, jednym z podstawowych priorytetów rozwoju gminy powinno być wykorzystanie lokalnego potencjału przedsiębiorczości, tworzenie optymalnych warunków rozwoju lokalnych firm oraz zachęcanie nowych przedsiębiorców do inwestowania w gminie Siewierz.

3.2. Infrastruktura i środowisko

3.2.1. Drogi, układ transportowy

Na terenie miasta i gminy łączna długość dróg w poszczególnych kategoriach przedstawia się następująco:

- drogi krajowe 37,87 km,
- drogi wojewódzkie 6,5 km,
- drogi powiatowe 71,28 km,
- drogi gminne 72,7 km,

Siewierz spełnia istotną funkcję komunikacyjną i jest traktowany jako znaczący węzeł drogowy, bowiem jest położony na skrzyżowaniu dróg krajowych:

- S1 - Podwarpie w kierunku Pyrzowic i Dąbrowy Górniczej aż do Cieszyna.
- DK 91 - relacji Gdańsk - Toruń - Łódź - Częstochowa - Siewierz - Podwarpie
- DK 86 - od Podwarpia w kierunku Katowic,
- DK 78 - z Siewierza przez Zawiercie do Kielc oraz w kierunku Gliwic.

W 2010 roku oddano do użytku liczącą 5720 m południową obwodnicę miasta w ciągu drogi krajowej numer 78 wraz z dwupoziomowym skrzyżowaniem z drogą krajową nr 91.

Miasto Siewierz położone jest w bliskiej odległości ok. 31 km od stolicy województwa śląskiego – Katowic. Łatwy dojazd zapewnia droga krajowa DK91, a następnie DK86.

Siewierz ma połączenia drogowe z lotniskiem w Pyrzowicach – odległym o ok. 20 km (przez S1 i DK78). Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach dysponuje jedną z najdłuższych dróg startowych dostępnych w Polsce, liczącą 3.200 m długości i 45 m szerokości. MPL Katowice, używający obecnie marki „Katowice Airport”, jest regionalnym portem lotniczym całego województwa śląskiego. Pod względem liczby operacji lotniczych znajduje się na czwartym miejscu wśród polskich portów lotniczych, posiada trzy terminale pasażerskie.

Przez Siewierz przebiega linia kolejowa numer 182 Zawiercie – Tarnowskie Góry, aktualnie nieeksploatowana w ruchu pasażerskim. Obecnie używany jest w ruchu towarowym jedynie odcinek od Zawiercia do Siewierza. Przedstawiciele PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. podpisali umowę z konsorcjum wykonawców na prace budowlane związane z realizacją zadania pod nazwą „Rewitalizacja i odbudowa częściowo nieczynnej linii kolejowej nr 182 Tarnowskie Góry – Zawiercie”. Celem przedsięwzięcia jest przywrócenie regionalnych przewozów pasażerskich na odcinku Zawiercie – Tarnowskie Góry, co w konsekwencji umożliwi dojazd kolejowy do MPL „Katowice Airport” w Pyrzowicach z kierunku Warszawy, Łodzi, Częstochowy, Zawiercia, Katowic, Chorzowa i Tarnowskich Gór. W ramach zadania zostanie m.in. odbudowany 30-kilometrowy nieczynny obecnie odcinek toru między Tarnowskimi Górami, a Siewierzem, z podwyższeniem prędkości projektowej do 140 km/h. W Siewierzu w ramach zadania zostanie przebudowana stacja kolejowa i wybudowane nowe przejście podziemne, umożliwiające bezkolizyjne przejście pod torami m. in. pracownikom firmy Electrolux. Perony będą oświetlone, wyposażone w wiaty oraz ławki. Komfort i bezpieczeństwo w podróży zapewnią pasażerom system nagłośnienia i monitoring oraz czytelne oznakowanie i tablice informacyjne. Zmodernizowana linia będzie również obsługiwała dwie bocznicę w Siewierzu. Zakończenie planowanej inwestycji przewidziane jest w I kwartale 2023 roku.

Transport publiczny na terenie gminy od 1 stycznia 2019 roku zapewnia Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia, która przejęła organizację komunikacji publicznej na terenie miast należących do związku, od Komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Za realizację zadania odpowiada jednostka budżetowa Metropolii – Zarząd Transportu Metropolitalnego, który jest głównym organizatorem transportu.

Ze względu na położenie gminy na granicy Metropolii, zaszła konieczność uruchomienia komunikacji zbiorowej do miast, które nie należą do Metropolii. Na mocy zawartych porozumień Gmina Myszków jest koordynatorem połączeń komunikacji zbiorowej relacji Siewierz - Myszków, natomiast Gmina Zawiercie koordynuje połączenia relacji Siewierz – Zawiercie.

3.2.2. Media (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa)

Dane dot. infrastruktury technicznej – sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej oraz ilości mieszkańców korzystających z poszczególnych instalacji obrazuje tabela poniżej.

Tabela 36. Infrastruktura techniczna na terenie Gminy Siewierz w latach 2015 – 2019.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019
Wodociągi						
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	87,4	87,4	87,4	88,3	88,3
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	4130	4155	4166	4194	4289
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	387,4	382,9	394,1	424,1	407,6
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	12 130	12 151	12 174	12 521	12 562
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	31,9	31,5	32,3	33,8	32,4

Kanalizacja						
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	39,7	39,7	40,5	40,5	40,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1081	1090	1126	1137	1145
ścieki odprowadzone	* dam ³	125	122	123,1	135,3	142
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	2719	2740	2830	2858	2878

*1 dam³ = 1000 m³

Sieć gazowa						
długość czynnej sieci ogółem w m	m	165 963	166 245	169 367	168 647	160 587
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	3 128	3 154	3 219	3 261	3382
odbiorcy gazu	gosp.	2 104	2 131	2 175	2 240	2337

odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	1 139	1 148	1 190	1 247	1375
zużycie gazu	MWh	15 597,4	16 813,7	18 775,2	19 716,5	22118,8
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	MWh	11 455,1	13 049,8	14 526,3	15 530,2	18086,1
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	5 823	5 924	6 034	6 206	6385

Liczba mieszkańców korzystających z instalacji (w % ogółu ludności)						
ogółem						
wodociąg	%	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9
kanalizacja	%	22	22,1	22,5	22,7	22,8
gaz	%	47,4	47,9	48,7	49,7	51,4
w mieście						
wodociąg	%	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9
kanalizacja	%	49,2	49,5	50,4	50,7	50,8
gaz	%	42,7	44	44,7	45,7	47,4
w sołectwach						
wodociąg	%	100	100	100	100	100
kanalizacja	%	0	0	0	0	0
gaz	%	51,2	51,1	51,9	53	54,7

Źródło: GUS, za rok 2020 brak danych.

Przez teren przebiegają inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

W południowej części gminy przez teren sołectwa Wojkowice Kościelne, z zachodu na wschód, przebiega gazociąg relacji Tworzeń – Tworóg, który ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa i niezawodności przesyłu gazu ziemnego w regionie, a w skali kraju zwiększenie zdolności przesyłowych i stopnia dywersyfikacji źródeł gazu ziemnego. Ponadto gazociąg Tworóg - Tworzeń będzie stanowić element korytarza gazowego Północ – Południe, łączącego terminal LNG w Świnoujściu z planowanym terminalem LNG w Chorwacji.

W trakcie projektowania jest rurociąg paliwowy Boronów - Trzebinia, który będzie przebiegał we wschodniej części gminy.

Jest to inwestycja strategiczna w sektorze naftowym, uwzględniona w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. Budowa rurociągu Boronów – Trzebinia ma na celu poprawę bezpieczeństwa zaopatrzenia południa Polski w paliwa poprzez zwiększenie zasięgu transportu rurociągowego paliw z rafinerii PKN ORLEN w Płocku.

Poprzez wykorzystanie istniejącego już rurociągu Płock – Koluszki – Boronów, rafineria zostanie połączona z Górnym Śląskiem, który jest regionem o bardzo wysokiej konsumpcji paliw.

Przez teren gminy przebiegają również: linia elektroenergetyczna najwyższych napięć 400 kV relacji Wielopole - Joachimów, Tucznawa – Rogowiec oraz zrealizowana w ramach Krajowego Systemu Elektroenergetycznego linia 220 kV Joachimów – Łagisza/Wrzosowa.

3.2.3. Oświetlenie gminy

Na koniec 2020 r. na terenie gminy funkcjonowało:

- 1.917 punktów świetlnych.

W 2021 roku TAURON Dystrybucja SA w porozumieniu z gminą Siewierz planują wymienić wszystkie oprawy oświetlenia ulicznego z sodowych na ledowe.

W 2021 r. gmina zaplanowała budowę kolejnych czterech inwestycji obejmujących oświetlenie uliczne na następujących ulicach:

- ul. Jeziorna w Siewierzu,
- Łysa Góra w Siewierzu,
- Tuliszów,
- ul. Podleśna w Żeliszawicach.

W wyniku tych inwestycji zostanie zabudowanych kolejnych 60 energooszczędnych opraw oświetleniowych.

3.2.4. Infrastruktura ICT oraz e-usługi publiczne

Urząd Miasta i Gminy Siewierz posiada wdrożony system elektronicznego obiegu dokumentów zintegrowany z Platformą eUsług publicznych SEKAP oraz ePUAP, za pomocą których świadczy ponad 200 usług publicznych, dostępnych na tych platformach. Połączenie elektronicznego Systemu Obiegu Dokumentów oraz integracja z SEKAP umożliwia obsługę elektroniczną interesantów składających pisma do urzędu bez wychodzenia z domu, 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu. Nowy system w znaczący sposób przyczynia się do zredukowania do minimum konieczności osobistego stawiania się w urzędzie w celu załatwienia wielu spraw.

Od 2013 roku na terenie Gminy Siewierz funkcjonuje wielozadaniowa światłowodowa sieć teleinformatyczna składająca się łącznie z 45 km sieci światłowodowej, z czego 35 km sieci zostało poprowadzone na istniejącej podbudowie słupów energetycznych, a 10 km zostało poprowadzone w kanalizacji teletechnicznej. Ponadto w gminie uruchomiono 18 infokiosków i 18 hotspotów, ogólnodostępnych dla mieszkańców.

Na terenie gminy funkcjonuje również system monitoringu miejskiego, który obejmuje obecnie system 20 szybkoobrotowych kamer o rozdzielczości 1080 p (Full HD).

3.2.5. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest od 1996 r. Zgodnie z obecnie obowiązującym regulaminem utrzymania czystości i porządku, systemem gospodarki odpadami objęte są nieruchomości zamieszkałe oraz nieruchomości wykorzystywane jedynie przez część roku, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a znajdują się na nich domki letniskowe i powstają odpady komunalne.

Systemem nie są objęte nieruchomości niezamieszkałe, na których wytwarzane są odpady komunalne. Ich właściciele mają obowiązek zawarcia indywidualnych umów z przedsiębiorcami posiadającymi wpis do rejestru działalności regulowanej.

Na właścicielu nieruchomości spoczywa obowiązek wyposażenia nieruchomości w pojemniki na odpady komunalne. Gmina zapewnia worki na odpady segregowane - szkło, papier, plastik, metal, opakowania wielomateriałowe oraz odpady biodegradowalne (kuchenne).

Odpady komunalne z terenu gminy są odbierane w postaci zmieszanej i selektywnej, a następnie przekazywane do regionalnej instalacji przekształcania odpadów komunalnych.

Zbieranie odpadów w sposób selektywny stanowi podstawowy element systemu gospodarki odpadami.

Odbiór papieru, szkła, tworzyw sztucznych, odpadów wielomateriałowych i metali z nieruchomości objętych systemem gospodarowania odpadami, odbywa się w systemie workowym i obejmuje swym zasięgiem zabudowę jednorodzinną.

Sprzed nieruchomości wielorodzinnych zbiórka odpadów segregowanych z pojemników odbywa się raz w tygodniu.

Pozostałe odpady segregowane właściciele nieruchomości objętych systemem mogą oddać do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Siewierzu, który odbiera w nielimitowanych ilościach odpady komunalne zebrane w sposób selektywny, a w tym: przeterminowane leki i chemikalia, tekstylia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady wielkogabarytowe, odpady z selektywnej zbiórki odpadów oraz odpady niebezpieczne, pochodzące z gospodarstwa domowego (np. świetlówki, puszki po farbach i aerozolah, zużyte smary).

Ponadto właściciele nieruchomości mogą przekazywać do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych odpady budowlane i rozbiórkowe pochodzące z remontów prowadzonych samodzielnie, w ilości do 100 kg na rok, przypadającej na każdego właściciela nieruchomości, który złożył deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz zużyte opony w ilości do 4 sztuk na rok.

Dane na temat ilości odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy w latach 2015 – 2020, zebrane na podstawie złożonych przez przedsiębiorstwa sprawozdań półrocznych, przedstawia tabela nr 37.

Tabela 37. Rodzaje i masa odebranych odpadów komunalnych przekazanych do zagospodarowania.

Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów komunalnych przekazanych do zagospodarowania [Mg]					
	2015	2016	2017	2018	2019*	2020
Zmieszane odpady opakowaniowe	6,890	187,52	260,800	245,060	373,700	381,76
Opakowania ze szkła	242,55	232,28	0,00	353,300	333,020	381,76
Odpadowa papa	0,00	0,00	0,00	25,89	7,520	24,36
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	3 601,14	3442,265	4120,201	2 883,380	2 311,340	2470,96
Odpady wielkogabarytowe	28,96	132,28	171,100	291,36	270,700	344,78
Opony	12,06	15,87	26,921	43,680	21,700	27,65
Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	0,00	1,90	2,400	2,400	12,120	12,42
Opakowania z papieru i tektury	22,90	42,54	57,870	33,000	94,48	127,22
Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,00	0,00	0,00	0,047	0,18	24,46
Urządzenia zawierające freony	0,00	0,135	1,346	1,697	1,283	2,80
Leki	0,14	0,06	0,280	0,10	0,136	0,05
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	2,16	0,502	1,859	2,873	37,257	32,34
Baterie i akumulatory	0,06	0,00	0,00	0,77	0,195	0,00
Odpady elektryczne i elektroniczne	1,60	0,163	0,513	5,455	0,00	1,95
Odpady ulegające biodegradacji	0,20	17,54	21,58	10,44	68,160	105,16
Tekstylia	0,16	0,00	0,00	0,00	28,160	24,46
Odzież	0,20	6,65	1,800	12,86	0,00	0,00
Odpady budowlane i remontowo-budowlane	62,70	21,74	14,480	68,06	48,17	106,14
Opakowania z tworzyw sztucznych	117,18	250,30	346,965	405,99	0,00	0,00
Opakowania z drewna	0,00	0,00	15,400	0,00	0,00	0,00
Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice	0,00	0,00	0,00	0,00	2,656	3,44
Oleje i tłuszcze	0,00	0,00	0,00	0,00	0,464	*bd
Materiały izolacyjne	0,00	0,00	0,00	0,00	18,440	*bd
Szkło	0,00	0,00	0,00	0,00	41,040	*bd
Gruz ceglany	0,00	0,00	0,00	0,00	0,660	*bd

*brak danych

3.2.6. Inne działania na rzecz ochrony środowiska

Gmina Siewierz, w ramach ograniczania niskiej emisji, udziela dotacji celowych z budżetu gminy osobom fizycznym na wymianę starych, nieekologicznych źródeł ciepła (tzw. kopciuchów) na kotły gazowe c.o., olejowe c.o., gazowo-olejowe c.o., elektryczne c.o. oraz kotły na biomasę, spełniające parametry związane ze sprawnością urządzenia oraz emisją zanieczyszczeń do powietrza, które uzyskały certyfikat wystawiony przez akredytowaną jednostkę badawczą. Kwota dotacji dla zmiany systemu ogrzewania wynosi aktualnie 50 % ceny zakupu ekologicznego urządzenia grzewczego, lecz nie więcej niż 4.000,00 zł.

Od 2015 roku z dotacji skorzystało 261 gospodarstw domowych, a łączna kwota udzielonych dotacji to ponad 812 tys. zł.

Dotacja w zakresie walki ze smogiem udzielana jest również wspólnotom mieszkaniowym. Z takiej formy wsparcia finansowego skorzystała Wspólnota Mieszkaniowa w Siewierzu przy ulicy Sosnowej, która udzieloną dotację w wysokości 80.000,00 zł wykorzystwała na likwidację kotłowni węglowej i budowę 3 kotłowni gazowych.

W ramach walki ze smogiem na terenie gminy prowadzone są kontrole terenowe w gospodarstwach domowych w zakresie spalania odpadów w piecach c.o. i jakości stosowanego paliwa. Podczas czynności kontrolnych mieszkańcy informowani są o zakazie spalania odpadów, konieczności stosowania paliwa o dobrej jakości, sankcjach karnych za pozbywanie się odpadów w sposób niezgodny z przepisami prawa oraz o obowiązującej na terenie województwa śląskiego uchwale antysmogowej. Ponadto mieszkańcy otrzymują pakiet ulotek informacyjno – edukacyjnych. W przypadku stwierdzenia faktu spalania odpadów w instalacjach do tego celu nieprzystosowanych, w stosunku do osób łamiących ustawowy zakaz podejmowane są działania w kierunku ich ukarania. Od 2015 roku przeprowadzono ponad 597 kontroli.

Gmina Siewierz udziela dotacji celowej osobom fizycznym na zadania inwestycyjne służące ochronie środowiska, polegające na wykonaniu przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków na terenie gminy. Kwota dotacji na częściowe pokrycie poniesionych kosztów związanych z realizacją zadania modernizacyjnego lub inwestycyjnego, polegającego na wykonaniu przydomowej biologicznej oczyszczalni ścieków wynosi 2.000,00 zł. Dane liczbowe w zakresie realizacji tego zadania przez gminę w latach 2015 -2020 obrazuje tabela nr 38.

Tabela 38. Liczba gospodarstw oraz kwoty udzielonych dotacji z budżetu gminy na wykonanie przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków.

Rok	liczba gospodarstw, które skorzystały z dotacji	Kwota udzielonej dotacji w zł
2015	14	21 000,00 zł
2016	19	28 500,00 zł
2017	3	6 000,00 zł
2018	9	18 000,00 zł
2019	9	18 000,00 zł
2020	7	14 000,00 zł
Razem:	61	105 500,00 zł

Gmina Siewierz udziela dotacji celowej osobom fizycznym na likwidację pokryć dachowych i/lub elewacji zawierających azbest z budynków usytuowanych na terenie gminy. Kwota dotacji na częściowe pokrycie poniesionych kosztów utylizacji odpadów zawierających azbest wynosi 600,00 zł do każdej zutilizowanej tony odpadu. Dane w zakresie realizacji tego zadania przez gminę w latach 2015 - 2020 obrazuje tabela nr 39.

Tabela 39. Liczba gospodarstw i kwoty udzielonych dotacji na likwidację pokryć dachowych i/lub elewacji zawierających azbest oraz ilość odpadów, przekazanych do utylizacji.

Rok	liczba gospodarstw, które skorzystały z dotacji celowej	Kwota udzielonej dotacji	liczba odpadów zawierających azbest przekazanych do utylizacji w Mg
2015	14	16.908,17 zł	28,9
2016	18	23.812,40 zł	40,05
2017	13	18.865,60 zł	31,51
2018	15	23.724,42 zł	37,63
2019	20	25.873,50 zł	43,79
2020	26	36 244,80 zł	60,41
Razem:	106	145 428,89 zł	242,29

Od marca 2019 r. na terenie gminy funkcjonuje system monitoringu jakości powietrza. W ramach systemu zakupiono i zamontowano 9 czujników do pomiaru zanieczyszczeń w powietrzu oraz tablicę LED, informującą mieszkańców o aktualnym stanie jakości powietrza. Na tablicy wyświetlane są naprzemiennie dane dot. jakości powietrza z poszczególnych czujników. Tablica znajduje się na budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej Siewierz - Rynek, natomiast czujniki zostały zlokalizowane na budynkach remiz OSP: Siewierz Rynek, w Wojkowicach Kościelnych, Żeliszawicach, Gołuchowicach,

Nowej Wiosce, Leśniakach, na budynkach Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Brudzowicach, Szkoły Podstawowej Nr 2 w Siewierzu i plebanii w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Siewierzu. Czujniki mierzą podstawowe parametry związane z jakością powietrza - stężenie pyłów PM1, PM2,5, PM10 oraz wilgotność, temperaturę i ciśnienie atmosferyczne, czyli czynniki mogące wpływać na tworzenie się smogu.

Mieszkańcy mogą sprawdzać mapy z aktualnymi wynikami pomiarów w swojej okolicy za pośrednictwem strony internetowej oraz aplikacji mobilnej.

W 5 placówkach oświatowych na terenie gminy zostały zamontowane monitory, służące do wyświetlania danych dotyczących jakości powietrza z czujnika znajdującego się w najbliższej odległości od szkoły.

System monitoringu jakości powietrza w szkołach ma na celu edukację ekologiczną oraz kształtowanie właściwych zachowań proekologicznych wśród dzieci i młodzieży. Za pomocą systemu dyrekcja szkoły może wprowadzać na bieżąco stany alarmowe dot. jakości powietrza oraz opracowaną przez siebie procedurę postępowania na wypadek przekroczenia stężeń pyłów zawieszonych, jak np. ograniczenie aktywności fizycznej na zewnątrz budynku, zakaz otwierania okien i wietrzenia pomieszczeń.

Gminny system monitoringu jakości powietrza został opracowany w sposób, który pozwala na stałe raportowanie o jakości powietrza w gminie.

Gmina Siewierz prowadzi w sposób ciągły kampanię informacyjno - edukacyjną wśród mieszkańców w zakresie ochrony środowiska, która polega na zamieszczaniu w lokalnej prasie, na stronie internetowej urzędu i na tablicy ogłoszeń urzędu informacji oraz artykułów o tematyce związanej z ochroną powietrza, segregacją odpadów, itp. Działania edukacyjne prowadzone są również wśród dzieci i młodzieży – w gminnych placówkach oświatowych odbywają się prelekcje dot. segregacji odpadów, smogu, szkodliwości spalania odpadów. Organizuje się wystawy, konkursy plastyczne, olimpiady o tematyce ekologicznej. Każdego roku w ramach Międzynarodowego Dnia Ziemi odbywa się Gminna Konferencja Ekologiczna, na której omawiane jest globalne zjawisko smogu oraz problem niskiej emisji.

Corocznie jest organizowana akcja „Sprzątania świata”, w której biorą udział dzieci i młodzież ze wszystkich szkół z terenu gminy, członkowie stowarzyszeń i organizacji społecznych, mieszkańcy sołectw oraz pracownicy Urzędu Miasta i Gminy Siewierz.

3.3. Pozycja gminy w konkursach i rankingach

Gmina, dzięki m. in. trafnym decyzjom samorządu i umiejętnemu zarządzaniu zasobami, plasuje się wysoko w wielu rankingach i konkursach, osiągając coraz lepsze wyniki w skali województwa i kraju.

Dla przykładu w 2020 r. gmina zajęła

- **7. miejsce w Rankingu Związku Powiatów Polskich** w skali kraju wśród gmin miejskich i miejsko-wiejskich. Ogólnopolski Ranking Gmin i Powiatów jest bezpłatnym i dobrowolnym konkursem prowadzonym przez Związek Powiatów Polskich, w którym eksperci Związku Powiatów Polskich oceniając samorzady wydają opinię według kryteriów ujętych w dziesięciu grupach tematycznych, takich jak: działania proinwestycyjne i prorozwojowe, rozwiązania poprawiające jakość obsługi mieszkańca oraz funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego, rozwój społeczeństwa informacyjnego i społeczeństwa obywatelskiego, umacnianie systemów zarządzania bezpieczeństwem informacji, promocja rozwiązań z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej, wspieranie działań na rzecz gospodarki rynkowej, promocja rozwiązań ekoenergetycznych i proekologicznych, współpraca krajowa i międzynarodowa oraz działania promocyjne. Kolejność na liście wyróżnionych uzależniona jest od wyników osiągniętych przez samorząd oraz od zrealizowanych działań;
- **54. miejsce w Rankingu Samorządów Rzeczypospolitej** w kategorii gmin miejskich i miejsko-wiejskich, na 874 sklasyfikowane gminy z całego kraju. Ranking obejmuje wszystkie gminy, miasta i miasta na prawach powiatu w Polsce (z wyjątkiem Warszawy). Źródłem danych podlegających ocenie są informacje udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny, Ministerstwo Finansów oraz informacje podane przez władze lokalne w specjalnej ankiecie. Kryteria oceny Rankingu Samorządów 2020 to około 50 wskaźników ujmowanych w strategicznych kategoriach: trwałości ekonomicznej, trwałości środowiskowej, trwałości społecznej oraz w zakresie jakości zarządzania. Ranking Samorządów ma charakter niekomercyjny - samorzady nie ponoszą żadnych kosztów finansowych w związku z udziałem w nim, wobec czego jest uznawany za jeden z najbardziej prestiżowych i wiarygodnych w Polsce;
- **70. miejsce w Rankingu Bogactwa Samorządów czasopisma „Wspólnota”**, które corocznie publikuje ranking bogactwa samorządów, w którym zestawione zostają dochody jednostek samorządu terytorialnego per capita (na osobę). Metoda obliczania wskaźnika użytego w rankingu nie zmienia się od lat. Uwzględniane są tylko dochody własne i otrzymywane subwencje, co najlepiej świadczy o zamożności samorządów. Według tak przyjętych reguł, zamożność samorządu Gminy Siewierz w 2019 została określona na kwotę 4.116,62 zł na osobę;
- **84. miejsce w Rankingu Inwestycyjnym czasopisma „Wspólnota”** w kategorii małych miast, a zarazem 3. miejsce w województwie śląskim. W rankingu pod uwagę wzięto całość wydatków majątkowych poniesionych w ciągu ostatnich trzech lat (2017-2019). W ten sposób uniknięto dużych, chwilowych wahań wskaźnika będącego podstawą rankingu. Średnie wydatki inwestycyjne per capita 2017–2019 wyniosły

w gminie Siewierz 1.308,19 zł, co stawia gminę na 84. miejscu w kategorii małych miast, a zarazem na 3. miejscu w województwie śląskim.

- **Wyróżnienie Marszałka Województwa Śląskiego w XXI edycji konkursu na „Najlepszą Przestrzeń Województwa Śląskiego” dla Parku Miejskiego w Siewierzu.** Do konkursu zgłoszono 42 obiekty z 30 gmin. Park miejski został rekomendowany w kategorii „przestrzeń publiczna”, w której przyznano jedną nagrodę i trzy wyróżnienia. Jury doceniło stworzenie atrakcyjnego terenu z wykorzystaniem walorów naturalnych i lokalizacyjnych, z szerokim oddziaływaniem przyrodniczym, rekreacyjnym i zdrowotnym, związanym z wypoczynkiem, aktywnością ruchową i integracją społeczną. Koszt realizacji projektu, łącznie z utworzeniem użytku ekologicznego i jego kampanią informacyjno-promocyjną, wyniósł kwotę 5.251.052,53 zł. Na realizację projektu gmina pozyskała dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego w wysokości 3.341.764,71 zł oraz ze środków Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w ramach Metropolitalnego Funduszu Solidarności w kwocie 519.963,00 zł.

Spis treści

I. WSTĘP	3
II. STAN GMINY SIEWIERZ I NAJWAŻNIEJSZE WYZWANIA DLA JEJ ROZWOJU ..	4
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.	4
2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej.....	5
3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	9
4. Ocena jakości życia w gminie na podstawie wyników badań ankietowych.	10
4.1. Ocena sytuacji gminy	11
4.1.1. Jakość i warunki życia.....	11
4.1.2. Problemy i bariery w rozwoju Gminy Siewierz.....	12
4.1.3. Ocena stwierdzeń dotyczących Gminy Siewierz	13
4.1.4. Atuty Gminy Siewierz	14
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe.....	14
4.2.1. Priorytety rozwoju wizerunku Gminy Siewierz	14
4.2.2. Zadania do zrealizowania w najbliższym czasie.....	15
4.2.3. Czynniki mające największy wpływ na rozwój gminy.....	15
5. Analiza SWOT.	18
III. STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY SIEWIERZ	20
1. Wizja rozwoju gminy Siewierz.	20
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, społecznym i gospodarczym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.....	21
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Siewierz.....	36
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.	40
5. Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	43
6. System realizacji strategii i wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	69
7. Ramy finansowe i źródła finansowania.....	71
IV. DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ W GMINIE SIEWIERZ	75
1. Diagnoza sytuacji przestrzennej.....	75
1.1. Informacje ogólne. Położenie geograficzne i potencjał obszaru.....	75
1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne miasta i gminy Siewierz.....	78
1.3. Zasoby środowiska naturalnego i kulturowego.....	80
1.3.1. Struktura gruntów	80
1.3.2. Zasoby środowiska naturalnego	82
1.3.3. Zasoby kulturowe.....	84
2. Diagnoza sytuacji społecznej	85

2.1. Dane demograficzne	85
2.2. Edukacja, kapitał społeczny.....	91
2.2.1. Opieka nad dziećmi do lat 3.....	92
2.2.2. Wychowanie przedszkolne	92
2.2.3. Edukacja na poziomie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej.	93
2.2.4. Kultura, sport i rekreacja.....	94
2.2.5. Infrastruktura sportowo – rekreacyjna.....	98
2.3. Polityka społeczna.....	99
2.3.1. Instytucje pomocy społecznej	99
2.3.2. Sytuacja osób starszych i niepełnosprawnych	105
2.3.3. Ochrona zdrowia	107
2.3.4. Bezrobocie	108
2.4. Budownictwo mieszkaniowe na terenie miasta i gminy.....	110
2.4.1. Zasoby mieszkaniowe	110
2.4.2. Gminny zasób mieszkaniowy.....	112
3. Diagnoza sytuacji gospodarczej.....	113
3.1. Aktywność gospodarcza mieszkańców gminy	113
3.2. Infrastruktura i środowisko.....	120
3.2.1. Drogi, układ transportowy	120
3.2.2. Media (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa)	121
3.2.3. Oświetlenie gminy	124
3.2.4. Infrastruktura ICT oraz e-usługi publiczne.....	124
3.2.5. Gospodarka odpadami	125
3.2.6. Inne działania na rzecz ochrony środowiska.....	127
3.3. Pozycja gminy w konkursach i rankingach.....	129

Spis tabel

Tabela 1. Spójność celów strategicznych i operacyjnych w Strategii rozwoju Miasta i Gminy Siewierz na lata 2021-2027 ze Strategią rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030”	44
Tabela 2. Kluczowe kierunki działań na poziomie wojewódzkim i gminnym.	45
Tabela 3. Kierunki działań dedykowane Obszarem Strategicznej Interwencji na poziomie wojewódzkim i gminnym	55
Tabela 4. Prognozowane środki finansowe w okresie realizacji strategii	74
Tabela 5. Stan ludności w gminie Siewierz w latach 2015 – 2020 wg miejsca zamieszkania i płci.....	86
Tabela 6. Ludność w gminie Siewierz w 2020 roku z podziałem na miejscowości.....	86
Tabela 7. Ludność w gminie Siewierz w latach 2019 - 2020 roku wg płci w poszczególnych sołectwach.....	87
Tabela 8. Ludność w gminie Siewierz w latach 2019 - 2020 wg wieku.....	88

Tabela 9. Ruch naturalny w gminie Siewierz w latach 2015 – 2020 wg płci.....	88
Tabela 10. Migracje w gminie Siewierz w latach 2015 – 2019.....	89
Tabela 11. Przyrost naturalny, saldo migracji oraz przyrost rzeczywisty w gminie Siewierz w 2019 roku na tle kraju, województwa i powiatu (w %).	90
Tabela 12. Zmiany struktury ludności w gminie Siewierz w latach 2015 – 2020 wg ekonomicznych grup wieku.	90
Tabela 13. Procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2015 – 2020.	91
Tabela 14. Liczba dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych prowadzonych przez gminę Siewierz.	93
Tabela 15. Liczba dzieci w szkołach prowadzonych przez gminę Siewierz.	93
Tabela 16. Liczba nauczycieli z uwzględnieniem poszczególnych stopni awansu zawodowego.....	94
Tabela 17. Liczba czytelników w latach 2016 – 2020.	95
Tabela 18. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.	100
Tabela 19. Struktura rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2015- 2020.	101
Tabela 20. Powody przyznania pomocy w latach 2015 – 2020.	102
Tabela 21. Liczba osób/rodzin pobierających świadczenia rodzinne w latach 2015 – 2020.....	103
Tabela 22. Liczba rodzin oraz dzieci, które otrzymywały świadczenie wychowawcze. .	103
Tabela 23. Fundusz alimentacyjny w latach 2015 – 2020.	104
Tabela 24. Liczba osób, wobec których Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii prowadziła działania w latach 2015 – 2020.	104
Tabela 25. Dane statystyczne dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego...	105
Tabela 26. Ilość osób korzystających ze wsparcia w formie usług opiekuńczych.	106
Tabela 27. Ilość osób umieszczonych w domach pomocy społecznej i wydatki.	106
Tabela 28. Liczba udzielonych porad w latach 2015-2019 w placówkach ochrony zdrowia na terenie gminy.	107
Tabela 29. Dostępność aptek dla mieszkańców na terenie gminy w latach 2015 – 2019.	108
Tabela 30. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Siewierz w latach 2015 – 2020 (w %).	110
Tabela 31. Mieszkania oddane do użytkowania w gminie Siewierz w latach 2015 – 2019.	111
Tabela 32. Zasoby mieszkaniowe w gminie Siewierz w latach 2015 – 2019.	112
Tabela 33. Wyposażenie mieszkań w instalacje w latach 2015 – 2019 (w procentach).112	
Tabela 34. Gminny zasób mieszkaniowy w latach 2015 – 2020.....	113
Tabela 35. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sekcji....	119

Tabela 36. Infrastruktura techniczna na terenie Gminy Siewierz w latach 2015 – 2019.	122
Tabela 37. Rodzaje i masa odebranych odpadów komunalnych przekazanych do zagospodarowania.	126
Tabela 38. Liczba gospodarstw oraz kwoty udzielonych dotacji z budżetu gminy na wykonanie przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków.	128
Tabela 39. Liczba gospodarstw i kwoty udzielonych dotacji na likwidację pokryć dachowych i/lub elewacji zawierających azbest oraz ilość odpadów, przekazanych do utylizacji.	128

Spis wykresów

Wykres 1. Rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące największych problemów i barier dla rozwoju gminy.	12
Wykres 2. Rozkład odpowiedzi na pytanie:	13
Wykres 3. Budżet gminy w latach 2015-2020.	71
Wykres 4. Wydatki majątkowe gminy w latach 2015-2020.	72
Wykres 5. Dotacje i środki zewnętrzne pozyskane w latach 2015-2020.	73
Wykres 6. Sposoby zagospodarowania terenu Miasta i Gminy Siewierz.	79
Wykres 7. Struktura gruntów rolnych Miasta i Gminy Siewierz	80
Wykres 8. Struktura gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych Gminy Siewierz	81
Wykres 9. Struktura gruntów pod wodami Miasta i Gminy Siewierz	81
Wykres 10. Struktura gruntów zabudowanych i zurbanizowanych Miasta i Gminy Siewierz	82
Wykres 11. Liczba udostępnień księgozbiorów bibliotecznych w latach 2016 – 2020	95
Wykres 12. Liczba woluminów w bibliotekach w latach 2016 – 2020.	96
Wykres 13. Struktura rodzin korzystających z pomocy społecznej.	101
Wykres 14. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Siewierz zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na tle gmin powiatu będzińskiego.	108
Wykres 15. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Siewierz zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy	109
Wykres 16. Liczba osób bezrobotnych w gminie Siewierz z uwzględnieniem płci w latach 2015 – 2020.	110
Wykres 17. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych w Gminie Siewierz w latach 2015-2020.	114
Wykres 18. Wskaźnik liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w latach 2015-2019.	115
Wykres 19. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w latach 2015-2020.	116
Wykres 20. Struktura przedsiębiorstw według klas wielkości w 2020 roku.	117
Wykres 21. Liczba mikroprzedsiębiorstw w latach 2015-2020.	117
Wykres 22. Główne rodzaje działalności gospodarczej w roku 2020.	118